

Volilni teror hitlerjevcev

Hitlerjevi bojovniki mesto policije

Berlin, 29. julija. tg. Narodni socialisti naznačajo sedaj v besedi in dejanju, da hočejo ukiniti legaliteto, ki so jo vedno poudarjali. Očitno hočejo tik pred volitvami ustrašiti meščanstvo in pri tem je pruski vodja stranke, poslanec Kubeš, danes popoldne tako daleč, da je hotel izsiliti ustavitve policijskega postopanja.

V Kasslu je po dolgi preiskavi policija ugotovila, da so volilni moji napadalnih oddelkov krivi kraje 80 revolverjev in 5000 pušk iz policijske vojašnice, ki je bila dolgo časa nepojasnjena. Policist, ki je bil kasneje radi kraja na škodo svojih tovarišev odpuščen in ki igra sedaj pri napadalnih oddelkih vlogo, je bil omogočil krajo. Cin je bil izvršen že decembra 1. 1930 in so narodni socialisti hoteli podkati za komunistom. Odkritje je sedaj naravno pruskemu vodji narodnih socialistov zelo neljubo in radi tega je v pretekli noči po telefonu poklical namestnika predsednika policije v Kasslu in v zapovedujočem tonu zahteval, naj takoj ustavi vsako kazensko zasledovanje kakšnega člena narodno-socialistične stranke radi te kraje. Sicer je krajo izvršila žena. Ko je policija našla skrivališče orožja, se je lastnik stanovanja, ki ni imel pojma o skrivališču, tako razburil, da ga je začela kap in je takoj umrl.

V Oldenburgu je narodno-socialistična vlada tudi že ukrenila korake, ki jih more odobriti samo narodno-socialistična vlada. Policije, sestojajo iz 320 moških, je pomnožila za nadaljnjih 230 ljudi in sicer jih je vzela iz narodno-socialističnih napadalnih čet. Istotčasno je bila oldenburska vlada tako predrzna, da je radi zvišanja policijskega moštva zahtevala od državnice vlade veliko večje podporo, kakor dobivajo druge za vzdrževanje policije.

Narodno-socialistični poslanec Gregor Strasser je v Hallu uradno izjavil, da bodo narodni socialisti zavzeli v državi oblast, tudi če bodo v nedeljo pri volitvah v manjšini.

Volilna prognoza

Berlin, 29. jul. O izidu volitev v nedeljo ni mogoče postaviti popolnoma trdne prognoze. Nek ugleden politik leve meje, da bo število Hitlerjevih glasov na vsak način zelo naraslo in to predvsem po krivdi francoske politike, ki kljub dobri prizadevanjem Herriota vedno nehoti vzdržati nacionalistične instinkte Nemcev, tako da bo Hitler najbrže zbral okoli sebe 13 milijonov glasov. Večine pa desničarske stranke vseeno ne bodo dosegle, ker bodo republikanske stranke ostale nedotaknjene in bodo centum in socialisti svoje glasove celo pomnožili. Zlasti utegne pridobiti socialna demokracija, ker je naskok nacionalistične reakcije zelo oplašil delavstvo, zlasti na kmetih, ki se trumoma vpisuje v socialistično stranko. Odstotki utegnemo biti približno sledeči: Nacionalni socialisti (Hitler) 33 do 35; nemški nacionalci 8 do 10; centum in bavarska ljudska stranka 20; meščanske demokratske stranke 3 do 5; socialisti 25; komunisti 10 do 12. Volilna udeležba pa utegne biti manjša nego zadnjič, ker je veliko volivcev naveličanih praznih obljub strank, zlasti kar se tiče izboljšanja gospodarskega položaja.

HITLER NE DOBI VLADE

Kar se tiče vlade von Papena, bo na vsak način skušala obdržati vladu v svojih rokah. Zato je tudi že sedaj napovedala politično premirje od 31. julija do dneva, ko se zbere novoizvoljeni parlament. V tem času bo prepovedala vsako agitacijo političnih strank, ker hoče biti nemotena pri svojih poizkusih, kako ustvariti vladno večino, ki bi jo vodil seveda von Papen, oziroma general Schleicher, ki je pravi diktator Nemčije, kateri ve, kaj hoče.

Von Papen bo seveda takoj povabil Hitlerja k sodelovanju. Toda že zdaj meni, da se bo Hitler umaknil odgovornosti za vladu, kar meni, da bo njegova stranka pridobila na moči le, če izrazi sedanjim nesigurnim notranji in mednarodni politični položaj s pomočjo najhujše demagogije. Hitler bo bržčas zahteval od državnega kanclerja, da naj se narodnim socialistom izroči vojno ministrstvo, kar pa bo vlada seveda najodločneje odklonila. To ministrstvo mora ostati v rokah generala Schleicherja, ki že od leta 1918 dalje nevidno vodi usodo Nemčije in noče oblasti izročiti ne fašistom ne komunistom, ki jih vse enako sovraži. Znano je, da je on še kot polkovnik l. 1920 zadušil Kappov puč, kakor je pod Scheidemannom potlačil l. 1918 komunistično revolto v Berlinu, leta 1927 pa komunistično revolucijo na Saksone.

Pač pa je Schleicher pripravljen, da propusti hitlerjevce najvažnejša ministrska mesta v pruski deželni vladi. Seveda bi se to moglo zgoditi samo, če centum stopi v koalicio z narodnimi socialisti v pruskem deželnem zboru, kar bi imelo za posledico, da bi centum toleriral Papenovo vladu tudi v državnem zboru. Tako računa von Papen, bodočnost pa bo pokazala, ali so ti računi pravilni. Na vsak način je novi pruski komisar začel prusko upravo temeljito čistiti in je odstranil iz nje že večino socialističnih elementov.

HITLERJEVCI NAMERAVAJO PUČ

Narodni socialisti so seveda nezadovoljni, kar jim vrata do oblasti niso tako odprta, kakor so želeli, in ker niso mogli oslabil stališča demokratskih strank, zato se namo verjetno, ampak je isto gotovo, da se pripravljajo na udarec 31. julija. Gotovo so med njimi elementi, ki bi tega dne radi provocirali najhujše izgrede. Nevarnost je, da ne bi na dan volitev iz najrazličnejših krajev napravili pohod na Berlin. V vseh večjih centrih so Hitlerjeve napadalne čete v vojaški pripravljenosti.

SCHLEICHER BO DAL STRELJATI

General Schleicher pa je trdno odločen, da ne bo dopustil nobenega takega poizkusa. Reichswehr je izborna organizirana in pripravljena za vsak slučaj. Kakor hitro bi, bodisi fašisti bodisi

komunisti začeli kakšno nasilje, bo Reichswehr streljala — tako izjavljajo krogi okoli generala Schleicherja.

Spričo tega se zlasti v mednarodnih političnih krogih vprašujejo, kaj pravzaprav hoče general Schleicher, oziroma njegov eksekutor baron von Papen. Odgovor na to ni težak. General Schleicher pripravlja pot nemški ustavni monarhiji, za kar se hoče poslužiti narodnih socialistov, do oblasti pa jih absolutno ne bo pustil.

Berlin, 29. julija. tg. Nocoj je izdal predsednik republike odredbo državnega predsednika, po kateri proglašajo trdnjavski mir od 31. julija do 10. avgusta. V tem času bodo vsa uradna politična zborovanja prepovedana. Prepovedana so tudi vsa zborovanja na prostem. Kdor politično zborovanje priredi, vodi ali na njem govori, bo kaznovan z zaporom.

Berlin, 29. julija. AA. Pri političnem pretepu, ki je včeraj prišlo do njega v okolici Lipskega, je neki hitlerjevec do smrti zabodel nekoga komunisto.

Usmrtilitev dveh madžarskih komunistov

Budimpešta, 29. julija. tg. Danes popoldne ob pol 5 sta bila na dvorišču osrednje jetnišnice v Budimpešti obešena komunistična voditelja Szallay in Fürst, ki sta bila pred prekim sodom obsojena radi zločina nasilnega preobrata in napada na državo in na družabni red. Obsojenca sta bila aretirana pred enim tednom z 5 drugimi komunisti in sta prišla danes pred preki sod. Preki sod lahko obsodi samo na smrt ali pa oprosti. Obtožena sta se branila s tem, da nista bila vodji budimpeštanskega tajništva komunistične stranke, temveč da sta bila samo podrejena organa in da sta bila samo tehnična posredovalca med moskovsko tretjo internacionalo in komunistično ilegalno organizacijo na Madjarskem. Priče so izjavile, da so obtožena komaj prepoznale in da niso ničesar vedele o njihovih namerah. Branilca obtožencev sta vztrajala na tem, da bi jih preki sod izročil rednemu sodišču. Ta zahteva pa je bila odklonjena in obsodba se je glasila na smrt na vešilih.

V utemeljevanju obsodbe se pravi, da je bilo v teku razprave dognano, da sta oba obtožena bila vodji komunistične stranke v Budimpešti, da sta vzdrževala zveze s komunistično centralo v Moskvi in da sta dobila od tam navodila za nasilen prevrat na Madjarskem.

Oba obsojenca sta prošila za pomilostitev. Toda preki sod je to odklonil, tako da se je morala obsodba izvršiti v dveh urah. Obiskati sta jih smela sorodnik Fürsta in Szallayev svaki, ki sta se podala k obsojencem v smrtno celico. Duhovnik-rabina sta odklonila. Tudi oba branitelja sta prišla k njima in jima sporočila, da sta poslala državnemu guvernerju nujno brzojavko za pomilostitev. Pred jetnišnico je bila postavljen močna straža, ki je dopuščala vhod v poslopje samo vajlenim.

Szallay je stopil na vešala s kletvami na sodišče, grozil je s povratkom in z maševanjem Bela Kune in vzklikal diktaturi proletariata. Umolknil je šele v trenutku, ko mu je vrv stenila vrat.

Drugega obsojenca Fürsta so radi krajše procedure zvezali že v smrtni celici. Kljub temu je poskusil Fürst pred vešali govoriti, vendar pa so mu preprečili.

Vsa budimpeštanska policija je bila v strogi pripravljenosti, da zatre v kali vse nemire. Vendar je prišlo samo na posameznih krajih do izgredov.

Gorgulov prosi za pomilostitev

Pariz, 29. julija. tg. Gorgulov je vendar vložil predlog za pomilostitev, da bi še doživel porod otroka, ki ga pričakuje čez mesec dni.

Osebnosti

Belgrad, 29. jul. l. Za upravnika v mariborski kaznilnici je imenovan v 4. skupini l. stopnje Hinko Vrabl. — Premaknjen je višji veterinarški svetnik Franjo Primic iz Logatca v Rakek. — Pri ravnanstvu drž. žel. v Ljubljani so premeščeni: Anton Šijanec iz postaje Maribor juž. kol. v Maribor gl. kol., Karl Kokot iz postaje Tezno na Pragersko, Evstahij Jošt iz postaje Logatec na postajo Maribor gl. kol., Albert Vrhovšek iz postaje Pragersko na postajo Maribor gl. kol., Bregant Slavko iz postaje St. Lovrenc na Pohorju na postajo Logatec, Lengar Anton iz postaje Ponikva na postajo Hoče, Orehek Josip iz komercialnega oddelka ravnateljstva na postajo Ljubljana gl. kol., Uličnik Stefan iz trgovinskega oddelka ravnateljstva na postajo Zidani most, Ilovac Alojzij iz trgovinskega oddelka na postajo Maribor gl. kol., Adam Ciril iz postaje Tezno na postajo Hrastrnik, Vrabec Miha iz Jesenic v Ljubljano gl. kol., Kepec Ivan iz postaje Zidani most v Ljubljano gl. kol., Bernot Friderik iz Hrastrnika na Jesenice, Ramor Maksimilijan iz Zidanega mosta na Pragersko, Gračner Karl iz Tezna v Maribor gl. kol., Cahuta Alojzij iz Škofljice v trgovinski oddelke ravnateljstva v Ljubljano.

Belgrad, 29. jul. l. Za izseljenškega komisarja pri našem generalnem konzulatu v Düsseldorfu je imenovan katoliški duhovnik Maks Goričar iz Mozirja.

Belgrad, 29. jul. l. V podružnici drž. Hipotekarne banke v Ljubljani je postavljen za vršitelja dolžnosti upravnika v 7. skupini Dragotin Banjac.

Madjarska utrdjena dela

Belgrad, 29. jul. l. Iz verodostojnih krogov prihajajo vesti, da so potniki, ki so potovali preko Subotice v našo državo, v zadnjih dneh opazili, da se ob jugoslovansko-madjarski meji vršijo velika vojaška gradbena dela. Pri tem delu je zaposleno poleg civilnega prebivalstva številno vojaštvo. Pretekli teden je italijanski poslanec v Budimpešti, Arlotti, v spremstvu svojega italijanskega vojaškega atašea Ocellia prepotoval vsa Madjarsko v obliki inspekcijskega potovanja, in je ob tej priliki pregledal vojaška gradbena dela ob madjarsko-jugoslovanski meji. Oba italijanska diplomata so spremljali višji madjarski častniki iz madjarskega generalnega štaba.

Belgrad, 29. jul. l. 4. avgusta 1932 bo ob pol 11 dopoldne anketa pri županstvu občine Dol pri Hrastrniku glede izplačila pokojnin vpokojencem kemične tovarne v Hrastrniku.

Avstrijska vlada nima večine

Needinost med velenemci

Dunaj, 29. jul. ž. V popolnoma nejasnem političnem položaju se je pričela včeraj popoldne seja avstrijskega parlamenta, na kateri se mora rešiti usoda lozanskega protokola za novo avstrijsko posojilo. Pred sejo parlamenta se je sestala vlada k izredni seji, na kateri je predstavnik domovinskega bloka v vladi, trgovinski minister Jakonzigg izjavil, da bo domovinski blok, če vlada sprejme njegove zahteve, glasoval za vladni predlog. Med tem pa sta 2 zastopnika domovinskega bloka iz Stajerske dr. Hueber in Heinzel izjavila, da se ne bosta pokorila naredbi Starhemberga in da ne bosta glasovala za vladni predlog, radi česar je nastalo vprašanje vladne večine v parlamentu, ker je poleg tega zbolelo še nekaj članov, ki so pristali vladnega predloga. V resnici je vlada ostala z enim ali dvema glasovoma v manjšini pri nekaterih predglasovanjih o manj važnih zadevah. Tekom seje je bilo jasno, da se bo morala debata o lozanskem sporazumu nadaljevati tudi še danes, ker so se vsi velenemski zastopniki vpisali v listo govornikov in je očitno, da hočejo v parlamentu voditi obstrukcijo. Na koncu debate nameravajo Velenemci izročiti vladi nezaupnico. Trije zastopniki so se uprli odredbi vodstvu Starhemberga. Razen tega je poslanec Lungauer bolan, kar gre v

parlamentu zopet na škodo vlade. Kljub vsem težavam kancler Dollfuss še ni izgubil optimizma in upa, da se bodo odnosi v domovinskem bloku toliko razjasnili, da bo vlada smela računati, da bo vprašanje posojila sprejeto vsaj z enim glasom večine. Ker zastopniki domovinskega bloka niso podali ostavke na svoje mandate, Starhemberg ne more poslati njihovih namestnikov na pomoč vladi. Vsekakor bo situacija rešena že v začetku prihodnjega tedna.

Dunaj, 29. julija. tg. Velenemci so danes v državnem svetu predlagali nezaupnico vladi, ker lozanski protokol prepreči Avstriji za 20 let priključitev k Nemčiji. Dejstvo, da je prihodnja seja državnega sveta preložena na torek, govori za to, da se socialni demokratje nečesto prenašajo, Landbund je danes formuliral zahteve, pod katerimi bi bil pripravljen sprejeti lozanski protokol. Zahtevajo, da se črta 9. člen protokola, po katerem bi bila usoda Avstrije vezana na večino Zveze narodov. Krščanski socialisti in Velenemci so se danes ostro prepirali. Usoda vlade in protokola je odvisna sedaj od tega, ali bo Heimwehr smatral lozansko pogodbo v nacionalnem smislu za zadostno. Prihodnja seja držav. sveta bo v torek popoldne.

Romunija si išče novih političnih zaveznikov?

Bukarešta, 29. julija. l. Od dneva do dneva postaja bolj jasno, da bo podpis sovjetsko-poljskega pakta, ki je iznenadil Romunijo inel v zunanji politiki še dalekosežne posledice. Romunija namreč smatra, da je bila izigrana, kar pa ni res, saj je podpis sama zakrivila, ker od svoje strani ni v ničemer pripomogla, da bi se na drug način vpoštevale poljske težave. Ona nadalje misli, da je njena garancija, katera izvira iz poljsko-romunskega zavezništva, postala mrtev kapital in da se je zrušilo vse varnostno obdobje, katerega je tekoma zadnjih 10 let trudoma zgradila, da bi se zavarovala tako proti Sovjetom, kakor tudi proti Madjaram. V Mali antanti Romunija že dolgo ni več najzvestejši partner. Vsled tega novo nastalega položaja sklepajo v romunskih političnih krogih, da bo morala Romunija iskati novih varstvenih obramb in novih političnih zaveznikov, ki bodo nadomestili »izdajalsko Poljsko«. Na žalost se med romunskimi politiki ne najde nihče, razen morda v kmetijski stranki, ki bi se upal javno zagovarjati potrebo, da mora Romunija vsled novega položaja iskati takojšnjo poravnavo vseh svojih sporov s Sovjetsko Rusijo in ne kake efemerične zavezničke, ki radi Besarabije gotovo ne bodo šli prelivali krvi. V

romunskih političnih strankah vlada v tem pogledu usodepolna nejasnost. To se vidi tudi iz dejstva, da se je sedaj romunska javnost naenkrat oprijela italijanske bližje, ki se ponuja v novih trgovinskih pogajanjih v zvezi z obnovo prijateljskega pakta. Spreva se je mislilo, in naš dopisnik je pred enim tednom tako poročal, da vsa stvar sploh ne bo napredovala. Italijanske zahteve po gospodarskih ugodnostih in po medsebojni nevtiralnosti v slučaju vojne so bile namreč od romunske vlade odločno odbite. Danes, ko je prispela italijanska delegacija v Bukarešto, se že pojavljajo v romunskem tisku skrite nade. Italijanske zahteve danes niso več tako nesprejemljive. Vlada je spričo tega čutila potrebo, da objavi uradno poročilo, v katerem zatrjuje svojo zvestobo Mali antanti, katero da ne bo nikdar zapustila. Zakaj naenkrat to zatrjevanje v Rim, zakaj se je njemu, priznanemu prijatelju Italije poveril včeraj nalog, da vodi politično stran pogajanj z Italijo? Ali je res, da se bo Romunija iz strahu pred Sovjetsko Rusijo in iz neupravičene nerazpoloženja proti Poljski šla sedaj prodajati dalje? Zdi se, da so odgovorni možje izgubili to orientacijo.

Zakaj se Maniu umika iz politike?

Izvirne informacije »Slovenca«

Belgrad, 29. jul. l. Po nocojšnjih vesteh iz Bukarešte je še do danes vladalo v vseh političnih krogih trdno prepričanje, da se bo zopet pojavil na čelu zmagovite kmetijske stranke njen bivši voditelj dr. Julije Maniu. K njemu so prihajale ves večernišnji dan deputacije in njegovi somišljeniki, prihajali pa so tudi odposlanci drugih parlamentarnih strank ter so ga nagovarjali naj prevzame vodstvo stranke in s tem tudi vodstvo bodoče romunske vlade, ker se smatra dr. Maniu za edinega razumnega romunskega politika, ki ima zadosti energije ter moralne neoporečnosti, da bi Romunijo izvelkel iz velikih notranjih težav, katerim so se pridružile sedaj še velike zunanje-politične nevarnosti. Toda danes popoldne je dr. Maniu obvestil svojo stranko, da je njegov sklep definitiven in da pod nobenim pogojem noče iti nazaj na čelo stranke in tudi noče prevzeti sestavo nove vlade in ne stopiti v njo. Ko se je ta vest raznesla po mestu, je zbudila v vseh političnih krogih veliko razburjenje. Kmetijska stranka je sklicala za prihodnjo nedeljo občni zbor, ki bo volil novega predsednika, najbrž Mihalakea ali pa Vajda Voevoda. Stališče, ki ga je zavzel dr. Maniu, utegne imeti velike politične posledice, kajti na njegovo

ime je inozemstvo polagalo največjo važnost.

Povsod ugibajo, iz kakšnih razlogov se je dr. Maniu tako demonstrativno umaknil. Nekateri, in sicer dobro poučeni krogi namigavajo, da je bil dr. Maniu večkrat zaporedoma sprejet od kralja Karla in da je pri tem stavil nekatere pogoje, brez katerih on smatra, da ne more sprejeti sestave nove vlade. Med njegovimi zahtevami je radikalna reforma v plačevanju davkov, s katero bi rad zadel veleposessnike in veleindustrijo, ki so dosedaj uživali nedopustljivo svobodo. Nadalje ima dr. Maniu v zunanji politiki svoje ideje in mu nikakor ni po volji, da bi se uveljavil princ Ghica s svojo italofilsko politiko. Iz njegovih najožjih krogov pa se je raznesla vest, da zagovarja dr. Maniu mnenje, da naj se Besarabija mirno vrne sovjetski Rusiji, ako hoče Romunija v bodočnosti uživati mir, ki ji je potreben in se izogniti neizbežni katastrofi. Na najvišjem mestu dr. Maniu ni našel razumevanja in se njegovi pogoji niso sprejeli v celoti. Zato je dr. Maniu izjavil, da se umika iz političnega življenja, kajti on ima samo en program in ne spada med one, ki bi svoj program prilagodili menjajočim se okolnostim.

Koliko stanejo evropske narode debate o razorožitvi

London, 29. jul. »Daily Mail« priobčuje nekatere številke iz razorožitvene konference v Ženevi pod naslovom: »Drag polome«. Vozni listki za vsa dosedanja zasedanja in posvetovanja o razorožitvi, so stali 10 milijonov in pol dinarjev, hotelski računi znašajo 270 milijonov dinarjev, prišli so potreba 135 milijonov dinarjev izdatkov za telegraf in telefon in več milijonov za »razne izdatke«. Če seštejemo približno vse stroške zasedanj razorožitvene konference v teku šestih let, potem dobimo številko 1 milijarde 500 milijonov dinarjev. Toliko so stale evropske narode konference razorožnikov, ki niso do danes rodile nobenega rezultata.

Reparacije za male države bo reševala posebna komisija

Praga, 29. jul. AA. ČTK javlja: Zunanji minister Beneš je včeraj razložil svoje mnenje o rezultatih lozanske in ženevske konference. Lozanski sporazum, je rekel Beneš, je prav tako važen kakor francosko-angleški gentlemenški sporazum. Njega uspeh je boljše sodelovanje z Nemčijo in Italijo, kakor tudi z drugimi državami za obnovo Evrope. Posebna konferenca, ki se bo vršila v oktobru, bo rešila reparacijska vprašanja Madjarske, Bolgarije, Grške, Jugoslavije, Poljske, Romunije in Češkoslovaške, kakor je to lozanska konferenca uredila za Nemčijo. Proti koncu t. l. pričakujemo pogajanja z USA, Češkoslovaška bo sodelovala pri pogajanjih in pri sklepanju o izvozu gospodarskih proizvodov Srednje Evrope, ki se bodo vršila septembra v Ženevi. O udeležbi Češkoslovaške pri avstrijskem posojilu se bo odločalo kasneje. Glede razorožitvene konference upamo, da bo končala svoje delo z relativnim uspehom spomladi 1933. Izboljšanje mednarodnega položaja pa v veliki meri zavisi od razvoja položaja v Nemčiji. Če se bodo pojavili spet kakšni eventualni

nesporazumi, je izjavil Beneš, bo Češkoslovaška še nadalje ohranila svoje dosedanje stališče budnega in modrega opazovalca. Svojo izjavo je Beneš zaključil z besedami, da bo po njegovem mnenju jeseni mednarodna situacija najodločilnejša pomena.

Novi francoski poslanik v Washingtonu

Pariz, 29. julija. tg. »Populaire« poroča, da se bo v kratkem vršila sprememba na washingtonskem poslanstvu. Doslej je bil tam poslanik Paul Claudel, na katerega mesto pride sedanji finančni minister Germain Martin. To je zelo važno z ozirom na dejstvo, da se je pričela borba proti vojnemu dolgovom. Germain Martin bo najprej samo 6 mesecev izredni poslanik v Združenih državah. Za njegovega naslednika v finančnem ministrstvu bo kandidiral glavni poročalski poročevalec poslanke zbornice Lamoureux (radikalen socialist), član francoske lozanske delegacije; morda pa pride na njegovo mesto George Bonnet ali pa bivši finančni minister Cheron.

Ottawska konferenca

London, 29. julija. tg. Baldwin je izročil predsedniku konference v Ottavi spomenico, v kateri poudarja, da 90% vseh iz dominijonov v Anglijo uvoženih produktov ni ocarinjenih. Nasprotno poudarja, da je vse blago, ki ga Anglija izvažava v dominijone, tam ocarinjeno. Razlika med uvozom dominijonov in Anglijo znaša 100.000 funtov v prid dominijonov. Večino angleškega izvoza uvažajo nebrtanske države. Anglija zahteva od dominijonov enake konkurenčne pogoje za svoje izdelke na domačih in na njihovih trgih.

Dunajska vremenska napoved: Dalj časa bo pretežno jasno vreme.

Ameriška slovenska mladina

Razgovor z urednikom „Cleveland Journala“ Frankom Sodnikarjem

V Jakčevem ateljeju od leve na desno: Janez Za gar, gđc. Rojčeva, Frank Sodnikar, Silvester Škerl, Božidar Jakac.

Prav po naključju sem se sestal s Frankom Sodnikarjem, urednikom angleško pisanega »Cleveland Journala«, in z gospodično Rojčeva. To so otroci slovenskih staršev, rojeni v Ameriki, zdaj prvič v svoji domovini — nedomovini. Med seboj se menijo ameriški, z večjo ali manjšo težavo se izražata slovenski. — Ti otroci, ki jih je imel Zupančič v mislih, ko je spisal one verzice iz »Dumec«: »Boš jih kot lastavke k sebi priklicala? — Kakor golobe prizvala pod krov? — Ali jih tuja bo slava premamila — in jih nikoli več k tebi ne bo?« — ti otroci prihajajo sem in se v zemlji, ki je nikoli niso videli, počutilo kakor doma. Le stežka se spet ločijo od nje; odslej bodo imeli dve domovini, kakor njih očetje — tu in onstran morja — nevdružno jih bo gnalo tja in od tam sem — zado-bili bodo lice Cankarjevega Damjana iz »Lepe Videc«. — Ne bomo govorili o tistih, ki so utonili v morju zgubljenja, marveč o tistih maloštevilnih, ki imajo zavest svoje pripadnosti in svojega izvora v sebi. V njih ne živi več živ nas jezik, v medsebojnem obnavljanju se poslužujejo privzajenega ameriškega — eno samo živi v njih: slovenski duh. V tem smislu je umeti zlasti »Cleveland Journal«, ki ga urejajo Frank Suhadolnik in Frank Sodnikar. List izhaja vsak petek in mu je edini smoter, ohraniti v čitateljih — namenjen je zlasti slovenski mladini — slovenskega duha. V angleščini je pisan list, zato, da ga more prav ta mladina razumeti. V zvezi z zasebno slovensko šolo v Cle-

velandu, ki obstoji tam po zaslugi zdravnika dr. Kerna in pesnika Zornana, je delo »Cleveland Journala« izredne važnosti; zadnja posledica vnetega čitanja tega lista nujno pelje k vstopu v slovensko šolo, kjer se ta mladina more naučiti svojega pravega materinega jezika. List prinaša poleg dnevnih novic, obsežne sportne in deklisne rubrike v glavnem kulturne članke ter izvršne slovenske povesti v angleških prevodih. Članki se dotikajo slovenske književnosti, slikarstva itd. Zornan objavlja tu svoje angleške prevode iz slovenske lirike. Urednik Frank Suhadolnik je objavil »Kratek pregled slovenskega slovstva«, ki je izhajal v listu vse leto. — Brez sportne strani in brez družabnih novic bi pa list ne mogel izhajati. Mladini, ki obiskuje tam srednje in visoke šole (College in University) je malo do učenja. Največ se briga za sport in za družabno življenje, za ples in za druge zabave. Kljub temu so imele tudi krajše povesti zgodovinskega značaja, ki se naslanjajo na našo slovensko preteklost, in ki jih je v listu objavil Frank Sodnikar, izredno lep uspeh. List je nepristranski.

Vse te stvari mi je povedal g. Sodnikar, med tem, ko sta se Božidar Jakac (pri Amerikancih, zapomnite si, je Jakac vselej zraven) in Zagar razgovarjala s prijazno gospodično Rojčeva, ki name-rava ostati pri nas kako leto dni. Gospod Sodnikar pa je še istega dne odpotoval nazaj v Ameriko z najlepšimi vtisi o svoji novi domovini. s. s.

Kdo gre?

»Slovenec« je že večkrat pisal o potrebi mednarodne katoliške vzajemnosti. »Pogubno, usodno bi bilo za nas, če bi se v tej kritični uri ne zavedali svojega poslanstva. Ne bomo si tožili, da je premnogih neuspehov in težkih razmer za katoličizem po svetu v znatni meri kriva naša nezavednost in individualna izoliranost. Komu se ima boljše življenje zahvaliti za svoje uspehe? Svoji doslednosti in ekspanzivni aktivnosti. S fanatičnim navdušenjem je razvil svoj prapor. — Vsega tega manjka katoličanom 20. stoletja. Pišemo in govorimo že navdušeno — toda ali tudi izvedemo, uresničimo? Se slepec bi otipal, kako jasno je v sedanjih žalostnih razmerah, da je že enajsta ura, da se vsi katoličani strnemo proti razdirajočim protikršćanskim silam v bratsko zavedno bojno vrsto.«

Ta tako upravičena želja, ki jo je »Slovenec« ali podobni obliki že večkrat izrekel, se ima izpolniti. Od 28. do 31. avgusta je mednarodni katoliški sestanek, na katerem se ima položiti temelj za mednarodno katoliško vzajemnost. Kje je to? Čudno res! V protestantskem Berlinu. In vendar! Berlinski katoličani so prav posebno pridni in berlinski škof dr. Schreiber se je zavzel za to idejo. V Nemčiji izredno želijo, da bi tudi iz naših južnih krajev došlo mnogo udeležencev na to zredno važno zborovanje. To je toliko bolj vabilujo, ker je neposredno za tem vsakoletni nemški katoliški shod. In sicer v Essenu, središču Porenja, koder bivajo naši slovenski rojaki.

Kdor ima veselje za to potovanje, naj se čimprej prikladi Prosvetni zvezi v Ljubljani. Katerega prepričanega katoličana bi ne mikalo, biti zraven, ko se sklepa bratska zveza med katoličani raznih narodov in uresničuje naš ideal: mednarodna katoliška vzajemnost? ...

Nemški dijaki obiščejo Slovenijo

Brezje, 28. julija.

Nemški duhovnik Tensundern, z naslovom vikarja ljubljanske škofije, duhovni vodja ter velik prijatelj vestfalskih Slovencev in našega naroda, Nemec, ki se je naučil slovenskega jezika, da bi mogel stati ob strani našim bratom v tujini, je organiziral izlet 150 nemških mladeničev, povečini dijakov, v Slovenijo, oziroma na Brezje.

V pismu, pisanem v lepi slovenščini, pravi, da bi rad pokazal Nemcem našo Gorenjsko, naše planine in jih navdušil za našo pesem ter izrecno želi, da bi naši pevci zapeli nekaj narodnih, prosil pa, da bi tudi njegovi fantje smeli zapeti kako svojo. Zato bodo napravili vso dolgo pot iz Westfalije in Porenja skozi velik del Nemčije, vso Avstrijo ter do njihova prva pot k Mariji Pomagaj na Brezje, da se poklonijo Nji ter opravijo tam svoje pobožnosti in prihodnosti.

Svoj prihod so naznanili za torek 2. avgusta ob sedmih zvečer na Otočje, kjer jim bo veljal prvi pozdrav od naše strani. Iz Otočja gredo kot prvi romarji peš na Brezje. Tik pred vasio na vrhu stopnice bo oficelni sprejem. Po prihodu na Brezje bodo imeli slovesne večernice in prav tako drugi dan tudi slovesno sv. mašo.

Skrb nas vseh je, da bodo prvi vtisi, ki jih bodo dobili nemški gostje ravno na Brezjah, kar najboljši, zlasti ker sodeluje pri izletu tudi nemška dijaška organizacija za zblizanje Nemčije z Jugoslavijo.

Preiskava proti ponarejevalcem

Ljubljana, 29. julija.

Policija še vedno nadaljuje s preiskavo v zvezi ponarejanja bankovcev. Nепrestano zaslišuje obtožence in prič, vendar pa policija zaenkrat ne daje časnikařem še nobenih informacij, češ, da je v interesu preiskave, če listi o tem nič ne pišejo.

S sejma v Prekmurju

Dol, Lendava, 27. julija.

Danes se je vršil tu kramarski in živinski sejem. Zivine je bilo veliko, kupcevali, pa še ti so kupovali za sramotno ceno. Ljudstva se polasča obup. Davke bi bilo treba plačati, denarja pa ne more dobiti kmet od nikoder. Četudi ima kako živčine na prodaj, s tem še ne more plačati davka. Kmet bi moral prodati pri sedanjih ceni vsaj pet krav, da bi poplačal to, kar terjajo od njega.

Visok obisk na Jezerskem

Jezersko, 28. julija.

Danes je posetil naše letoviše prevzvišeni zagrebski nadškof dr. A. Bauer. Spremljal ga je njegov tajnik dr. Štepinac in bivši minister Švrljuga s soprogo. Ko je prevzvišeni prišel v župnišče, kjer biva na letovišu soproga nadškofovega nečaka ga. Mara Jurašević, so se gostje župnišča — 25 po številu — skoro vsi Zagrebčani, zbrali na dvorišču in vzklikli dospelemu visokemu gostu »živel naš hrvaški metropolit«. Mala deklica, sorodnica nadškofa, je pozdravila visokega gosta in mu v pozdrav podala šopek evclije. Prevzvišeni se je nad eno uro mudil med Zagrebčani v župnišču. Gostje so zapeli več hrvaških in slovenskih narodnih pesmi, ki jih je nadškof prav vesel poslušal, pa tudi sam pomagal pri petju. Prevzvišeni je naročil stanovanje za mesec avgust v župnišču za svoji dve nečakinji. Na Jezerskem tina župnišče namreč najlepši in moderno opremljene tujske sobe. Prevzvišeni nadškof se je nato odpeljal z avtom na Visoko nad Škofjo Loko.

40 letnica mašništva

Smlednik, 28. julija.

V sredo je praznovalo 9 sošolcev 40 letnico mašništva pri svojem sošolcu župniku v Smledniku g. Cegnarju. Bili so gg. Cegnar, Cestnik, Kos, dr. Levičnik, Polak, Renier, Sarce, dr. Ušeničnik in p. Ananija Vračko. Kdo bi jim prisodil, da stopajo v desetletje zlato mašništva.

Slavnost štiridesetletnice se je pričela že v torek zvečer. Poln je bil prostor pred cerkvijo, ko je pevski zbor spremljan od mnogih lampiončkov zapel podoknico. Vrstili so se pozdravi, nakar je povabil slavljence g. župnik Cegnar vse v cerkev, kjer je izmolil litanije Sreca Jezusovega s posvetitvijo. Le polagoma so se ljudje razšli, župnišče je pa še dolgo žarelo v neštevilnih lukah. V sredo jutraj je pričakovala goste množica faranov, otroci so delali špalir, ko so stopali v cerkev. Ob oltarju so se spominjali rajnkih tovarišev, zase pa prosili blagoslova svojemu delu. Lahko reče vsak izmed njih: Moje življenje je delo. — V Zireh je delal g. Cegnar za župnika in dva kaplana, v Vrhopolju pri Moravčah je bil poleg cerkvenega dela učitelj v slabih prostorih nad 100 učencem, dokler ni poslavil novega šolskega poslopa. Ko je prišel v Stranje pri Kamniku je našel podobne razmere, zopet je postal učitelj, skrbel za novo šolsko poslopje in vpeljal redno šolske razmere. Ni čuda, da tudi v Smledniku ne počiva, ko je navajen delati. Prenovil je cerkev, župnišče, napeljal je v cerkev elektriko, prenovil pokopališče, obnovil po umrlem slikarju Ogrinu križev pot na Kalvariji, poleg tega nadomeščal skozi eno leto župnika v Mavčevih in sedaj skozi pol leta bolnega g. župnika v Trbojah in vse to pri 64 letih, ki jih je dopolnil. Ista zgodba dela pri ostalih gospodih, zlasti prezaslužnemu voditelju našega kulturnega življenja g. univ. prof. in bivšemu rektorju ljubljanske univerze dr. Alešu Ušeničniku, gg. gimnazijskima profesorjema dr. Levičniku in Cestniku, gg. župnikih Kosu, Polaku, Renierju in Sarcu in frančiškani p. Ananiji.

Pridružujemo se želji, da bi Bog vsem dal učakati zlato mašo.

V naročje katoliški Cerkvi

Ganljiva slovanska družinska slavnost v Ameriki.

Lz S. Bethlehema v Ameriki poročajo o ganljivi slavnosti, ki se je vršila v hiši vdove našega rojaka Petka. Vsa družina je prestopila iz evangeličanske v katoliško Cerkve in so naenkrat bili krščeni po katoliškem obredu trije otroci. Zanimivo je to, kako je našla Petkova družina pot v katoliško Cerkve.

Zadnji čas je Petkova družina imela nesrečo za nesrečo. Najprej je umrl najmlajši otrok. Na dan otrokovega pogreba je nenadoma umrl oče-gospodar, ki je skrbel družini za kruh. Komaj so očeta pokopali, je zadela družino nova nesreča. Najstarejša hči, devetletna Roza, je po neprimli prišla pod neki stroj. Stroj ji je zlomil eno nogo in ji zadal hude poškodbe na glavi in ostalem delu telesa.

Ta zaporedne nesreče so vdovo in otroke tako potle, da se jih je polasčal obup. Nesrečna družina je začela iskati tolažbo v veri in molitvi. Uboga vdova je spoznala, da ji njena verane more dati prave tolažbe. Zanimati se je začela za katoliško vero, čim bolj jo je spoznala, tem bolj io je vzljubila. do-

Vaš FAVORIT čaka ...

... čaka, da Vam neguje in polepsšuje Vašo polt, da Vas obda z novo ljubkostjo in svežostjo. Favorit lepih gospa ostane vedno Elida Favorit milo. Neganje s tem nežnim milom finega, svežega vonja Vam bo v največje veselje.

ELIDA Favorit MILO

Slovenski trpini ob robu Sahare

Iz pripovedanja rojaka Lojzeta Dobravca

Ljubljana, 29. julija.

Včeraj smo zapisali zanimivo zgodbo slovenskega delavca Lojzeta Dobravca, ki je prepotoval za delom in kruhom peš skoraj pol Evrope. Veliko je doživel fant v svetu, veliko je skušil med tujimi ljudmi, dovolj je zaslužil, pa tudi dovolj trpel. Med svoje pripovedovanje je Dobrave vpletel tudi nekaj drugih splošno zanimivih stvari.

Svoje prihranke v Afriki, ki je bil tam kaj brez dela, je porabljal med drugim tudi na ta način, da je, potujoč po Afriki po dolgem in potez, obiskoval na raznih krajih tudi skupine Slovencev, ki so zaposleni po raznih tovarnah in rudnikih severne Afrike. Pot ga je zanesla tudi prav na rob puščave Sahare, kjer v velikanskih rudnikih kopljejo žveplo ter ga razvažajo po vsem svetu, največ seveda v Francijo. V teh rudnikih dela tudi več Slovencev, ki se jim pa ne godi dobro. Prišli so tja z raznimi agenti, ki so jih s pogodbami navezali na rudnik, da ne morejo proč, čeprav bi še tako radi. Ker jim je podjetje, ki jih zaposluje, plačalo tudi vožnjo iz Evrope do rudnika v Afriki, so delavci na ta način večni dolžniki podjetja. Nikdar niso rešeni dolga, navezani so na rudnik.

Zaradi tega je bilo našim delavcem že od nek-daj svetovano, naj nikar ne hodijo v tje kraje na delo pod takimi pogoji. Kdor že gre na tuje za kruhom, naj si vsaj vožnjo sam plača, pa naj si v ta namen prej denar vzame na posodo. Tako je potem vsaj neodvisen od podjetja, svoj zaslužek lahko uporablja po lastni volji in potrebi. Dobrave je v teh žvepelnih rudnikih v Afriki obiskal tudi nekega Franca Strecharja iz Moravč, ki dela v rudniku že od leta 1925. Podjetje delavce na vso moč izrablja ter jih skrajno slabo plačuje. Tam sta bila tudi dva brata Škrabar iz Zagorja ob Savi, ki se je bil z njima naš Lojze Dobrave spoznal že prej. Ko ju je v Afriki obiskal, sta mu pripovedovala o ravnanju z delavci strašne stvari. Pozneje se je eden izmed bratov, ko ni mogel več prenašati neznoznega gorja, najprej stregel z delovodjo, potem pa je pobegnil z rudnika. Pustil je tam celo svojo ženo, ki ji je šele pozneje poslal denar, da se je mogla preseliti za njim v francosko Alzacijo, kamor je bil med tem prišel in dobil tam delo. Nazadnje je pobegnil tudi drugi brat ter so se pozneje z Dobravcem zopet sešli v Alzaciji. Če ne pobegneš, sploh ne moreš proč od tega podjetja in rudnika.

Dobrave je tudi pripovedoval o silno živahnem prometu in v vseh lukah obmorske Afrike. Čeprav vlada, zlasti čez dan, naravnost neznoznost, je življenje živo. Poceni so zlasti živila, tako da vsak delavec lahko dobro shaja s svojim zaslužkom. Tobak in cigarete so skoraj zastoj, tudi vino je zelo dobro in poceni, po 1.80 frankov liter, tedaj niti ne po 4 Din. Nasprotno pa je pivo v vseh mestih severne Afrike silno drago, 2.50 frankov (5 Din) mali vrček.

Vsa Afrika napreduje. Mesta se širijo in modernizirajo. Grade lepe nove ceste, železnice, velikanske elektrarne, pristanišča, železne mostove, a ves razvoj je huda kriza nekoliko zavrla. Železniški promet med obmorskimi mesti je sijajno organiziran, vlaki vozijo veliko hitreje kakor v Evropi, proge so seveda zgrajene po večini kar naravnost, vožnja je zelo udobna, pa tudi poceni. Francozi, ki so deželo kolonizirali, skrbje za red in varnost, polagoma pa se temu privajajo tudi že domačini. V policijskih službah je že mnogo domačinov, vse boljše službe pa drže v svojih rokah seveda Francozi sami. Vsak delavec, ki hoče potovati iz kraja kam drugam, mora nositi s seboj legitimacijo, katere obrazec si lahko kupi v trafiki. V vsej Alžiriji je na ta način v veljavi ena sama vrsta osebne legitimacije, ki jo izpolni vsakomur tisto podjetje, pri katerem je delavec zaposlen. Naš popotnik je tako zbral celo vrsto takih legitimacij, ki so mu jih bila izpolnila in potrdila razna podjetja, pri katerih je od časa do časa delal. Vsi javni organi so na splošno prijazni, vljudni, v vsakem delavcu vidijo prav tako človeka z dušo, kakor v vsakem bogatinu. Zlasti pa so vsi javni organi in vsa oblast prijazni proti domačinom, ki so zaradi tega Francoze, kljub temu, da jih na nek način izjemajo in izrabljajo za svoj dobiček, tudi dejansko vzljubili. Do večjih nemirov pride kvečjemu kje v notranjosti dežele, kjer žive še ostanki divjih pastirskih in puščavskih plemen. Sicer pa se ti po vseh mestih severne Afrike zdi, kakor da si v kakem čisto francoskem mestu.

V Malagi na Španskem je Dobrave naenkrat zašel v neprijetno zagato. Prišel je tja iz Afrike, da bi dobil kako delo, našel pa je na Španskem — revolucijo. Vseposvdo so se tepli, streljali, pobijali, trgovine so bile zaprte, delavnice in tovarne večinoma tudi, vsak se je bal za svoje imetje, zato tudi nikjer ni bilo mogoče dobiti dela in zaslužka.

..... kler se naposled z otroci vred ni zatekal v naročje katoliški Cerkvi.

Ganljivi slovensosti je prisostvovalo veliko številu naših tamošnjih rojakov, ki so z velikim veseljem sprejeli v svojo sredo nove verske brate.

Zato je bil Dobrave prisiljen vsak dan sproti poskati si kosček kruha v obcestnih vaseh, skozi katere je pešal proti francoski meji. Težje je bilo v Franciji, kjer vsakogar takoj zapro, če ga zasačijo pri prosjačenju. Niti ni treba, da prosila orožnik prav zaloti pri prosjačenju; dovolj je že, če ga sreča na cesti, ga preišče — in če ne more pokazati vsaj 8 frankov gotovine, ga zaradi postopanja zapro. Osem frankov je zakonsko določena vsota denarja, ki vsakogar opravičuje, da lahko brez dela potuje po Franciji. Z osmimi franki v žepu tudi lahko prosjačič od hiše do hiše, če se ti ljubi in če te ne zaloti orožnik. V tem slučaju pa se ti prav lahko zgodi, da si pošteno tepen. Tako omejujejo prosjačenju tudi v Belgiji, medtem, ko v Holandiji in Nemčiji lahko prosjačič, kolikor hoče.

V zahodni Franciji, v Belgiji in po raznih nemških mestih je Dobrave obiskoval znane slovenske delavske skupine. Povsod se zdaj slovenskim delavcem mnogo slabše godi, kakor se jim je godilo v prejšnjih letih. Zaslužek ni več tak, kakor je bil, v mnogih krajih je omejeno tudi delo, ponekod kar na polovico. Marsikdo je že moral seči po prihrankih, če jih je seveda imel. Kdor pa v dobrih časih ni mogel ali hotel devati na stran, ta zdaj več ali manj strada. Brezposelnost podpora ne izda veliko, kdor jo pač dobi. Tudi naša konzularna zastopstva ne morejo našim ljudem dosti pomagati, ker so sama večinoma brez sredstev. Ko se je Dobrave zglasil na konzulatu v Lille, so mu tam sicer dali potni list za potovanje v domovino, denarne podpore pa mu nikakor niso mogli dati. Konzularni uradnik ga je napotil peš domov, kakor je Dobrave peš potoval že doslej skozi pol Španije in vso Francijo. Dobrave je nato potoval peš iz Lille skozi vso Nemčijo do Celovca na Korškem, skupaj 1521 kilometrov daleč. V Celovcu so mu na konzulatu dali 6 šillingov, ki so komaj zadostovali za vožnjo do Jesenice. V Ljubljano je Dobrave prišel 19. julija popolnoma suh. Brez oklevanja jo je zato še isti dan mahnil peš do Kresnice, kjer je spal pri znanecu, čez nekaj dni pa je nadaljeval pot v svojo občino Litijo. Tam so mu na županstvu dali 30 Din podpore ter ga napotili v Ljubljano na borzo dela. Iz Ljubljane so pisali v Belgrad trdili, ki gradi most čez Savo v Zemun, kjer bodo Dobravca morda zaposlili zaradi znanja jezika, ker je pri podobnih delih že več let delal v Afriki.

KAVA dnevno sveža pri LEGAT. Miklošičeva c. 18 specerija, delikatesa, zajutrkov

Kranj

Hotel »Nova pošta« renoviran. Po odhodu najemnika g. Liebra je v julijem vodstvo hotela »Nova pošta« prevzela zopet lastnica g. Jegličeva sama. Renovirala je primerno vso notranjost poslopija, gostilniške in tujske sobe, kar napravlja na gosta prav dober vtis. V sosednjem poslopiju poleg hotela se nahaja povečan in prenovljen hlev ter dve novi avtogaraži.

Kaj bo s hujansko brvjo? Najbližja in najkrajša zveza med Kranjem in Hujami je znana brv na Kokri poleg starega kopališča, ki premostuje ozko, toda globoko sotesko. Ta brv pa je že mnoga leta v prav zaniknem in nevarnem stanju. Sicer je dosedaj nekam vztrajno kljubovala vsem navalom Kokre, katere je seveda primerno omajala in razdirala. Na vsak način bo treba to hujansko brv temeljito popraviti. To je v prvi vrsti stvar Hujancev, ki jo zlasti poleti največ uporabljajo. Vprašanje je, koliko bodo pripravljeni žrtvovati. Prizadeta pa je tudi občina Predoslje. Dvomimo, da bi ta imela na razpolago kake možnosti, s katerimi bi k popravilu kaj prispevala. Ker pa je hujanska brv deloma tudi zadeva kranjske občine in novoustalovljenega agilnega tujsko prometnega društva, sta občina in tujsko prometno društvo v nemajhni meri poklicana in dolžna, da prav znatno prispevata k popravilu. Kajti hujanska brv, nudi hiter in še posebno za izprehajalca zanimiv prehod skozi romantično sotesko Kokre — odkoder se nudi očem prav izrazita slika Kranja, srednjeveškega mesta na strmi skali — na hujansko stran in od tod ob robu Kokre v Čirshi gozd in naprej. — Zato je treba prav posebno pozdraviti, da se je ustanovila zasebna akcija, ki namerava hujansko brv temeljito popraviti. Brv bo nekoliko višja ko dosedaj ter dovolj močna in sposobna kljubovati tudi velikim povodnjam. Delo bo stalo nekako do Din 20.000. O stvari sami bomo še poročali, ko bodo na razpolago podrobni podatki. Idealna rešitev premostitve kokrske soteske med Kranjem in hujansko stranjo, pa bi bil viseči most. Huje bi postala kranjsko predmestje in Kranj bi se razširil ne samo proti severu, ampak tudi proti vzhodu. Toda to ie pesem bodočnosti.

Ljubljana

Pogledam nebotičnik od znotraj

Ljubljana, 29. julija.

Venci lesenih odrov ob nebotičniku se nižejo, dela napredujejo, radovednost Ljubljančanov pa raste. Stavba nebotičnika pa najbrž še ne bo tako kmalu popolnoma končana, čeprav je zaposlenih zdaj pri raznih delih skupaj 400 delavcev z obrtniki vred.

V zimskem delu kavarne, do katere bo poleg treh dvigal vodilo tudi kakih 250 širokih okroglih stopnic, izdelujejo zdaj strope ter napeljujejo električno razsvetljavo. Eno in drugo delo je prav zanimivo. Stropi so vsi zelo fino izdelani. Prevlaka iz mavca, ki jo na strop ročno polagajo mladi belci, bo napravljala kavno močno priključivo in prijazno. Tem bolj, ker bo tudi svetloba v vsej kavnici le posredna, nikjer vidna v žarnicah. Visoko pod stropom bo namreč okrog vse dvorane položen venec električnih žarnic v nalašč za to prirejeni jarek. Žarnice bodo svetile le navzgor ter se bo svetloba odbijala od stropa navzdol v dvorano. Razen tega venca skritih žarnic bo razsvetljevalo dvorano še nekaj močnejših električnih žarnic s strani, ki bodo tudi prikrite. V zgornjih treh letnih etažah kavarne pa so zaposleni plekarji, ključavničarji, mizarji, ki imajo vsi še dovoli opravka. S ceste se sicer zdi, kakor da bi bil nebotičnik v zgornjih nadstropjih že popolnoma izdelan, pa prideš gori in vidiš, da ni.

Med 9. in 10. nadstropjem betonirajo zdaj stene na glavnem stopnišču. Nato bodo nadaljevali z betoniranjem stopnic eno nadstropje nižje. Vsa dela izvršujejo od zgoraj navzdol. V sobah in hodnikih devetega in desetega nadstropja še obmetavajo stene z apneno malto, napeljujejo razne vode in žice, pripravljene so tudi že peči za centralno kurjavo, položene so večinoma tudi že vse heraklitne stene.

V osmem nadstropju je najbolj živahno. Na zunanji strani stavbe je v tem nadstropju zadnji leseni zidarski oder, na katerem se gnete kakih 10 kamnosekov, ki tolčejo in klečejo. Vse zunanje stene nebotičnika so namreč izdelane v finem omletu, zanj porablja angleški cement, ki hitreje suši in je tudi bolj trden. Cementno prevlako poleg kamnoseki naložijo (žokajo). Na Dunajski cesti v osmem nadstropju so šele prišli z ometom, o katerem pravijo, da bo držal 40 let ter da v tem času nebotičnika ne bo treba zunaj čistiti ali beliti.

V nižjih nadstropjih je kajpada tudi živo. Nižje ko greš, manj je delavcev v nadstropjih, manj je tudi izvršenega. Ob stenah se še položene beto-

nitne stene, v vsakem nadstropju je kje v kaki stranski sobi nastanjena kakšna začasna delavnica.

Vso razgibanost in obsežnost dela v vsej stavbi pa lahko opazujemo v prvih treh nadstropjih spodaj. Že v pritličju nas ob vseh stenah pozdravljajo cele gore vreč cementa, celo morje apnene in cementne malte, gozd dvigal, korit in stopnišč, zunanje stavbe pa se med kupi peska, mlčke, opeke in naloženih desk niti ganiti ne more. Do višine drugega nadstropja je nebotičnik z zunanje strani obložen s trdnimi kamenitimi ploščami.

V drugem in tretjem nadstropju so vse količkar

proste stene obložene s kolesi delavcev, tu je gozd vozil, vsako različno od drugega, pač po okusu in zahtevu njegovega lastnika. Na kolesih ali kje v bližini so položeni ali obešeni sukunji, tu pa tam visi boljši klobuk, iz katerega žepa se kaže skromen kosček kruha, zamočan v zmečkan časopisni papir. To je tudi vse, kar ubogi delavec porabi za kosilo, medtem ko v tisti hitri urici odmora opoldne ves utrujen utrne kam v kakšen kot, na desko ali tram.

Odhajal sem s stavbišču, ko je v mestu ravno zazvonilo polno. Nekdo v stavbi je z močnim tolkačem udaril po veliki železni plošči, da je odmevalo po vseh nadstropjih. To je bilo znamenje za opoldanski odmor. Kakor čebele so se vsi delavci po ulici do prve pekarne, v bližino vežo, kjer prodaja branilec sadje in morda tudi kakšne klobase ali slanino. Le redki izmed njih so svojo pot usmerili tja do Figovega, morda na bomo juho. Postal sem za hip na ulici ter opazoval te ljudi, ki so hiteli za griljem kruha, ki jim je bilo skromno kosilo. Vsi zadovoljni obrazov so hiteli nazaj na stavbo vsak s svojo štruco kruha pod pazduho, zakaj v današnjih časih je vsak vesel, če ima vsaj delo in skromen kruh. Vse trpkost delavnih obojev pa kažejo skromne ženske, ki so prihajale na stavbo z malimi cekarčki, noseč svojim možem ali morda sinovom kosilo. Prihajale so tudi male punčke, lepo počesane, z lepo pentlo v lasih, v skromnih, toda skrbno zlikanih predpasnikih, med njimi tudi dečki, vsi bosi, večina s predmetja ali celo z bližnje okoliške vasi. — Vsek je kakor srna odkakljal s svojim cekarčkom med možginskimi pritličnimi stenami v stavbo po stopnicah navzgor k svojemu dobremu ateku...

Koliko Ljubljančanov ve, koliko tihih solza bo zazidanih med to močeno nebotičniško zidovje, koliko pridnih rok je gibalo, da je bila stavba do vrha dozidana, da bo popolnoma dograjena? Kdo se briga za te delavske roke, kadar gredo to stavbo in misli na njeno razkošje ter njene bodoče goste?

va c. 4: Vrhove s. Alojzija Slavimira, usmiljenka, 22 let, Slomkova ul. 20; Pahor Slava Marija, konistoristinja, 25 let, Aleševčeva c. 37. — V Ljubljanski bolnišnici so umrli: Rosenwirth Ivan, delovodja, 59 let, Verd pri Vrhniki; Smolej Anton, čevljar, 47 let, Tržič; Simenc Jakob, rudar, 35 let, nedelno; Pavlič Raiko, knjigovodja, 45 let, Sv. Vid nad Ljubljano; Pibernik Jakob, delavec, 47 let, Perovo pri Kamniku; Bregant Ivan, delovodja, 39 let, Dunajska c. 35; Maroz Marija, hči dnevnica, 2 leti. Rakek; Godina Zmagoslav, sin služkinje, 1 uro, Galjeva 154.

Ne potrebujem reklame, delo govori!
PRALNICA, LICALNICA IN ČISTILNICA OBLEK
Ljubljana, Mestni trg št. 8 (HAMAN)

● Iz policijske torhe. Policija je imela večeraj mnogo opravka z raznimi ljudmi, ki so na sodišču dostajali kazni in ki jih je jetnišnica izročila policiji, da jih odpravi v domače kraje. Dalje zaslišuje policija dva talova koles, vendar pa preiskava še ni zaključena in še ni zrela za javnost. Prijavljenih pa je več tatvin. Hlankemu posestniku Francu Vovku iz Gerbičeve ulice 19, je nekdo na krogliču Lovčelove gostilne v Kozelj izmaknil iz žepa sukunja cigaretno dozo, v kateri pa je imel Vovk spravljenih tudi bankovcev za 1270 Din. — Ostale tatvine so manjšega pomena, — Tapetniku Jožetu Klobčarju na Mestnem trgu 12 je izginila 150 Din vredna odeja. Posestniku Francu Bizjanu v Podmilškovi ulici 16, je nekdo ukradel 200 Din vreden štedilnik. — Delavci Ivani Stanko v Černetovi ulici 6 je neznan tat izmaknil iz sobe čevlje, vredne 150 Din. — Delavec Alojz Tanc pa je prijavil tatvino, ki se mu je pripeljala na stavbi Sokolskega doma v Šiški, kjer mu je neznan tat ukradel iz žepa 120 Din denarja.

● Pokleni in prostovoljni gasilci. Kadar koli izbruhne v Ljubljani požar ali ogenj, so vedno in v vsakem slučaju mestni pokleni gasilci prvi na mestu in ti tudi redno preprečijo morebitno katastrofo. Saj za to so bili tudi ustanovljeni. To ni očetk prostovoljnim gasilec, ki imajo svoje velike zasluge, vendar bi tudi pokleni gasilec moral mesto nuditi več ugodnosti. Sedaj, ko so dodeljvali prostore, ki jih je izpraznila Mestna elektrarna v Mestnem domu, so bili pokleni ga-

smert vedno večje kulturne nepoučenosti. Že danes so v Evropi zemlje in dogodki, ki so za povprečnega slovenskega inteligenta, ki je absolutno univerzo, takorekoč neznanja dejstva. Vse to je zlasti posledica vedno naraščajoče proletarizacije in že naravnost obupnega gospodarskega položaja naše inteligence. Radi prevelikega pomanjkanja si danes slovenski publicisti, esejisti, znanstveniki itd. ne more omisliti niti najpotrebnejših in najnujnejših knjig, revij in časopisov iz inozemstva. Knjižnice ga deloma iz istih razlogov podpirajo v tem skrajno pomanjkljivo in nezadostno. Izjeme so srečni posamezniki, ki zmorejo nekaj več, ali vse to za skupnost ne pride v poštev. Posledica vsega tega je splošna kulturna neinformiranost, odrezanost od sveta, zaostalost in nesodobnost, ponižanje kulturnega nivoja, radi česar nujno pada tudi zanimanje in udeleževanje v vseh smereh. Jasnó je, da takšne razmere ne pomenijo duhovne škode le za posameznika, marveč za narod in njegovo kulturo vobče.

Mislím, da bi temu nevzdržnemu stanju vsaj nekoliko mogla od pomoči javna ljudska čitalnica, kakršne danes v Ljubljani še nimamo in kakršno mora žal, revno in borno narodščati predvsem kavarne »Union«, ki danes revnemu slovenskemu inteligentu pomeni skorajda edino okno v kulturni svet. Čitalnica, za katero se tukaj ogrevam, bi samoumevno morala biti samostojna, ne del kakšne knjižnice, iz česar sledi tudi poseben značaj njene ureditve in uprave. Res, da je v našem univerzitetnem knjižnici tudi javna čitalnica, ki bo dostopna vsakomur, toda ustroj vsake univerzitetne knjižnice je tak, da bi tudi njena ljudska čitalnica bila bistveno drugačna, nego pa nam je danes potrebna. Tam bo mogoče dobiti tudi knjige, dalje revije za več let nazaj itd., podobno kakor je to danes n. pr. v licejski knjižnici, z enakim knjižničnim načinom

Sklepi magistratnega gremija

Ljubljana, 29. julija.

Na današnji seji magistratnega gremija se je razpravljalo in sklepalo o sledečih zadevah:

Na poročilo obrtnega oddelka so se nekatere prosilcem podelile koncesije za gostilne in za bufete, drugim pa so se odklonile prošnje. Stojšča avto-izvoščkov se sporazumno z vsemi interesi urede na sledeči način: Aleksandrova cesta se razbremeni, in sicer: 7 avtoizvoščkov mora redno in obvezno stati na prostoru pred glavnim kolodvorom, 7 pred hotelom Union, 7 v Zvezdi, 4 pred mestnim magistratom, trije pred splošno bolnišnico, vsi ostali pa ostanejo na Aleksandrovi, odnosno Dunajski cesti. Ob pritliki razprave se je ugotovilo, da se tarifa avtoizvoščkov podvrže reviziji.

Na poročilo gospodarskega urada se je oddala dobava oblek in obutve mestnih uslužbencev, tako za mestne služitelje, za uslužbence mestnega dohodarstvenega urada in za poklicne gasilce. Dobavo oblek se je razdelilo na dobavo blaga in na izdelovanje oblek, odnosno obutve. Dobava blaga se je podelila vsem kvalitatívno dobrim ponudnikom, in sicer sledečim tvrdkam: I. C. Mayer, krojaškemu mojstru Žigonu kot zastopniku tvrdke Tekarovič iz Belgrade, tvrdki Medžet in Korintnik, tvrdki Novak in tvrdki Urbanc. Vsi dobavitelji bodo dobavili blago domače industrije. Izdelava oblek se je oddala krojaškemu mojstru Igiču in Tomšiču kot najcenejšima in relativno najugodnejšima ponudnikoma. Dobava čepic se odda tvrdki Eber. Dobava blaga za škornje poklicnega gasilstva tvrdki Marchiotti. Naprava 149 parov čevljev se odda čevljarim mojstrom Stariču, Ješetu in Dolenju pod enakimi cenami in enakimi kvalitetskimi pogoji. Dobava se bo strogo kontrolirala. — Letos poteče službena pogodba z mestnim konjačem Joracom. Vložil je prošnjo, da se službena pogodba podaljša za nadaljnjih 5 let, ter da se mu poviša plača od 18 na 20 tisoč Din, ker so se njegovi posli zelo pomnožili in so razen tega odpadale takse, do pobiranja katerih so bili doslej konjači upravičeni. Sedajni obrtni zakon pa ne dovoljuje več pobiranja podobnih taks. — Odloži se prošnja mesarskega mojstra Andreja Marčana za znižanje najemnine za lokal v Kresiji. — Tovarni Šumi v Gradšču se zniža višina reverznega zneska radi dveh oken na mestni vrt proti vknjižbi kavcijske hipoteke 2000 Din.

Na poročilo mestnega gradbenega direktorja se oddajo zidarska, težka in železobetonska dela za Delavski dom najcenejšemu ponudniku stavbenemu podjetju inž. Dedeka za 2.009.250 Din. Vsi ostali ponudniki so bili precej dražji. Tvrdka se obveže, da bo zaposlovala vsaj polovico kvalificiranih delavcev, predvsem domačinov in da bo delavce plačevala po merzlah ki jih je predložila mestnemu načelstvu. Mestno načelstvo ima pravico kontrolirati, da se bo delavstvo res plačevalo po predloženih merzlah. — Trgovski tvrdki Krišper na Mestnem trgu se principijelno dovoli, da zgradi provizoričen pritlični prizidek v fronti Stritarjeve ulice za izložbena okna; ker bo stal prizidek na mestnem svetu, bo tvrdka plačevala letno najemščino mestni občini za ta svet.

Uredi se stopnišče pri Gerberju iz Kongresnega trga na Ljubljanično strugo; ravno tako stopnišče pri Stolbi ter cestišča na obeh straneh novega mostu pod Trnčco ob Galusovem in Cankarjevem nabrežju. Vse to se izvrši še letos.

Na poročilo gradbeno-pravnega referenta se oddajo sledeča stavbna in uporabna dovoljenja:

Heleni Adamič na Sv. Petra cesti za zgradnjo trinadstropne hiše. — Francetu Scanetti za gradnjo skladišča v Meteljkovi ulici. — Mariji Poreber za gradnjo lesene hiše ob Mencingerjevi ulici. — Francetu Počkaj za gradnjo enonadstropne hiše ob Kostovi ulici. — Mesariju Josipu Toni za gradnjo enonadstropne hiše ob Domobranski cesti pod pogojem, če bo parcelacijo zemljišča odobril mestni svet.

silec kar prežrti. In vendar je znano, v kako žalostnih razmerah se stiskajo ti vrli varuhi javne varnosti v Ljubljani v dveh, treh najhujših sobah in kako na tesnem so njihove delavnice. Edino sobo, ki je bila še prosta, niso dobili poklicni gasilci, temveč porstovoljni. Mestna občina bi napravila boljše, če bi dala poklicnim gasilec več prostora, zlasti malo bolj prostorne delavnice, ker bi imeli potem več veselja za delo in bi mestna občina torej koristila sama sebi. Sploh pa bi moral biti Mestni dom na razpolago samo gasilec, poklicnim in prostovoljnim, da ne bi bilo med obojnimi ljubosumnosti za eno samo sobo.

Gospodinj — pozor!
Vse vrste žganja in alkohola
za vlaganje sadja dobite pri tvrdki

„Ako“ d. z o. z.
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 13

ni občinski svet. — Tvrdki Zlatogor se dovoli na prava barvaste reklame na požarnem zidu bivši Mahrove hiše na Krekovem trgu št. 10. — Poslaničku Josipu Verliču za adaptacijo fasade vogalne trinadstropne hiše v Vrhovčevi in Školji ulici. — Jakobu Vidmarju, gostilničarju na Ižanski cesti za enonadstropno vilo ob cesti na Crno vas. — Alojziju Trinku v Linhartovi ulici za adaptacijo lokala za brivnico. — Francetu in Mihaeli Korinšek za enonadstropno hišo ob Kocenovi ulici pod pogojem, da izvrši arondacijo s sosednim zemljiščem. — Ljubljanski gradbeni družbi za adaptacijo pisarniškega poslopja v Slomškovi ulici. — Ivani in Franciški Goljar za gradnjo lesene lope ob Linhartovi ulici. — Ljubljanski mestni plinarni za postavitev nove komorske peči na njenem obratovnišči ob Resljevi cesti. — Ignaciju Klančniku za gradnjo provizoričnega prizidka drvarnice pri hiši ob Vipavski ulici. — Avtobusnemu podjetju Pečnikar za lesene provizorične garaže na Dolenjski cesti št. 95. — Mestni elektrarni za položitev telefonskega kabla med mestnim magistratom in Krekovim trgom št. 10. — Simonu Kuntčiču za adaptacijo hiše na Emonski cesti št. 10 a. — Martinu Mikulu za predor vrat v hiši na Kongresnem trgu št. 4. — Trgovcu Josipu Čiuhu za trinadstropno vogalno hišo ob Gregorčičevi ulici in Igrški ulici. Hiša se bo gradila v dveh etapah. — Poleg njegove hiše zgradi stavbenik Emil Tomazič štiri nadstropno hišo ob Gregorčičevi ulici, kjer bo imel tudi svojo stavbo pisarno. — Jelki Lovšin, posestnici v Ažbetovi ulici za gradnjo enonadstropne vile ob isti ulici. — Hugu Hipšerju, fotografu za gradnjo enonadstropne hiše na vogalu Verovškove in Černetove ulice. — Direkciji državnih železnic v Ljubljani za večjo vozovno delavnico levo kamniške proge nad žiženskim kolodvorom. Poslopja bo kmalu končano in ga gradi mestna občina v smislu pogodbe v zvezi z gradnjo carinarnice ob novi Vilharjevi cesti. — Mesarskemu mojstru in trgovcu Francetu Slamiču se dovolijo za prošene adaptacije na dvorišču ob Kersnikovi ulici in postavitev dimnika za njegovo obratovnišče pod pogojem, da odškoduje javne interese s primerno kavcijsko hipoteko. — Dovoli se napraviti hišnih kanalizacij sledečim prosilec: Ivanu Mihlerju v Žitnikovi ulici, Nikolaju Dolenju v Levčevi ulici, Francetu Škarje v Levčevi ulici, Srečku Deisingerju v Levčevi ulici, inž. Cirilu Žnidaršiču istotam, Miroslavu Alešu ob Soski ulici za izpeljavo kanalizacije samo za meteorne vode v Gradščico.

Uporabna dovoljenja za nove hiše prejemajo: Mirko in Marija Špan za visokopritlično hišo v Groharjevi ulici, Blaž Peternel za hišo v Sodarski ulici, Andrej Fink za pritlično hišo na Illovi, Fr. Šaler za enonadstropno hišo v Tobacni ulici, Josipina Žabkar za visokopritlično hišo v Baragovi ul., hotelir Franc Miklič za uporabo kavarnskih in letnih prostorov prizidanega hotela na Masarykovi cesti. Peregrina Strojanski za porabo novo adaptiranih trgovskih prostorov pred Školjo ter Trgovsko bolnišnico in podporno društvo za uporabo na novo adaptiranega sanatorija na Zaloški cesti (bivše dr. Šlajmarjeve vile).

Nadalje se je razpravljalo in sklepalo še o nekaterih prošnjah glede odplačila za troatar in o odstranitvi prodajalne hišice na vogalu Bleiweisove in Gosposvetske ceste. Lopa se odstrani in lastnico na zanj koristen način odškoduje. Na to mesto se preloži mestna mitniška tehnična, katere se bo morala vsled gradnje Delavskega doma z upravnim poslopijem mestnega dohodarstvenega urada vred odstraniti.

Maribor

● Opekarne pod Pohorjem v obratu. Po dolgotrajnem zastanku so pričele obratovati zopet vse tri opekarne pod Pohorjem. Opekarne, ki so last mariborskih stavbenih podjetij, bodo v obratu do jeseni.

● V meljskem katoliškem prosvetnem društvu je jutri, v nedeljo popoldan, sestanek s predavanjem o delavski okrožnici Leona XIII.

● Težave z umobolnim revečem. Brezposelni pomožni delavec Alojz S. iz mariborske okolice je obolen na živilih ter počenja v takem stanju dejanja, za katerega ni odgovoren. V četrtek so našli reveža vsega onemoglega ležati na križišču Tržaške in Masariške ulice. Ko so mu pomagali na noge, se je s težavo odpravil dalje, pa so je že v Levstikovi ulici zopet zgrudil. Usmiljeni stražniki so ga spravili na policijsko postajo, kjer je nekaj časa ležal, da je prišel k sebi. Končno so je sam odpravil domov, kmalu pa je zavil proti korštem kolodvoru ter zbežal po progi v smeri proti Limbužu. Ker je vozil v istem času proti kolodvoru vlak, je imel najbrže namen končati se pod kolesi lokomotive. Spravili so ga na postajo, od koder ga je rešili oddelk prepeljal v bolnišnico. Tu so ga pa zavrnili, ker nimajo prostora za živčno bolne. Radi tega je morala prepeljati reveža rešilna postaja nekaj na dom.

Končavam z željo, naj se izjavijo o tem vprašanju časopisi in posamezniki, ki se za stvar zanimajo.
France Vodnik

★

»Nepozabna naša Istra«. Poleg Barbalčičeve (»Vjerska sloboda Hrvata in Slovenaca u Istri, Trstu i Gorickoj«) versko in kulturno izčrpano zgrajene knjige in še nekaterih drugih, je predzadnje dni šla v Zagrebu pomembna knjiga te vrste: »Nepozabna naša Istra«, napisali so jo trije mladi Istrani: Anto in Matko Rojnič in Blaž Zucan. Knjiga se od drugih tovrstnih izdaj loči v tem, da so v njej vse veje znanosti, ki segajo v to zemljo, dotaknjene: geografija, zgodovina, etnografija, kultura in statistika Istre in Julijske Krajine sploh. In še: Nad sto strani pokrivajo slike (pred vsem iz krasnih narodnih tipov, reprodukcij Saša Santla), ki so iztrgane iz srca istrske zemlje: tipična arhitektura istrskih mračnih mest in vasi, starčki, žene, ribiči, kmetje pri delu, dedkice na tipičnem istrskem studencu; vse v tih slovenski otožnosti in vdanosti. Škoda le, da niso nekatera poglavja podrobneje podana, posebej zadnji deceniji. Toda v uvodu razjasni to knjiga: »Ta zbirka bode in slik nima drugega smotra, ko da da informativen pogled v Istro in njej sorodne kraje. V knjigo je položena ljubezen do rodne zemlje. Če bo uspela, bo v naslednjih izdajah izpopolnjena slikovno in vsebinsko...« Knjiga (poprav je pišejo sami emigranti) ni pisana z jedkim zločim, temveč stvarno. Samo dejstva govore. Pa tudi ta so glasna. Po knjigi, ki je izredno okusno urejena, morajo seči ne le vsi, ki se bavijo s trpljenjem naših bratov onkraj, marveč tudi javne knjižnice, da odkrijejo skrito lepoto duš istrskih širšin krogom javnosti. -b-

Kulturni obzornik

Javna čitalnica v Ljubljani

Od kar smo Slovenci v prvi vrsti vsled novih geografsko-političnih razmer izgubili marsikatero važno in tradicionalno kulturno postojanko na periferiji našega narodnega ozemlja (Trst, Gorica, Celovec), raste vsebolji pomen Ljubljane kot glavnega središča slovenstva. Jasno je, da jo zaradi tega čakajo velike in nujne politične, gospodarske in kulturne naloge. Zal pa dejanski napredek naše Ljubljane ni vedno v skladu s temi nalogami, katere ji nalagata življenje in razvoj. Dasi se mesto kolikortoliko ugodno razvija na zunan, moremo pa vendarle, zlasti v vprašanih duhovne kulture, vedno znova in znova opozarjati na pomanjkljivosti. V zadnjem zvezku Doma in sveta (št. 5-6) je France Stelč predložil slovenski javnosti Plečnikov načrt za univerzitetno knjižnico v Ljubljani, pri čemer z vsem poudarkom naglašajo potrebo harmonične skladnosti med vnanjo in notranjo podobo mesta, kakršno je Ljubljana kot središče slovenskega naroda. Poleg Akademije znanosti in umetnosti je univerzitetna knjižnica gotovo ena najnujnejših potreb našega duhovnega in kulturnega življenja.

S tem v zvezi se hočem na tem mestu dotakniti vprašanja javne čitalnice v Ljubljani, katero nujno potrebujemo, če nečemo doživeti poraza, da bo naša inteligenca v najkrajšem času popolnoma odrezana od kulturnega sveta. Dejstvo je namreč, da se slovenski inteligent danes rapidno odmika od Evrope in s tem od kulture in sicer v

Dnevna kronika

Preiskavanje notranjskih jam

Ljubljana, 29. julija.

Danes so se vrnilj z Notranjskega jamarji, ki so v ponedeljek pričeli raziskovati novo odkrito jamo pri Kalish pri Logatu, o čemer smo že poročali. Obrnili smo se na člane jamske ekspedicije, naj nam kaj povedo o uspehih jamske ekspedicije. Jamarji so objavili, da bodo oficijelno in strokovno poročilo že še objavili, ker pač računajo tudi na podporo, katere potrebujejo za nadaljnje delo. Z raziskovanjem jam imajo namreč mnogo stroškov in je samo sedaj pri Kalish moralo biti h koncu zaposlenih 6 delavcev, ki so odvažali ilovico.

Jama, ki jo sedaj naši jamarji preiskovall, je eno uro oddaljena od Logata in pet minut od Kalish, kjer je pravzaprav samo ena hiša. Ta kraj je še skoraj nedotaknjen od modernega življenja, tih in miren, ljudje pa že hodijo radi tja na počitnice in tudi smučarji so se že pričeli zanimati zanj. Jama je bila skoraj do zadnjega kar neznana, čeprav je bil vhod v njo tik ob cesti. Vhod v jamo je bil namreč prekrit z veliko skalo. To skalo je nekdo premaknil in ob poti je zadržal kakšnega pol kvadr. metra široka odprtina. Desinfektor okrajnega glavarstva g. Dolar v Logatu se je za jamo zanimal. Da je sploh mogel vanjo, je razširil odprtino. Pod odprtino se mu je odkrilo približno 7 metrov globoko brezno. Jama ima na dnu sedlo, iz katerega se razširi v dva rova. V enem rovu je našel g. Dolar ostanke nosoroga in so zato jamarji krestili ta rov za nosorogov rov, drugi rov pa je ostal še brez imena.

Ekspedicijo je organiziralo tukajšnje jamsko društvo. Ekspedicije so se udeležili docent dr. Sečlikar kot fiziolog, dr. Reya kot meteorolog, dr. Rakovec kot paleontolog, dr. Radovalovič kot zoolog, dr. Kušar, ki je prisostvoval delu v jami od časa do časa kot malakolog (specialist za polje), tehnično vodstvo ekspedicije je imel g. učitelj Michler z Vrhnike, g. Bar ml. iz Ljubljane je bil fotograf, g. Bukovec merilec, dalje pa so pomagali še nekateri drugi gospodje, predvsem seveda g. Dolar, dalje g. Šerko ml., Košir, Verbič, Straus in drugi.

Ekspedicija se je razdelila na dva dela. Prvi del ekspedicije se je pod vodstvom paleontologa dr. Rakoveca bavil izključno le z izkopavanjem, drugi del ekspedicije pa se je bavil z iskanjem novih jam, ki jih je okolica zelo bogata. Prebivalstvo, našim inteligentni notranjski kmetje, so šli ekspediciji zelo na roko in so sami opozarjali iskalce, kje bi se dalo najti še kakšno brezno.

Ekspedicija je imela s seboj vse priprave, ki jih pozna sedanja moderna jamska tehnika za raziskovanje jam. Celotnega okostja nosoroga ni in tudi ni upanja, da bi ga našli. G. Dolar je našel zobe, ki jih je dr. Rakovec spoznal za nosorogove. Morda bi se dalo najti še kakšen drug del nosorogovega okostja, treba pa bo pregledati še sosednje rove, deloma nad rovom, deloma pa pod njim. Dr. Rakovec sam je našel nekaj kosti, ki so najbrže nosorogove, našel pa je tudi okostja nešteti malih živali, ki so deloma že izumrle in ki jih je dr. Rakovec izkopal v raznih globinah. Kostmi so bile v jamiški ilovici in je bilo zelo zamudno, ker je moral dr. Rakovec, oziroma g. Dolar, pregledati vsako grudo ilovice, delavcem pa ni bilo zaupati tega dela, da kaj ne pokvarijo. Delavci so samo od našli preiskano ilovico. Iz jame. Čeprav je bilo v jami šest jamskih svetilk, vendar je bila kljub temu svetloba pomanjkljiva za tako kočljivo delo. Umevno je bilo, da je to delo zahtevalo silnih naporov. Izkopavanje je trajalo cele štiri dni, to je od ponedeljka do četrta. Poleg Dolarja je dr. Rakovec najbolj pomagal še g. Košir. Vse najdene stvari, kosti in drugo, je dr. Rakovec prinesel v Ljubljano, da jih tu pregleda in raziše. Prihodnji teden pa se odpelje v Gradec, da tam prouči v tem namenu znanstveno literaturo, v kolikor je v Ljubljani ni.

V sosednjem rovu te jame pa so našli jamarji polno lepih kapnikov, tako da namerava jamsko društvo urediti dostop v jamo, ki bo dostopna potem tudi izletnikom in obiskovalcem.

— Pri išiasu sledi na kozarec naravne »Franz-Josef-grenčice, zavžite na tešče, izdatno izpraznjenje črevesa brez vseh težav, pridruži pa se navadno prijetno ugodje olajšanja. Zdravniški strokovni listi omenjajo, da učinkuje zanesljivo in prijetno »Franz-Josef-voda tudi pri pritisku na jetra in debelo črevo kakor tudi pri zabreklih žilah, haemorrhoidah, prostatalnih boleznih in katarju v mehurju. »Franz-Josef-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Dr. A. B.

S pota k Rezi na Route

(Nadaljevanje.)

Močno sem se razveselil o tej samozavestni izjavi in povedal, kaj vse in odkod vem kaj o Tereziji in o opazovanju in objašnjevanju njega samega. Dr. Seidla iz raznih knjig, knjižic in časopisnih poročil.

Vsi moji viri so mu znani. On pozna Terezijo od začetka l. 1919, ko se je vrnil iz vojne službe domov in prevzel svoje posle. Dobil jo je v svojo zdravniško oskrbo kot zavarovanko pri bolniški blagajni kmetskih delojemalcev, on je napravil poročilo, da je kot neozdravna poškodovanka dobila invalidsko rento, ki jo menda prejema še dandanes, on jo je zdravil pri raznih obolenjih, ki so se pojavila v naslednjih letih, tako da pozna njo, njene ljudi in vse okoliščine neposredno in prav natančno. On je tisti in edini zdravnik, ki je na poziv regensburškega ordinarijata sam organiziral, vodil in nadzoroval petindvajsetdnevno opazovanje Terezije in zdravniško preiskovanje vseh pojavov na nji in sicer tako, da je bila Terezija ves ta čas brez presledka pod zanesljivim nadzorom vsaj dveh zapriženih redovnic.

Razgornil je mapo in pokazal v njej prvopis svojega poročila, ki je izšlo samo v dveh izvodih, eden za Regensburg, drugi za Rim. Rokopis obsega okoli 80 s strojem pisanih strani običajnih pol in vsebuje mnogo lepih fotografiskih posnetkov, ki jih je napravil on sam. Za vse podatke tega poročila jamči, ker jih je neposredno ugotovil sam.

Nisem se zanimal za vse podrobnosti tega zanimivega spisa, za nekatere pa zelo in temeljito. Dr. Seidl mi je povedal in razložil vse, kar sem želel in obsežnejše ali natančnejše, kakor je imel napisano. Čisto nazorno mi je popisoval, kako je s povečevalnim steklom opazoval na Tereziji začetno krvavenje na prsih (»srčni rani«), bral mi je

Povdaril pa je treba veliko zanimanje ljudi za to jamo. Ves čas, kar je bila ekspedicija na delu, so prihajali na obisk in gledali, kako delo napreduje. Ljudje so kar nekako ponosni, da so našli v njihovem domačem kraju to jamo in ostanke nosoroga.

Ostali del ekspedicije pa je med tem našel še razne druge jame. Eno od teh so krstili za Strausovo jamo. Na naših tleh cenijo število vseh teh kraških in podobnih jam na okoli 2000, razsekanih pa jih je komaj kakšnih 200. Jamsko društvo čaka v tem oziru še velika naloga. Vsako preiskano jamo je treba namreč pregledati, napraviti o njej načrte, preiskati vso favno in napraviti kolikor mogoče mnogo fotografij, vse pa spraviti pod register v arhiv jamskega društva. Dosedanji material jamskega društva je znaten in bo kmalu zadostoval za začetek speleološkega (jamoslovnega) muzeja, ki bi bil prvi pri nas.

Nekdo, ki se v življenju najbrže še nikdar ni zmotil, se je v »Jutru nevalificirano norčeval iz našega prvega poročila o jamskem nosorogu. Sicer je čudno, da izhajajo v dnevnikih take porogljive opazke na račun zmotljivosti časnika — malo preveč je zahtevali, da bi bil vsak častnik vsaj tako podkovan v paleontologiji, kakor kak znanstvenik — vendar je v našem poročilu bral lahko vsakdo, kaj je mišljeno. Nosorog, katerega ostanke najdemo v jami, je bil v listu kar na kratko označen za jamskega nosoroga, ne da bi bil s tem kdo hotel trditi, da je to posebna vrsta nosoroga. Ali je dlakocepstvo tudi znanost?

Smrt Radeckijevoga veterana

Črnomelj, 27. julija 1932.

V starosti 88 let smo pokopali pretečeno nedeljo Klobučar Janeza iz Butoraja. Kot mlad fant je moral k vojakom na italijanske boje poljane, kjer se je pod generalom Radeckim boril proti staremu sovražniku. Na kresni dan, t. j. 25. junija 1866 leta je bil ranjen v vroči bitki pri Custozi. Za spomin na to je imel nekoliko pohabljen roko. — Sedaj pa je sam dobojeval boj življenja kot eden izmed še zelo redkih Radeckijevih veteranov, za katerimi bodo prišli na vrsto bojevniki iz drugih vojsk.

Odbor mestne hranilnice in posojilnice v Črnomlju se je takole konstituiral: za predsednika je bil izvoljen gostilničar Majerle Franc, za člane upravnega odbora pa Klemen Pavel, lesni trgovec, Papež Janko, klepar, Lakner Alfonz, botler in odvjetnik dr. Rasto Tusulin. Po končanih volitvah je nekdo iz nevolje pljuval zunaj na cesti v zid!

Koledar

Sobota, 30. julija: Abdon in Senen, mučenca; Julita.

Osebnosti

— Iz belgrajskih zaporov se je sinoči vrnil v Groblje pri Domžalah g. Jos. Godina, C. M.

— Gospod ban se je vrnil z dopusta. AA. Ban dravske banovine dr. Drago Marušić se je vrnil z dopusta in je spet prevzel posle.

— Duhovska vest. Na župnijski sv. Marjete na Planini bo l. avgusta t. l. slovesno instaliran c. g. Jakob Sajovic, do sedaj kaplan pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. V »Slovincu« od 28. t. m. je zamenjal tiskarski skrat Sv. Marjeto na Planini s Sv. Marjeto ob Pesnici.

Ostale vesti

— Visoki obisk v Kranju. V sredo popoldne so prišli z Bleda prevzvišeni nadškof g. dr. Anton Bauer s svojim tajnikom g. dr. Stepičcem v spremstvu g. ministra n. r. dr. Švrljuge in njegove soproge, dvorne dame. Napravili so poset v župnišču in si ogledali nato župno cerkev.

— Življenjepis Stefana Kührja. Uredništvo Marijinega lista za Slovensko krajino je izdalo knjigo z naslovom: Stefan Kühr. V knjigi je življenjepis in nekaj njegovega dela. Stane samo 1,50 Din. Priporočamo knjigo v nakup, da boste videli, kako smo se mi borili za svobodo pod madžarskim jarmom. Slovenci, kupujte!

— Romanje na Brezje ob priliki letne skupščine Prosvetne zveze v Mariboru se vrši od 7. do 9. avgusta t. l. Prosimo, naj se takoj do konca t. m. vpošlje vse prijave, po katerih se bo sestavil podoben vojni red na glavnih in stranskih progah, ki bo objavljen v listih. — Mariborska Prosvetna zveza.

odstavek, kjer omenja »revmatične« bolečine na desni rami, kjer se je kasneje razvil v ostalo znamenje »nošenja križa«.

Ogledoval sem si fotografske posnetke ran na rokah in nogah in sicer v prvih početkih in kasnejšem stanju, rane na prsih, krvavega solzenja ali krvavenja iz oči, krvavenja iz glave, Terezijo v zamaknjenju in trpljenju, in sicer v raznih časih, Terezijo po prestatnem trpljenju v spanju, Terezijo po teh dogodkih kot čvrsto in živahno dekle. Vseh tistih petnajst dni ni vžila Terezija prav nič drugega kakor običajne hostije v teži manj ko pol grama in za splahovanje ut 45 g vode, od te je izpljunila 30 g, tako da je ostalo v nji kvečemu 20 g. Njena teža je znašala v začetku in na koncu poskusa enako, 55 kg, med poskusom je padla za 4 kg (potenje, krvavenje iz ran, izločanje seča v neznatnih množinah); navzlic popolni zdržnosti se je zopet dvignila na prvotno težo.

Seč in krv je dal dr. Seidl preiskati v kliničnem laboratoriju. Za ugotovitev živčnega stanja je naprosil svojega znanca prof. dr. G. Ewaldia za univerze v Erlangenu, ki je podrgni dan Terezijo opazoval in preiskoval. Prof. Ewald je sestavil in priobčil obsežno poročilo o stigmatiziranki, vporabivši njegove, dr. Seidlove, ugotovitve. Dr. Seidl sam ni posebno zadovoljen z načinom, kako je prof. Ewald objavil izvid te komisijalne preiskave, tudi se ne strinja povsem s prof. Ewaldovimi zaključki.

Dr. Seidl označuje svoje poročilo tako-le: »V vsem sem skušal, kar sem doslej storil na stvari, vestno in objektivno izpolniti svojo nalogo, ne oziirajoč se na kritiko onih, ki osumljajo mojo cerkvenost, ne na roganje drugih, ki dvomijo o moji znanstvenosti.«

Dr. Seidlovo mnenje o pojavih na Tereziji Neumann je zgoščeno v končnem povzetku, jasno in točno: Pojavi so pristni, namerna ali nenamerna potvara je izključena. Terezija sama in njena družina so npravnstveno in družabno neoporečni ljudje, dasi ne brez človeških slabosti, o dobičkaželjnosti

— Minister Demetrovič obljublja občinske volitve. Belgrajska »Politika« z dne 29. t. m. prinaša razgovor, ki ga je imel dopisnik »Politike« s poljedelskim ministrom Jurajem Demetrovičem o spremembah v zagorski občinski upravi. G. minister je potrdil, da je res nameraval, kar se je govorilo tudi po Zagrebu, doseči, da bi bil imenovan za zagrebskega župana zagrebski narodni poslanec ing. Šega. Za sedaj pa je bil imenovan za župana dr. Krbek, ki je priznan administrativni uradnik in profesor administrativnega prava na zagrebski univerzi. Od prvotnega načrta, imenovati za župana ing. Šego, je g. minister odstopil zato, ker bo sedanje razmerje v občinskem svetu le začasno. Izjavil je, da je prepričan, da se bodo v kratkem moglo izvesti občinske volitve.

— Izlet v kraljestvo Trdinovih bajk. Društvo »Krka« in ekskurzijski odsek JUU priredita v nedeljo 7. avgusta celodnevni izlet iz Ljubljane preko Novega mesta na Trdinov vrh na Gorjancih. Odhod iz Ljubljane bo z izletniškim vlakom ob 5.25. Prihod v Novo mesto ob 7.52. Po kratkem sprejemu na kolodvoru odhod z avtobusi v Novo mesto, kjer bodo izletniki zajtrkovali. Po zajtrku se takoj odpeljejo proti Gorjancem. Pri Zajcu poklonitev manom bardu dolenske metropole Trdinu, nato pa se nadaljuje vožnja z avtobusi do Tovarne. Od Tovarne naprej peš izlet (lahka tura) do Gospodnice, do planinske postojanke SPD pri Sv. Miklavžu in nato do Trdinovega vrha (1181 metrov). Povsod tod je prekrasen razgled na Dolensko in posebej še na Novo mesto, na Belo krajino in na Hrvaško z Zagrebom. Od Trdinovega vrha se vrnejo izletniki k Tovarni, odkoder jih potegnejo avtobusi nazaj v Novo mesto. Prihod v Novo mesto ob 17, kjer bodo izletniki večerjali. Povratek v Ljubljano z večernim vlakom ob 22.10. Izlet se bo vršil ob vsakem vremenu. Če bo slabo vreme, se odpeljejo izletniki mesto na Gorjance v Dol Toplice. Tam bo ogled Toplice, nato kopanje v zdravilnih bazenih. Vožnja z vlakom do Novega mesta in nazaj, 40 km vožnje z avtobusi na Gorjance in nazaj, obilen zajtrk in večerja stane 90 Din, ki jih je vplačati pri prijavi. Prijave sprejema odbor društva »Krka« v Zvezni knjižarni nasproti glavne pošte v Ljubljani in tajništvo JUU v Učiteljski tiskarni, Franciskanska ul. št. 6 do vstevši 5. avgusta. Ker je število sedežev v avtobusih omejeno, se bodo prijave upoštevale po vrstnem redu. Vabimo na izlet vse prijatelje Dolenske. — Društvo »Krka« in EO—JUJ.

RAZPIS

Mestna občina mariborska razpisuje dobavo: 100 vagonov premoška kosovca 4800—5200 kalorij, 50 vagonov premoška kosovca 4500—4800 kalorij, 10 vagonov bukovih, cepanih, suhih drv. Ponudbe z navedbo cen, postavljeno vagon Maribor-Glavni kolodvor, je vložiti najpozneje do 5. avgusta t. l.

Mestni načelnik: dr. Lipold, s. r.

— Razglas. Poštna hranilnica, podružnica Ljubljana, razpisuje prvo javno ofertalno licitacijo za dobavo 7.900.000 položnic. Licitacija bo 16. avgusta ob 11 pri ravnatelstvu Poštna hranilnice v Ljubljani, Aleksandrova 18, l.

DAJ slado DAM led.

— Nesreča v Zagorju. Včeraj so pripeljali v Ljubljano 18 letnega tesarja Josipa Güntnerja, uslužbenega pri »Slogradcu« in stanujočega v Zagorju ob Savi. Na neki stavbi v Zagorju je Güntner tako nesrečno padel, da je dobil resne poškodbe po obrazu in nevarne notranje poškodbe. Na ljubljanskem kolodvoru ga je prevzel reševalni avto in ga prepeljal v bolnišnico.

— Roparski umor zaradi štirih dinarjev. V Kostajnici na Hrvaškem so roparji predminulo noč vdrlj v stanovanje 66letne železničarske vdove Rozalije Feldhofer, jo devetkrat zabodli z nožem in mrtvo oropali. Jutraj so sosedji slišali jokati triletnega vdovinega vnuka Viktorja, prišli k oknu in ga tolažili, češ: »Saj pride babica kmalu iz cerkve!« Dete je nato začelo pripovedovati, kaj je videlo ponoči, na kar so sosedje vdrlj v stanovanje in našli grozno razmesarjeno vdovo. Zandarmerija je nemudoma začela zasledovati zločince in jih s pomočjo izvežbanega volčjaka še tisti dan izsledila in prišla. Bili so to 22letni Jovo Miljković iz Lekaulje pri Dvoru, Milan Čorić in Jovo Črnobruja, vsi že znani zločinci, ki so dejanje priznali. Izjavili so, da so umorili vdovo, ker so slišali, da hrani dom 50.000 Din, v resnici so pa našli samo štiri dinarje. Morilci so bili izvršili skupaj še več drugih zločinov. Sedaj so v zaporih zagrebske kriminalne policije.

— Rokovnjačeva smola. Ko se je vračal zagrebski detektiv Kenjalo 27. t. m. iz okolice v Zagreb, mu je skočil v Barutanskem jarku nenadoma za hrbet razcapan človek in zavpil: »Roke kviksul Denar sem!« Pri tem je posegel za pas, kakor da bi hotel izvleči revolver. Detektiv se je obrnil, dejal: »Na, tu imaš denar«, segel v žep, potegnil — revolver in ga pomolil rokovnjaču pod nos: »V imenu postave, pojdi z menoj!« Capin je bil tako

Kaj pravite?

Danes vse govori, ne o tem, kako so žali, ampak o tistih, ki so denar delali. Taki razgovori so bolj časi primerni, kakor pa tarnati nad stvarmi in ljudmi, ki s tarnanjem ne postanejo nič bolj. Denar so delali — o tem pa lahko govorijo brez škode in strahu! Pa govorimo!

Rajnega Prelesnika niste poznali. Morda pa ste vsaj slišali o njem? Prelesnik je denar delal in v ječi umrl. Bil pa je v teku zadnjega pol stoletja največji junak v slovenski ljudski povesti. S celimi venci legend je ljudska povest orila Prelesnikovo postavo. Zakaj neki? Ali zato, ker je bil tako izreden talent? Tudi to nekoliko poudarja ljudska povest. Ali zato, ker je bil ponarejevalec denarja? Ne! Ampak zato ga slavi ljudska povest, ker je pomagal revežem, ker sam od ponarejanja ni nič imel, ker je sam ostal revež in vse razdal drugim. Zato ga slavi ljudska povest, ki je o njem prav tako na Dolenskem kakor na Notranjskem.

Stari naš rod je imel visoke moralne pojme. Ponarejevalec denarja dela škodo skupnosti in tega stari rod v svojih legendarnih povestih o Prelesniku ne prikriva. V dobro pa šteje ljudska povest človeku, ki hodi po napačnih potih, da je dobrega srca, usmiljen in sam zase ne grabežljiv. Nikjer povest ne govori, da bi se bil Prelesnik, če so ga prijeli, izgovarjal na tega in onega ter pehal druge v ječo. Sam je storil, sam nosil lastne posledice, čeprav so dobiček imeli drugi. Tudi pri zločincu se ne sme nehati človekovo viteštvo. Zato je stari rod viteško sodil starega Prelesnika.

Ljudska notranost pa se upira početju tega, ki je danes delal denar, delal prava za prav le zase, za svoj profil; razpevalci so imeli le provizijo. Vodil je ponarejevalca pohlep po bogastvu brez dela na stroške ubogih revežev, ki bi naposled s ponarejenim denarjem v roki ostali oškodovani, osleparjeni ali pa osumljeni. Temu se upira ljudsko mišljenje in čustevanje še danes. Vsekakor se s takim početjem javljajo novi moralni pojmi, ki so duši slovenskega ljudstva dostej bili tuji. Najbrže pri tem početju pa je to, da je današnji ponarejevalec denarja skušal prikriti svoje delo s tem, da je pridno s prstom kazal na druge, prav po geslu: »Primitite tat!« S kazalcem ene roke je kazal za poštenjaki, z drugo pa je zakonom in oblasti kazal osle. Pravijo, da on ni prvi dal drugim tega vzgleda in da on ni edini le sorte med moralno od ljudstva že obsojenimi zločinci. Zato ljudska povest sedanjega rodu potomcem o nočem Prelesniku ne bo pripovedovala legend, ampak bo prišla o njem s podobnim studom, kakor priu o svetopisemskem Judežu in njegovih 30 srebrnikih.

Za razčiščenje moralnih razmer pa bo morda to dobro in koristno.

presenečen, da se je dal brez odpora zvezati in odvesti. Bil je brezposelni delavec Franjo Živkovič, ki se je pri zaslišanju zagovarjal, da se je v sili odločil, da napade kakega človeka na cesti.

— Zakon o tisku. V založbi Jugoslovanske knjižarne je izšla knjižica »Zakon o tisku«, ki jo je uredil sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani Anton Mladič. Knjižica vsebuje pregledno tekst zakona o tisku z dne 6. avgusta 1925 z vsemi dopolnitvami po tiskovni novosti z dne 6. januarja in 11. januarja 1929, uvodnem zakonu h kazenskim zakonom z dne 16. februarja 1929, kazenskemu zakonu z dne 27. januarja, zakon o izvrševanju kazni na prostosti od 16. februarja 1929 in zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi z dne 6. januarja 1929, in je opremljena z nad sto važnejšimi in zanimivejšimi razsodbami kasacij in višjih sodišč. Knjižica je z ozirom na njeno vsebino, ki do sedaj še ni bila nikjer objavljena, neobhodno potrebna vsem praktičnim juristom, častnikom in privatnikom. — Osmerka, 66 strani. Cena 16 Din. Založila Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani.

— Usoden padee s kolesa. Dne 27. julija se je pripeljal po opravih v Doleno Lendavo g. Franc N. iz Petišovca. Ker se mu je mudilo, je hitro vozil. Pri tem je padel s kolesa na trdo cesto, da ni mogel vstati. Obraz mu je bil takoj ves krvav. Ima več ran po glavi in po obrazu. Pretresel si je možgane. Prvo zdravniško pomoč mu je nudil zdravnik dr. Klar. Takoj ga je tudi sprevidel g. dekan Jerič. Sedaj se nahaja v bolnišnici v Čakovcu. Rane so precej nevarne.

— Primirje dr. Jernej Demšar ordinira v avgustu samo ob sobotah.

— »Franz-Josef grenčica« izborna sredstvo proti zapeki in zlati žili.

Cerkveni vestnik

Cerkev sv. Jožefa. Jutri slovesno praznovanje godu sv. Ignacija, ustanovnika jezuitskega reda. Ob 8 slovesna sv. maša. Izvajal se: Missa seraphica z orkestrom, zložil p. Hugolin Foerster, gradual Justus ut palma florebit, zložil A. Foerster; po ofertoriju Iubilate Deo, zložil R. Wagner. Po maši: Kristusu Kralju, zložil Matija Tomc.

mi je pokazal fotografovo obratovalnico.

Fotografova soproga mi je ponudila v nakup nekaj slik, ki sem jih poznal že od drugod, značilnih pa, s posnetki Terezijinih znamenj in nje same v zamaknjenju ne proda za noben denar, ker je razpečanje teh slik sodnijsko prepovedano. Neumannovi so izposlovali to prepoved.

Vračal sem se mimo dr. Seidlove hiše, kjer ga je čakal njegov avto. Sofer me je ustavil in mi pripovedoval, da je bil kot vojak med svetovno vojno v naših krajih. Spominja se Kranja in Škofje Loke, nekih gorških krajev, Vidma in gornjeitalške nižine. Silno rad bi dobil zemljevid teh krajev, ki so mu ostali v lepem spominu. Kajpada sem mu ga obljubil.

V Bognerjevi kavarnici sem zbiral misli in koval načrte za nadaljno pot. Ni mi kazalo, da bi čakal v Waldassenu, zato sem se odločil, da odričem proti neznanemu Eichstättu. Preko Nürnberga (ljak mi je stopil živo pred oči!) bi bilo morda po cesti bliže, železniška zveza pa je bila ugodnejša mimo Regensburga. Stopil sem v Angergerjevo knjižarno, nakupil nekaj najnovejših knjig o Konnersreuthu, poslovil se v hotelu in odpeljal v silni soparici.

Na postaji Wiesau sem čakal zveze. Sedel sem zopet v gostilno in si naročil kisle vode. Poizvedoval sem pri brhki natakariči, kako se kaj počutijo mačke ali psi pri njej.

»Mačke in psi pri njej?« me je vprašala in debelo gledala. »Kaj hočete z njimi?«

»Njih zdravje me zanima,« sem zaupno šepnil. »Saj jih nimamo!« je odvrnila v zadregi.

»Verjamem da jih nimate, ker vam poginjajo vse sproti, če dobivajo tako srno v obari, kakor ste jo dali sinoči meni!«

Vlila se je med gromom in treskom silna ploha, prispel je pospešeni osebni vlak, ki nas je naglo potegnil proti Regensburgu. Med vožnjo sem prebiral nakupljene spise. Proti večeru se je zjasnilo, v večerni zarji sem občudoval znamenito Walhalla nad Donavo malo nižje od Regensburga.

ŽENA IN POL

Če bi se rodila lady Fanny Lucy Houston, peta Dame Commander of the British Empire, v revni razmerah in bi zrasla v uboštvu, bi gotovo postala ena najbolj prepirljivih in sitnih žena na Angleskem. Izobrazba, katere je bila deležna, in okolica, s katero jo je obdal bogati oče, sta pa poplemnitili prirojeno trmo in prepirljivost le v nenavadno svojevrstnost in muhavost. Po domače bi mi to imenovali kljub vsemu seveda še vedno: prismojenost.

Njen oče, Mr. Redmald, je imel že posebne križe z vzgojo svoje hčerke, ki je hotela vse bolje vedeti, kakor drugi zemljani. Prav vesel je bil, ko se je leta 1901 poročila z devetim lordom Byronom, potomcem slavnega angleškega pesnika. Novopečena lady Byron je kaj kmalu začela razvijati napredne politične nazore, ki so vsi zrastle pri njej iz zaničevanja do moških. Svojega moža je imela sicer rada. Toda vse druge moške, zlasti Angleže, pa je imela za neozdravljive otročaje, ki se hočejo od 6. do 60. leta svoje starosti igrati s kakršnokoli gumijasto žogo, kar pa bi moglo postati gospodarskemu in političnemu razvoju njene in njihove domovine skrajno nevarno. Vedno je zastopala mnenje in to trdi še danes, da so za delo v javnem življenju ženske bolj modre in bolj primerne, kakor moški. V tej smeri je začela tudi boj, ki naj bi privedel do tega, da bodo Anglijo vladale ženske namesto moških. Na kratko, postala je ena prvih zagovornic ženske volivne pravice in vseh drugih pravic, ki jih ženske upravičeno ali neupravičeno zahtevajo v javnem življenju.

Dočim pa so druge žene, ki so zastopale isto gibanje, bile radikalne in napredne, je bila lady Byron že takoj od začetka konservativna, reakcionarna in ultranacionalistična. Tako se je zgodilo, da je bila ona edina, ki se je z vso vnemo vrgla na delo za vojno propagando. Potem je pomagala v vojaških bolnišnicah, ustanavljala lazarete in sanatorije ter šole za sestre usmiljenke. Ko je umrl leta 1917 njen mož, je dobila v odklikovanje naslov »Dame Commander«. Ta redki naslov ji je dal dal toliko avtoritete, da je razvila takoj po vojni hudo agitacijo proti vsem angleškim poveljnim vladam. Bila je edina ženska, ki je javno poudarjala, da je mir slab in škodljiv, da je uprava države v brezvestnih rokah in da so vsi angleški možje, izmučeni radi vojne, popolnoma poneumili. Vse te svoje nazore pa je razlagala v obširnih člankih v časopisju, kjer se je še precej bolj jedrnato izražala.

Ker je njena politična propaganda zahtevala ogromne denarne izdatke, se je začelo njeno premoženje krčiti. Leta 1924 pa se je poročila z enim izmed najbogatejših Angležev, z bogatim lastnikom ladij Sirom R. P. Houstonom. Njegovi živi najbrž niso mogli vzdržati tako burnega življenja z boljšo polovico, zakaj dve leti po poroki je že umrl in zapustil bojeviti lady tako premoženje, da je postala najbogatejša žena na Angleskem. V denarju je podedovala okrog dve milijardi dinarjev. Poleg tega je dobila še čudovito graščino in veleposestvo na angleškem otoku Jersey v Rokavskem prelivu in razkošno opremljeno motorno jahto. Vso to dediščino pa je porabljala in uživala na njej podobne in svojevrsne načine.

Pravilčno premoženje je porabila seveda za to, da je storila sila veliko dobrega. Toda vse njene ljudomile ustanove so imele kratki značaj reklame za lastno osebo, vrh tega pa so ji pomagale izživati angleško vladno. Najprej si je privoščila tajnika državnega zaklada Winstona Churchilla. Premoženje, ki ga je namreč podedovala, je bilo oproščeno davkov, ker je po nekem starem zakonu otok Jersey oproščen davkov. Zato je najprej v časopisju dala napasti žalostno angleško dedno pravo, kjer se za zgled omenja slučaj, ko je žena kakor lady Houston popolnoma nezasluzeno podedovala bajno premoženje, ne da bi dala tudi najmanjši znesek državi. Napadi so se toliko časa ponavljali, da se je končno Churchill začel osebno razgovarjati z njo, če bi hotela odstopiti kako malenkost od svojega premoženja državi. Seveda pri tem niti ni vedel, da je ona sama povzročila časopisno kampanjo proti sebi. Lady Houston je seveda takoj izjavila, da je rada pripravljena izročiti delež podedovanega denarja namesto davka državi. In v resnici je darovala 420 milijonov dinarjev državi. Kljub temu pa niso prenehali napadi v časopisju, ki jih je nadaljevala seveda sama in kateri

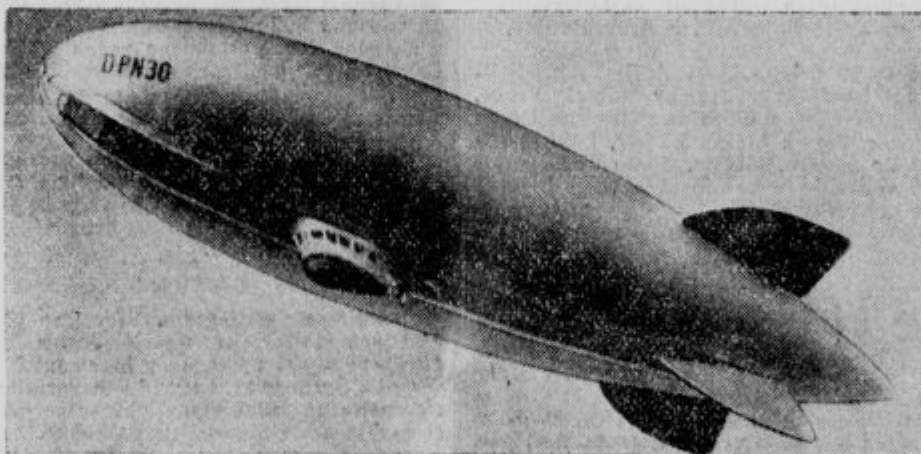
Če si sami ne izdelate Vaših fotografij, zapajte jih nam! Po nizki ceni Vam izvrstno razvijamo in naredimo krasne slike. Poizkusite! Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

so zahtevali, da naj se spremeni tako nezmislno dedno pravo.

Prav ugodno priložnost pa je dobila, ko je morala angleška vlada izjaviti, da radi vedno hujše krize ne more več denarno podpirati velikih letalskih tekem za Schneiderjev pokal. Dočim so prizadeti letalci sprejeli to vest precej mirno, ker praktični pomen teh tekem za zrakoplovstvo ne pomeni mnogo, dasi so na teh tekmah dosegli že strahotne hitrosti. Letalci so pač upoštevali, da uspehi, ki so jih dosegli na teh tekmah, niso bili vredni nešteti smrtnih slučajev, ki so navadno pobirali najboljše med angleškimi letalci. Lady Houston pa je mislila seveda drugače. V časopisju je začela kričavo propagando, v kateri je trdila, da zločinska državna uprava, ki tako brez glave razmetava z javnim denarjem, končno prihaja v take denarne stiske, da ne more niti podpirati tako važnih tekem, ki služijo še najbolj obrambi domovine. Ker vse to seveda nič ni pomagalo, je zaključila časopisno gonjo s tem, da bo pač ona sama kot dobra rodoljubinja preprečila zločinsko postopanje vlade in sama krila vse stroške za te tekme. In v resnici je izdala več ko 25 milijonov dinarjev samo za to, da so letalci mogli tekmovali. Pri tekmah pa so nesreče zahtevale zopet šest mladih življenj in vsaki drugi ženski bi te žrtve gotovo čisto ohladile navdušenje.

Zadnji slučaj, ki je še prav posebno pokazal njeno ekscentričnost in kateri je celo Angležem razvezal jezike, pa se je tikal seveda zopet davkov. Ker stanuje na otoku Jersey, je še vedno prosta davkov. Ponudila pa je, da bo mesto 2.600.000 Din, ki bi jih morala plačati samo na dohodninskem davku, če bi stanovala kje drugje v Angliji, prostovoljno plačala 46 milijonov dinarjev pod pogojem, če bo vlada porabila ves njen denar za oboroževanje. S tem hoče ona namreč prisiliti vladno, da bo javno in praktično pokazala, kako življenjsko nevarno početje so neupravičene razorožitvene konference.

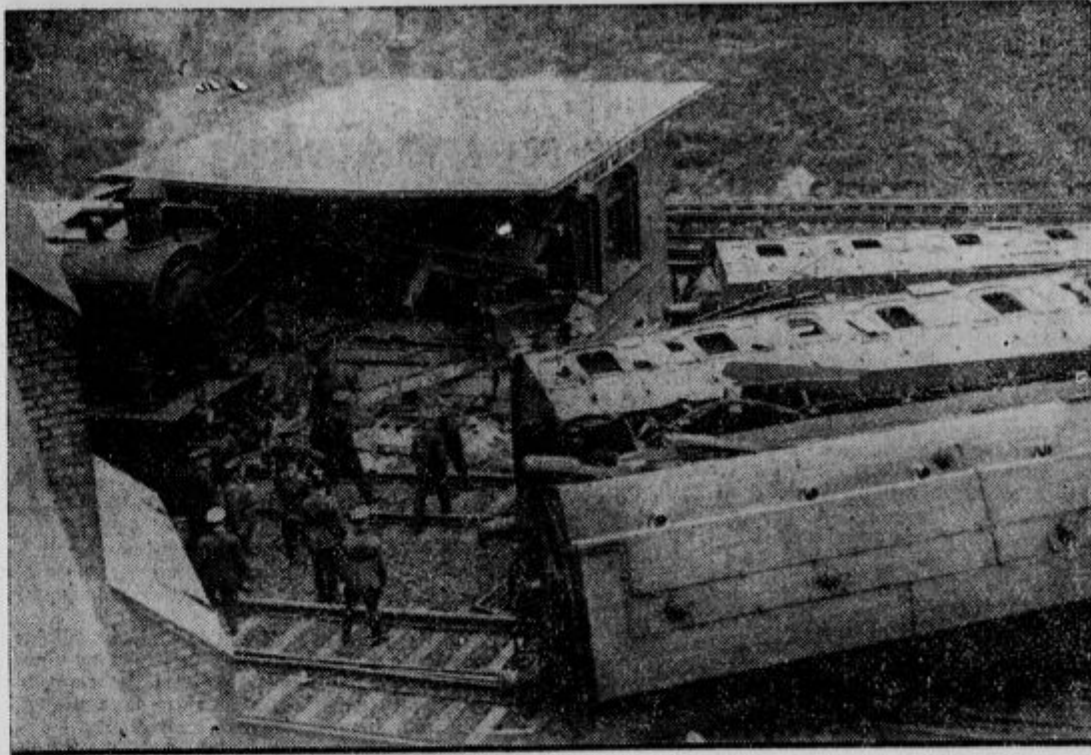
Prav gotovo je lady Houston ženska svoje vrste. Za vse njeno početje pa morda vendarle najdemo opravičilo, če pomislimo, da kljub temu, da je bila dvakrat poročena, nima sinov, sploh nobenega otroka...

Nov nemški zrakoplov. V Nemčiji so zgradili majhen netog zrakoplov, ki je začel s prvimi poskusnimi vožnjami. Zrakoplov je zgrajen deloma po tako zvani Parsivalovi konstrukciji in je dolg 45 m, njegov največji premer pa znaša 10 m. Zrakoplov drži 2600 kub. metrov plina in ima motor s 115 konjskimi silami. Zrakoplov doseže povprečno hitrost 80 km na uro in leti lahko 1000 km daleč v nepretrganem poletu.

Policajeve hlače - uradni dokument

V Lipskem je policijski narednik moral sedeti delj časa v zaporu, ker je zagrešil več tatvin. Vendar se državno pravdnštvo ni zadovoljilo s to kaznijo. Pač pa ga je naknadno tožilo še radi uničenja uradnih listin. Tožba pa je nastala takole: Na policijski je ukradel narednik hlače, kakršne dobivajo stražniki od policijske uprave. Vsake hlače pa so žigosane, kakor je po navadi žigosano vse, kar pripada vojaški ali policijski upravi. Stražnik pa se je potrudil in zbrisal uradni žig na hlačah, katere je ukradel in jih nato prodal naprej. Radi tega je sestavil državni pravdnik obtožbo, češ, da je toženec uničil uradno listino ter se postavil na stališče, da je vsaka stvar, ne samo papirnata listina, že uradni dokument, če je opremljena z uradnim žigom. Sodišče seveda ni bilo istega mnenja kakor državni pravdnik in je stražnika oprostilo obtožbe, da je uničil uradno listino. Državni pravdnik se je seveda pritožil naprej na državno sodišče. Tudi to sodišče je oprostilo stražnika in toliko, v kolikor je bil tožen radi zbrisanja žiga na hlačah.

Železniška nesreča v Berlinu. V četrtek zvečer sta ob pol sedmih trčila potniški vlak in lokomotiva na neki predmestni postaji v Berlinu. Štirje vozovi so padli s tira. Ubita sta bila dva potnika, 50 jih je bilo pa bolj ali manj ranjenih. Pogled na razvaline nam jasno kaže, da je bila nesreča strašna.

Kdor zna pa zna

V Nemčiji divja volivni boj na vseh voglih, v vseh gostilnah in v vseh družinah. Vsi reklamni kioski so zalepljeni s samimi volivnimi plakati. V radiu preganja volivni govor ene stranke volivno propagando druge. Vse nemško časopisje porablja vagone papirja samo za volitve. Znanci, nekdanji stari prijatelji, se na cesti ne pozdravljajo več, ker jih je ogorčena volivna borba v različnih taborih strank odtujila med seboj. V gostilnah lete kozarci in čaše; v družinah se prepirajo sinovi in očetje, katera stranka je boljša in zakaj voli ta to,

drugi ono. Volivna napetost je dosegla svoj vrhunec.

Pravi tiči pa so znali izrabiti to volivno borbo zase. Niso sicer počeli velikih korupcij, pač pa zasluzili, kar se je dalo. Tako se je zgodil pred nekaj dnevi v Berlinu slučaj, ki ni prvi. Okrog 5 popoldne stopi v veliko trgovino s čevlji mlad gospod in začne izbirati čevlje. V trgovini je prav toliko odjemalcev, da imajo vsi uslužbenci polne roke dela. Mladi mož pomeri čevlje in hodi pred stenskim ogledalom sem in tja in poskuša, kako se mu je noga ulegla v čevljih in kako mu čevlji pristojajo. Sedaj se zaziblje na eno nogo, sedaj na drugo. Med tem neodločeno godrnja in končno upravi par korakov od ogledala nazaj in se pri tem ogleduje v ogledalu.

»Pardon!«

Pri tem, ko je šel nazaj, je nehote stopil na prste drugemu mlademu gospodu, ki je prav ta trenutek stopil v trgovino.

Došlec zarentači: »Kaj se to pravi, pardon?« Ko pa se ozre na gumbnico nerodneža, ki ga je pohodil, pa pristavi surovo: »Presnela neroda!«

Nahruljeni kupovalec čevljev pa se je prav tako zagledal v gumbnico došleca in seveda takoj odgovori z glasnim: »Molči, šlevalc!«

Ta kratki, toda ogorčeni razgovor je slisala vsa trgovina in vsi se ozro na bojevitca mladeniča, ki stojita tesno drug ob drugem, eden ima v gumbnici hakenkreuzerski znak, drugi pa zvezdo komunistov. Med obema pa je še prostora 5 cm in vse kaže, da se bosta spoprijela.

»Draga moja gospoda!« zakliče poslovodja, ki je prihitel na pomoč, da bi preprečil medsebojno obračunavanje dveh političnih naziranj. Pa je že prekasno. Kar nastane divji trušč, iz katerega se razločno sliši močen plosk klofute, takoj nato pa skoči junaški klofutar skozi vrata trgovine, udarjen pa za njim, seveda v novih in še ne plačanih čevljih.

24 ur potem sta že oba pri zaslišanju na policijski. Najprej poskušata burni dogodek preteklega dne opravičiti s svojimi različnimi političnimi nazori. Ko pa jima naštejejo še vse mogoče grehe, ki so zapisani v njuni policijski kroniki, pa mirno priznata, da sta se igrala politično nasprotstvo le zato, da sta se, izmenjaje se, lahko oskrbela z novimi čevlji in da sicer ne pripadata nobeni stranki. — In tako se je spremenil politični prepriček v čisto navadno — tatvino.

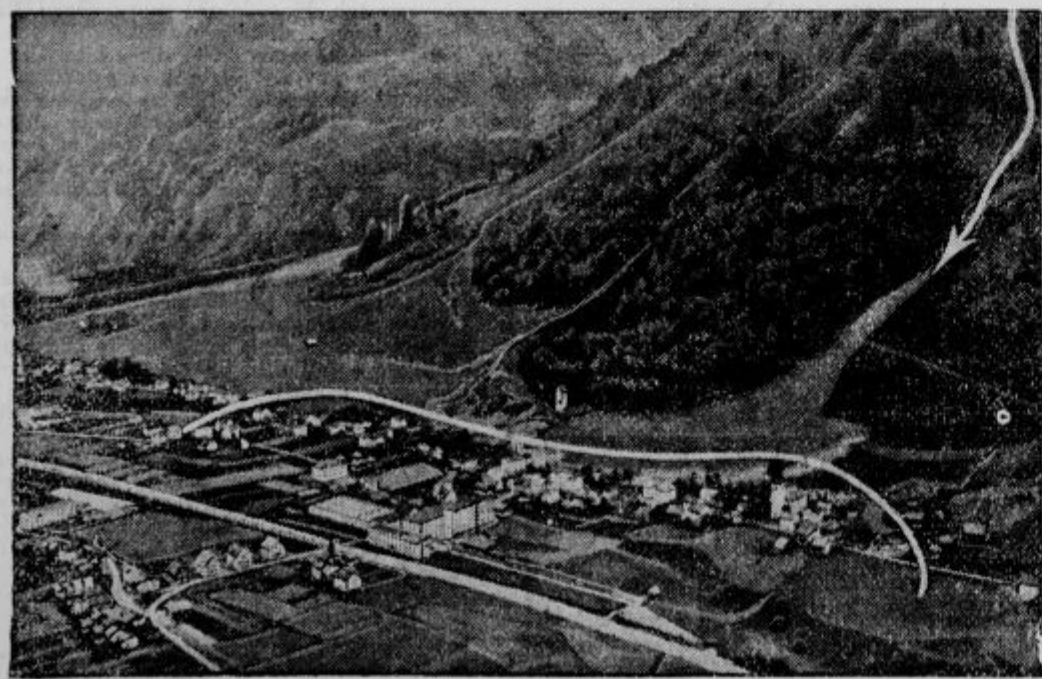
Pri zobozdravniku

Kalana bole zobje in gre zato k zobozdravniku. »Koliko stane, če mi izderete en zob?« vpraša Kalan zdravnika.

»Če boste čisto mirni,« pravi zdravnik, »tako da nihče v kabinici ne bo slišal najmanjšega glasu, vam bom računal 10 Din. Če boste pa kričali, vam bom pa računal 60 Din.«

K nemskim volitvam. Prijetni užitki ob volivnih govorih. Pasja vročina bo že pomagala, da bo volivni boj še bolj — vroč.

Grič, ki se podira. V švicarskem kantonu Glarus se je 800 metrov visok grič Kilchenstock, ki je že pred nekaj leti s svojimi plazovi ogrožal ob vznožju ležečo vasico Lintal, začel vnovič premikati. Resno pričakujejo, da se bo odtrgal ogromen plaz, ki bo zasul polovico vasi. Z belo črto je označena polovica vasi, ki je že vsa izpraznjena. Puščica, ki kaže z griča, pa kaže smer, s katere pričakujejo ogromni plaz.

General Schleicher govori v radiu. Pred kratkim je govoril v radiu vrhovni poveljnik in minister nemške državne brambe general Schleicher velik govor v radiu. Ta govor so prenašale vse nemške radioodajne postaje. Govor je vzbudil povsod velikansko pozornost, v Franciji in drugih zaveznikih državah pa precejšnje ogorčenje.

Ženeva in razorožitvena konferenca

Cetudi razorožitev od ženevskih konferenc v resnici skoraj nič ne pridobi, ima pa zato mesto Ženeva tem več koristi od konference. Zadnjih pet mesecev je bilo v Ženevi samo radi konference okrog 5000 tujev. Če upoštevamo, da je vsak od njih porabil le 20 francov na dan, tedaj je ostalo v Ženevi v teh mesecih tri milijone švicarskih frankov. Poleg tega pa so bile oddane v najem številne vile, dvorane za zborovanja in pisarne. Koliko so stale samo avtomobile vožnje, se ne da ugotoviti. Vendar znesejo gotovo lepo vsotico. Sicer so Angleži, Nemci in Italijani pripeljali s seboj svoje lastne avtomobile, vendar pa so bili vsi Japonci navezani na voznike-domačine. Japonska delegacija je bila tudi najbolj gostoljubna med vsemi. Priredila je največ večerij in zabav. Pač pa se je poznalo, da so radi letošnje krize tudi delegacije nekoliko bolj varčevale.

Žitna letina po svetu

Svetovna potreba uvoza žita je preračunana na 20 milijonov ton. V Združenih državah Amerike same leži še v skladiščih neprodanih 10 milijonov ton žita. Če pristejemo k tem 300 milijonov korcev žita stare zaloge se presežek bodoče žetve, ki je preračunan na 100 milijonov korcev in če razen tega še pomislimo, da stoji Kanada, ki ob normalni letini lahko sama krije najmanj polovico svetovnega uvoza, pred izredno dobro letino, potem preostaja agrarnim državam vzhodne Evrope za vnovčenje žitnih pridelkov pač zelo omejeno svetovno tržišče.

Poljska, ki se zopet zelo trudi, da si pripori vodstvo vzhodne agrarne fronte, naznanja razmeroma dobro žetev, dočim prihajajo iz Madjarske poročila o slabši žetvi. V naši državi pričakujemo razmeroma dobro žetev, če upoštevamo, da je rja povzročila v Vojvodini velikansko škodo. Po uradnih poročilih bo letošnja žetev za 20 do 30% slabša kakor lanska. Kakovost pšenice bo boljša kakor so prvotno napovedovali.

V Bolgariji je vladalo v zadnjem času zelo nestalo vreme, pa vendar ni to v tako odločilni meri vplivalo na žetev. Pšenična žetev se bo pač vršila 1 teden pozneje kakor druga leta.

Argentina in Avstralija pričakujeta obilno žetev. Nadalje obremenjuje svetovni trg sovjetski dumping. Rusi so prav v zadnjem času vrli na svetovna tržišča ogromne količine. Po napovedi osrednjega statističnega urada bo letošnja letina za 9 milijonov ton boljša kakor lanska.

Kljub temu, da so se na žitni borzi v Novem Sadu dvignile cene pšenice od 130 do 132 na 150

do 157 Din, ne smemo sklepati, da bodo cene pšenice poskočile tudi na svetovnem trgu.

V Winnipegu v Kanadi notira žito pri 13% padcu dolarjeve vrednosti le 60 centov, kljub temu, da so znašali produkcijski stroški povprečno 69 centov za korec, pri tem pa še niso niti vračunani prevozniki stroški do elevatorjev. Na gospodarski konferenci v Ottawi igra tudi žitno vprašanje veliko vlogo.

Na ceno rži vpliva porazno dejstvo, da stremi nemški agrarni režim za tem, da kolikor mogoče omeji uvoz vseh žitnih vrst, ki pridejo za kruh v poštev. Nemški agrarci si že od nekdaj želijo, da bi se Nemčija prehranjevala s pridelki lastne zemlje. Vse kaže, da se v žitnem letu 1982-1983 nemški uvoz zniža na minimum. Po pravkar uradno objavljeni cenitvi pričakujejo 7,95 milijonov ton rži (napram 6,68 milj. ton v pre. letu) in 4,90 milj. ton pšenice (4,23 milj. ton). Ker je primanjkljaj rži in pšenice znašal samo 250.000 ton, lahko računamo, da bo radi letošnje dobre žetve Nemčija uvozila prav majhne količine žita, ki pride za kruh v poštev. Značilno je nazadovanje tudi konzum kruha, zlasti pšeničnega.

Na koruznem tržišču se nam za leto napoveduje slabša letina, in to v Argentini kakor tudi v podonavskih državah; pri nas bo pridelok koruze izredno obilen. Kljub temu pa moremo zaznamovati le neznamenit skok cen, to pa zato, ker še ni podana točna statistika letne svetovne porabe koruze. V preteklem letu je samo Anglija uvozila 3,5 milj. ton koruze, kontinent pa 7,5 milj. ton.

Vezani dinarski računi

Belgrad, 29. julija. AA. Podaljšanje veljave točke 1. odloka št. 37.250 z dne 28. marca t. l. glede začasnih vezanih dinarskih računov zunanjih upnikov.

Finančni minister je odredil, da se veljava točke 1. odloka št. 37.250 z dne 28. marca t. l., ki je natisnjen v »Službenih novinah« dne 30. marca (dodatek), podaljša do vstetega 31. avgusta t. l.

Odlok finančnega ministra z dne 28. marca t. l., odnosno prva točka tega odloka se nanaša na začasno vezane dinarske račune inozemskih upnikov in se glasi:

Poravnavanje obvez do inozemstva na podlagi dovoljenja Narodne banke za blago, uvoženo do 31. decembra 1981, od 1. junija t. l. pa na podlagi rednih uvoznih dokumentov, se sme, če rok dospel, vršiti preko pooblaščenih bank s položljivo odgovarjajočo zneska dinarjev na začasno vezan dinarski račun inozemskega upnika, pri tem pa se morajo predložiti ti dokumenti, ki so bili dozdaj potrebni, da se prenese dinar na svobodni račun inozemcev.

O vseh tako položenih vsotah so banke dolžne takoj obvestiti Narodno banko.

Na tak način se smejo po zakonski pariteti likvidirati tudi menice, in sicer tudi tiste, ki so plačljive v efektivnem tujem denarju ali čeku na ogled, pa tudi na katero inozemsko mesto. Na isti način se bodo knjižili pri pooblaščenih bankah tudi sneski, ki pripadajo inozemstvu od kuponov in od amortiziranih in prodanih vrednostnih papirjev in v vseh drugih primerih, kjer je potrebno poprejšnje pooblastilo finančnega ministrstva.

Tudi Poštna hranilnica bo s čekovnimi računi inozemcev ravnala na isti način.

Te začasno vezane dinarske terjatve smejo do osvoboditve in prenosa na svobodno dinarske terjatve služiti samo za plačila v državi, ne morejo pa se porabiti za izvoz valut iz države.

Stanje hmeljskih nasadov

»Slovenske hmeljarje« prinaša to-le poročilo o stanju hmeljskih nasadov:

Savinjska dolina: Pri razmeroma še dosti ugodnem vremenu se je stanje hmeljskih nasadov še nekoliko popravilo, vendar pa je še vedno zelo neenakomerno. Rastlina splošno še razvija kobile, vlage ima dovolj, pač bi ji bilo potrebno toplo vreme. Predvidoma se bo okoli 15. prihodnjega meseca splošno začelo z obiranjem. Naval hmeljskih uši, ki je v posameznih nasadih bil znanen in je povzročil precej škodo, vidno ponehava. Glede množice bo letošnji pridelke najmanj za četrtino zaostal za lanskim, glede kakovosti pa bo vreme prihodnjih štirinajst dni odločilno. — Za lanski pridelke ni več zanimanja, pa tudi za letošnji v predprodaji je precej ponehalo.

Vojvodina: Stanje hmeljskih nasadov je prav dobro, dasi nekoliko neenakomerno. V splošnem pa je rastlina večinoma povsod dosegla do vrha opor ter že odvetela večinoma povsod dosegla do vrha opor ter že odvetela v preloži v kobile. Ako bo vreme še nadalje ugodno, lahko računamo z normalnim in v vsakem oziru zadovoljivim pridelkom. — Tržišče je mirno in večinoma brez prometa. — Nekaj partij prvotnega hmelja pridelka 1981 je bilo prodanih po 3 Din za kg.

Finančna politika zapadnih držav napram manjšim

Romunski časopis »Bursa« je prinesel zanimiv članek, ki karakterizira politiko bogatih zapadnih držav napram mladim državam, ubogim na kapitalu. List piše, da ni daleč čas, ko bodo morale velesile upnice znižati dolgeve, ki so jih pri njih napravile majhne države; sicer bodo morale v enomer posojati nove zneske majhnim državam, da bodo te lahko plačevale obresti in amortizacijske kvote za stare dolgeve, ali pa bodo morale dovoliti uvoz kmetijskih pridelkov, da bodo male države s tem izkupičkom lahko plačevale svoje dolgeve. Zadržani rešitev bo gotovo v škodo velikim državam, ker bo ogrozila njihovo kmetijstvo. Ako se ne bodo velesile odločile za eno izmed teh rešitev, bodo morale priznati današnje dejansko stanje, t. j. insolventnost malih držav. Čeprav se zdi na prvi pogled, da je znižanje dolgov proti temeljnemu načelu današnje družbe, t. j. proti načelu o spoštovanju sklenjenih obvez, vendar mora vsakdo priznati, da odgovarja na vsak način zahtevam pravice. S tem, da upnice znižajo svoje terjatve, samo popravijo krivico, ki so jo delale s tem, da so posojale denar majhnim državam po odušinskih obrestih. Tako znašajo dejanske obresti romunskih družb po 10%. Na drugi strani so zasebne družbe iz zapadnih kapitalističnih držav s svojimi investicijami v majhnih državah napravile velikanske dobičke. Nedavno je hotela nek inozemska skupina posoditi Romuniji denar, a je za to uslugo zahtevalo 15—20% rento!

Borza

Denar

29. julija.

Ljubljana. Dolar zaznamuje zopet krepak dvig. Po informacijah iz Pariza pripisujejo napredovanje dolarja vestem o boljši konjunkturi v Ameriki in o prihodu novih količin zlata v New York; vendar so v Parizu mnenja, da ni tako velik optimi-

zema glede oživiljenja ameriške industrije na mestu, na drugi strani pa je treba tudi pomisliti, da je stanje financ silno slabo. Dvignila sta se tudi marka in nekoliko češka krona, medtem ko funt in lira še vedno nazadujeta.

Ljubljana. Amsterdam 2269,60—2280,96, Berlin 1338,00—1348,89, Curih 1097,35—1102,85, London 197,87—199,47, Bruselj 782,67—786,61, New York 5626,63—5651,89, Pariz 220,86—221,98, Praga 166,89—167,75, Trst 286,58—288,98.

Curih. Pariz 20,1275, London 18,02, New York 514,75, Bruselj 71,35, Milan 26,18, Madrid 4,30, Amsterdam 206,85, Berlin 122,15, Stockholm 92,50, Oslo 90,25, Kopenhaagen 97,25, Sofija 3,70, Praga 15,22, Varšava 57,60, Atene 3,30, Carigrad 2,43, Bukarešta 3,06, Helsingfors 7,250.

London. Belgrad 22,21, Pariz 89,50, New York 350,125, Bruselj 25,27, Milan 68,81, Madrid 44,356, Amsterdam 9,02, Berlin 14,73, Stockholm 19,45, Oslo 19,96, Kopenhaagen 18,515, Curih 18,03, Sofija 549,50, Praga 117,75, Varšava 31,25, Budimpešta 28,50, Atene 254,75, Carigrad 735, Bukarešta 633,50, Helsingfors 233.

Vrednostni papirji

Promet na zagrebški borzi je znašal: 7% Bler 2000, 6% Begl. obv. 25.000, Vojna škoda 800.000, PAB 10 kom. — Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez insolventij 534.000 Din.

Ljubljana. 7% invest. pos. 48—50, Voj. škoda 200—203, (205, 204, 208), avg. 200—202, (200), dec. 192—198, (196), 4% agrar. obv. 24 denar, 7% Bler. pos. 41—41,75, (41), 8% Bler. pos. 42—45, 7% pos. Hip. banke 44—45, 6% Begl. obv. 34,50—35, (34,75), Nar. banka 39,50 den., Agrar. priv. banka 201—212, (200).

Belgrad. 7% Drž. inv. pos. 49—51, 49 (50,25—50), 4% Agrar. obv. 24 den., (24,50), 6% Begl. obv. 34,50—35, 34,50, (35,50, 34,25), Vojna škoda 189—199, 189, (202, 189), 7% Bler. p. 41,75—42,25, 41,75 (42), Narodna banka 41,50 den., (40,60), Agr. priv. banka 208, 209.

Dunaj. Don. sav. jadr. 55,80, Živno 53,60, Ausiger Chemische 102,50, Alpine 8,25, Trboveljska 17,52.

Žitni trg

Ljubljana (slov. post. 30 dni). Koruza; bačka, mlev. 175—177,50, okrogla, mlev. 190—192,50, bačka, nav. 180—182,50, okrogla, nav. 200—202,50. — Pšenica; slavonska 78 kg 185—190, Sombor okol. 79 kg 195—197,50, potiska 80 kg 200—202,50. — Moka; bačka, nularica, franko Ljub. kol. 305—310, banatska, nularica 310,315.

Novi Sad. Pšenica; Bačka ok. Nova Sad 79 kg 155—160, ok. Sombor 78 kg 155—160, srednja 79 kg 155—160, gornja 79 kg 155—160, ladja Begej 79 kg 155—160, potiska 79 kg 157,50—162,50, ladja Tisa 79 kg 160—165, banatska 79 kg 152,50—157,50, par Vršač 78 kg 150—155, sr. nova 76 kg 140—145, nova 76 kg 135—140, bačka l. Tisa, nova 76 kg 142,50—147,50. — Koruza; bč. sr. 125—127, bč. ok. Sombor 126—128, banatska 123—125, sremska ok. Sid 128—130, bačka franko vagon Sisak 138—140. — Otrubi; bački, sremski, banatski, juta vreče 80 do 85. — Ostalo neizpremenjeno. — Promet 46 vagonov. — Tendence postojana.

Sombor. Pšenica; bč. okolica Sombor 78 kg 157,50—160, g. bačka 80—79 kg 157,50—160, bačka potiska 80 kg 160—162,50, bačka potiska 79 kg 157,50—160, banatska 79 kg 154—159, bačka okol. Sombor, nova 140—142,50, g. bačka 140—142,50 sr. slav. nova 137,50—140, bačka potiska nova 140 142,50, banatska nova 140,142,50. — Koruza; bačka prompt 124—125, bačka, okol. Sombor 125—128. — Ostalo neizpremenjeno. — Tendence neizpremenjena. — Promet 55 vagonov.

Chicago. Pšenica; julij 48,50, sept. 51,75, dec. 54,875. — Koruza; julij 31.—, sept. 32,375, dec. 32,875. — Oves; sept. 18,875, dec. 20,625. — Rž; julij 32 (22), sept. 33,75, dec. 36,75.

Winnipeg. Žito; julij 58,875, okt. 61,375, december 62,125.

Živina

Mariborski svinjski sejem dne 29. julija. Na današnji svinjski sejem je bilo pripeljanih 169 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari 65—100 Din, 7—9 tednov 150—200 Din, 3—4 mesece 250—300 Din, 5—7 mesecev 350 do 400 Din, 8—10 mesecev 460—500 Din, 1 leto stari 600—700 Din, kilogram žive teže 6,50—7,50, kilogram mrtve teže 9—10 Din. — Prodanih je bilo 80 komadov.

Hmeljarjem

Običajni sestanek hmeljarjev pred sezono se bo vršil letos v nedeljo, dne 7. avgusta ob osmih zjutraj v Roblekovih dvorani v Zalcu po običajnem redu.

Hmeljarsko društvo za Slovenijo javlja svojim članom, da so legitimacije za polovično vožnjo hmeljskim obravnavcem že pripravljene in se dobe ali pri podružnicah, ali pa pri Hmeljarskem društvu za one člane, ki plačujejo članarino neposredno glavnemu odboru.

Vsak obiravec mora imeti na svoje ime se glasečo legitimacijo, katero mora potrditi domači župan. Ko obiravec nastopi pot, mora železniški blagajni predložiti legitimacijo in plačati celo karto, ki velja na podlagi legitimacije za brezplačno vožnjo nazaj, ko je legitimacijo poprej potrdil župan one občine, kjer je dotični obiral hmelj. Mezda za obiranje hmelja se bo določila povodom zborovanja hmeljarjev, dne 7. VIII. t. l. in se bo potem razglasila.

Sport

Jutrišnje tekme

ILIRIJA : MARIBOR

sta nasprotnika, ki nastopita v Ljubljani. Tema dvema ne gre več za sodelovanje v državnem prvenstvu. Oba sta odpravljena. Borila se bosta samo kdo bo boljše plasiran v prvenstveni tablici. Ilirija je doživela 5 zaporednih porazov, kar je v zgodovini tega kluba pač žalosten rekord. Vprašanje je, ali bo uspelo Iliriji iztrgati 2 točki Mariboru. Maribor je namreč v sijajni formi. Svojo igro je tako izpopolnil, da je bil v vseh dosedanjih tekmah z zagrebškim klubom enakovreden nasprotnik. Igra bo, ker bo šlo predvsem za prestiž, gotovo zanimiva. Vodil jo bo eden naših najboljših sodnikov g. Fabris. V Zagrebu nastopi

PRIMORJE PROTI VIKTORIJI

kar gotovo ni lahka naloga. Viktorija je dosedaj edini klub v naši skupini, ki ni izgubil nobene točke. Vse tekme je morala odigrati z rezervami. Jutri pa nastopi po dolgem času zopet kompletna. Nasprotno pa mora Primorje v boj z nekaterimi rezervami. Brez najboljšega napadaleca Juga pač borba ne bo lahka. Toda Primorje je moštvo, ki se zna boriti. Teoretično ima še upanje na sodelovanje v ožjem tekmovanju. Ako vse igre odloči v svojo korist, lahko še pride na drugo mesto. Upajmo pač najboljši. Ker sodi igro dr. Planinšek je Primorje lahko prepričano, da mu eventualne zmage sodnik ne bo preprečil. Važne tekme so tudi v II. skupini. Predvsem za

CONCORDIO IN HASK.

Na lastnih tleh igra Concordia revanžno igro z Gradnjanskim iz Osijeka. Iz treh iger je Concordia rešila samo dve točki in je na predzadnjem mestu. Ako hoče sodelovati, mora seveda vse igre dobiti in izpodrinuti Hasko z drugega mesta. Hask mora v Split kjer ga čaka Hajduk. Zmaga Hajduk, potem mu je prvo mesto že gotovo. Hasku bo pa drugo ogrozila Concordia, ki je v tej skupini odigrala dosedaj najmanj iger. V III. skupini igra slabo BSK, ki igra jutri s Salkom. V svoji skupini je BSK z 8 točkami na 3 mestu za Jugoslavijo in Slavijo. Če zmaga nad Salkom ga lahko postavi na prvo mesto, ker Jugoslavija in Slavija ne igra. Ali bo pa dokončno ostal na prvem mestu je vprašanje, kajti njegovo moštvo je v zelo slabi formi. In končno v 4. skupini je najvažnejša igra med

BAČKO IN BASKOM.

Zmaga Bačka, potem je rešena. Nasprotno je pa Bask lahko prehitel, ker bosta imela enako število točk. Vojvodina, ki je v 4. skupini na 1. mestu, se vdrži v Somboru s Slavijo, ki je na zadnjem mestu. Vojvodina si z zmago v tej igri definitivno pribori sodelovanje v državnem prvenstvu. Od vseh sodelujočih klubov v letošnjem liginem tekmovanju, sta edino Ilirija in Gradnjanski iz Skopja tako srečna, da sta dosedaj ostala brez točk.

Plavalno prvenstvo

Danes zjutraj ob 8 se prično juniorske plavalne tekme za državno prvenstvo. Vodstvo Ilirije se je do zadnjega trudilo, da bi se dosegel sporazum in bi se vršile važnejše točke prvenstva zvečer. Toda želje Ilirije niso bile vpoštene. Prvenstva se bodo vršila podnevi. Toda, da ne bodo kopalci ovirani v svojem veselju, je tekmovanje tako organizirano, da bo bazen od 11. do 4. ure popoldne na razpolago kopalcem. Tekme se vrše danes in jutri od 8 do 11 in od 4 naprej.

Mladina je za borbo pripravljena. Kateremu bo uspelo odnesti prvenstvo je negotovo. Favorita sta pa Victoria in Ilirija. Med tema dvema se bo vršila ostra borba. V waterpolu je seveda situacija drugačna. Tu presenečenja niso izključena. Eno je gotovo: Naši se bodo borili. Veliko bo pa odvisno od našega občinstva. Številni gledalci bodo gotovo dvignili moralo in borbenost naših fantov. Dnevi plavalnega prvenstva morajo postati naš narodni praznik.

HAZENSKA TEKMA

med Ilirijo in Ateno, ki se je vršila v četrtek na igrišču Ilirije, je gotovo zadovoljiva vsakogar. Zelim, da bi nova pravila bila sprejeta. Kajti tak način igre kot smo ga videli, bo gotovo veliko koristil razvoju hazenskega sporta. Na večjem igrišču se igra veliko lažje razvije. Posamezne poteze so čisto podobne nogometnim kombinacijam. Vse je bolj živo in radi tega tudi lepše in zanimivejše. Edino, kar bi bilo mogoče koristno je skrajšati igralni čas. Tempo, ki se razvije pri tej igri, ženske najbrže ne bodo vzdržale. Vsak kdor je tekmi prisostvoval se je prepričal, da je prišla s tem načinom igre za hazeno nova doba. Ker bodo hazenske tekme odslej zanimivejše, bodo gotovo privabile večje število gledalcev.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sobota, 30. julija: 12.15 Plošče 12.45 Dnevne vesti 18.00 Čas, plošče, borza 18.00 Salonski kvintet 19.00 Gimmastične vaje (Drago Ulaga) 19.30 Nekaj za starše (Pero Horn) 20.00 Koncert godbe 40. pp. Triglavskega (Dirigira dr. A. Dolinar) 22.00 Čas, poročila 22.15 Salonski kvintet.

Nedelja, 31. julija: 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve — 10.00 Nedeljske misli (p. dr. R. Tominec) — 10.30 Izvirni in polvorjeni Strossmayerjev govor na vaticanskem koncilu (J. Gregorič) — 11.00 Salonski kvintet — 12.00 Čas, poročila, plošče — 15.15 Ljudska igra: »Veleturist«, 2. del. (Ljudski oder) — 16.30 Pevski dueti. Pojeta gđc. Vedra-lova in Zupanova — 17.15 Salonski kvintet — 20.00 Samospevi opernega tenorista g. St. Ivelja — 20.45 Prenos plesne glasbe iz hotela Toplice na Bledu — 22.00 Čas, poročila — 22.15 Salonski kvintet.

Drugi programi

Nedelja, 31. julija:

Zagreb: 20.30 Večerni koncert — 22.45 Plesna glasba. — **Milano:** 20.30 »Abraham in Isak« spevoigra. — **Barcelona:** 20.00 Plesna glasba — 21.30 Plošče — 22.45 Lahka glasba. — **Stuttgart:** 22.00 Zabavna glasba. — **Toulouse:** 20.30 Vojarska godba — 21.00 Plesna glasba — 21.15 Pesta glasba — 22.45 Angleška glasba — 23.45 Moderna simfonična glasba. — **Berlin:** 19.00 Koncert orkestra Evgen Sonntag — 22.15 Zabavni koncert. — **Belgrad:** 20.40 Čelo koncert — 21.25 Koncert pevskega zbora iz Pančeva — 22.15 Zabavna glasba. — **Rim:** 12.30 Lahka glasba — 20.45 Operetni prenos. — **Beromünster:** 20.00 Balkanska glasba — 21.40 Poročila z mednarodnega šahovskega turnirja — 21.45 Plesna in zabavna glasba. — **Langenberg:** 19.00 Koncert Radio-orkestra, zabavni koncert (v odmorih poročila o volivnih rezultatih). — **Praga:** 20.05 Bratislava — 22.20 Plošče.

Prosvetno delo na Vranskem

Gospod Milan Skrbinek, režiser in igravec Narodnega gledališča v Ljubljani, spada v vrsto onih moč, katerim življenje ni praznik, ampak delaven dan. Svoj. — vsakemu stanu tako dobrodošel — počitniški odmor, je letos delno porabil za prosvetno delo in širjenje kulture na deželi. Upoštevajoč dejstvo, da je za prosep podeželskih odrov treba predvsem dobrih diletantov, je stavil svojo odrsko umetnost v službo le-teh. Med drugim je priredil 14 dnevnih dramskih tečaj na Vranskem. Kot uvod je predaval v soboto 16. t. m. »O gledališču v občini«, v nedeljo pa je uvedel diletante in občinstvo v svoje delo s predavanjem »O recitaciji in deklamaciji« na podlagi recitacijske snovi sploh in posebej pesmi »Sočic. Sledile so mojstrsko podane recitacije raznovrstnih literarnih proizvodov naših pesnikov Gregorčiča, Askercar, Cankarja in naših najmlajših, Kosovela, Mrzela, Novaka, Stupice in slednjič predavatelja samega. Tišina, katera je vladala med — za recitacijo še nevezanimi poslušalci — je dokaz, kako je umetnik fascinalna publika. V pestrem sporedu karakterno tako različnih pesnitev in ertic, je naš odrski mojster — izlil in izživel vse svoje duševno bogastvo. Dal se nam je vsega, ne sledeč običajnemu naziranjju nekaterih »za deželo je vse dobro«. Vrančani smo mu hvaležni za ta večer, ki nam je bil v resnici pravo doživetje. Oni pa, ki se v podcenjevanju in nepoznavanju po umetniku podanih recitacij niso udeležili tega večera, so bili prikrajšani za redko se nedeči duševni užitek.

S tem večerom je bila otvorjena dramska šola, v katero je priglasih 15 udeležencev. Vsak večer in popoldan so pod vodstvom g. Skrbinskega pridno vadili, da pokažejo ob priliki javne produkcije sadove tega prepotrebne tečaja.

Javna produkcija se bo vršila v soboto 30. t. m. ob 8 zvečer in v nedeljo 31. t. m. ob 3 popoldne v dvorani hotela »Slovane«. Na sporedu so: I. Prvo dejanje Cankarjevih »Hlapcev«, ki tvori samo zase lepo celoto: II. tri slike iz Cankarjevega, po Skrbinskem dramatisiranega »Hlapca Jerneja«. Tudi te tri slike so izbrane tako, da nam podajo popolnoma zaokroženo in zaključeno dejanje: III. trije prizori iz Cankarjevega »Jakoba Rudec«. IV. Melodram: Wildenbruchove »Pesem čarovnice«, kompozicija od Maksa Schillinga. Recitira gospod Skrbinek sam, spremlja ga pa na klavirju g. Jakše-tova.

Spored je zelo bogat in pester, zato upravičeno pričakujemo velikega povesa, da bomo mogli kriti velike stroške, ki so zvezani s tem tečajem in s prireditvijo.

Celje

»Jutrišnje težkoatletske prireditve, ki jo organizira tukajšnji SK Olimp ob priliki ustanovitve svoje težkoatletske sekcije, ki zelo lepo deluje, se udeležijo tudi najboljši rokoborci in boksači od SSK Maratona v Mariboru. Nastopi šest težkoatletov imenovanega kluba, ki pri-spejo jutri v nedeljo popoldan pod vodstvom podpredsednika SSK Maratona dr. F. Vatočca in aglinega sekcijskega načelnika Jožeta Vidica ter v spremstvu še drugih klubovih članov težko- in lahkoatletov, v Celje. Od imenovanega kluba nastopijo: rokoborci Pircher (srednja teža), Fišer (welter), Kemperle (lahka) in Gobec (perolahka) vsi štirje prvaki Slovenije v svojih kategorijah. Od boksačev pa pride Ivan Drogz (srednja) in Jože Kampič (lahka).

»Nočno lekarniško službo ima v prihodnjem tednu od sobote 30. t. m. do vstetega petka 5. avgusta lekarna pri Mariji pomagaj na Glavnem trgu.

»Smrtna kosa. V javni bolnišnici je umrl v četrtek 28. t. m. proti večeru v starosti 24 let brezposelni kovač Lavrine Vinko od Sv. Krištofa nad Laškem. — Bog mu daj večni mir in pokoj!

»Mestni avtobus objavlja: Na Japonsko noč v Dobrni v soboto, dne 30. t. m. bo vozil mestni avtobus ob 21. uri po izjemni ceni za Din 25 iz Celja v Dobrno in nazaj. Vračal se bo po želji večine potnikov, enkrat po 24. uri. Zato odpade v nedeljo, dne 31. t. m. druga jutranja vožnja iz Dobrne ob 7.30. Vsak dan je ob 6. uri zjutraj iz Dobrne pa ostane tudi v nedeljo v veljavi.

»Uradni dan zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico se tokrat ne vrši v torek, dne 2. avgusta, ampak šele v torek, dne 9. avgusta od 8—12 predpoldne v posvetovalnici Gremija trgovcev v Celju, Razlagova ulica št. 8.

Ptuj

Ni dneva brez nezdge.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Vsaka beseda 1 Din

Krajevne zastopnike

isčemo za vsa mesta v državi. — Prvorsten predmet. Zasluge izborn. — »PANESK«, Beograd, Lisinskog 6.

Službe iščejo

Vsaka beseda 1 Din

Kmečko dekle

35 let staro, išče službo kot pomoč gospodinjici ali otrokom. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11.077. (a)

Stanovanja

Vsaka beseda 1 Din

ODDAJO:

S 1. avgustom t. l.

oddam dve opremljeni sobi, po potrebi tudi kuhinjo, kopalnico z gorko in mrzlo vodo, oddaljeno od Bleda 2 km. Cena po dogovoru. Lukan Andrej, posestnik, Zasip št. 2, p. Bled 1. (s)

Stanovanje

obstoječe iz 4 sob, pred-sobe, sobe za služkinjo, kopalnice, jedilne shrambe in drugih pritliklin, se odda s 1. avgustom v palači Vojne posojilnice na Miklošičevi cesti 7. Pojasnila daje tajništvo Vojne posojilnice med 9. in 13. uro. (č)

Opremljeno sobo

lepo, zračno in solčno, oddam s 1. avgustom 1 ali 2 gospodoma ali 2 gospodinjicami. Kopalnica ulica 20, za Mirjem. (s)

Prazna soba

v novi vili na Mirju, blizu obrtne šole, se takoj odda. Pojasnila v upravi »Slovenca« št. 8000. (s)

Opremljeno sobo

v Rožni dolini cesta XV. št. 17, oddam s 1. avgustom. (s)

Posedstva

Vsaka beseda 1 Din

Več parcel

po ugodni ceni naprodam. Poizve se pri Oražu v Mostah pri Ljubljani. (p)

V kamniškem okraju

kupim hišo ali stavbo parcelo. Ponudbe z navedbo najnižje cene poslati na upravo »Slovenca« pod »Kamniški okraj hiša parcela« št. 11.012. (p)

Majhno vilo

resnemu kupcu ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 11.052. (p)

Gostilno z mesarijo

na prometnem kraju — kupim ali vzamem v najem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Takojšnje plačilo« št. 11.058. (p)

Večje posestvo

z vinogradom in sadnim vrtom, v lepem kraju, z dobrimi stanovanjskimi in gospodarskimi poslopi — kupim. Obširne ponudbe pod »Večje posestvo« št. 11.082 na upravo »Slovenca«. p

Prodaj

proti zaprti vložni knjižici Ljubljanske kreditne banke ali Prve hrvatske štedionice v okolici Maribora posestvo, vilo, trg, hišo, stavbišča, ali ponujam intabulacijo na prvo mesto. Cenjene ponudbe pod »Več stotisoč« 11102 na upravo »Slovenca« v Mariboru. (p)

Visokopritlično hišo

prodam ali dam v najem v lepem kraju. Količev št. 52, Dob. (p)

Vnajem

Vsaka beseda 1 Din

Trgovski lokal

oddam v Ljubljani, na Sv. Petra cesti. Ponudbe pod »Lokal takoj« št. 11075 na upravo »Slov.« (n)

Ljubljanska kreditna

banka odda v najem takoj ali s 1. avgustom t. l. več pisarniških prostorov s centralno kurjavo in z električno razsvetljavo. — Pojasnila pri upravitelstvu bančne palače. (n)

Kupimo

Vsaka beseda 1 Din

Štedilnik

železen, srednje velikosti dobro ohranjen — kupim. Skrabar, Domžale. (k)

Telečjo aravico

(pacano) kupim. Ponudbe poslati na upravo »Slovenca« pod »Klobučar« št. 10.413. (k)

Skobelnik

(Hobelbank) — enega ali dva, dobro ohranjenega, kupi Andlovic, Komen-skega ulica 34. (k)

Prodajmo

Vsaka beseda 1 Din

Konjeckija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (l)

Stiskalnice

(Ballenpresse) za seno — prodaja Anton Lovrenčič v Sodražici. (l)

Novo kolo 980 Din

z mufnami, izredno močno, z najfinjšimi gumami, original torpeda, sedež z dvojnim peresi, kompletno s pripadajočim orodjem. — Se par komadov! Garancija! Miklošičeva c. 7/III. Vhod poleg Delavske pekarne. (l)

Okna

100 x 175 cm, belo pleskana, dobro ohranjena, s šipami, notranji in zunanji stoki, ugodno naprodaj. Naslov pove hišnika na Dvornem trgu št. 1, Ljubljana. (l)

Obrt

Vsaka beseda 1 Din

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom CLAVEN je mast

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča

M. HRNJAK

lekarnar — SISA Varuj se potvorb

Bukova drva

dostavljena na dom, cela 110, žagana 120, klana 130 Din za 1 m³. Putrich, Dolenjska cesta 6. (t)

VELIKA IZBIRA

J. LAH MARIBOR

Klavirji

Velika izbira klavirjev! Strokovnjsko popravilo in čisto uglaševanje. Nizke cene, tudi na obroke! Solidna postrežba. WAR-BINEK, Ljubljana, Gregorčičeva ulica 5. (g)

Nogavice

rokavice, robce, perilo, torbice, kravate, nizke cene, samo pri

PETELINC-u

Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

PRESELITVE

izvršuje hitro in najceneje »Export« k. d. Metelkova ulica št. 5. Telefon 21-17.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela, po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Krušno moko in rženo moko

vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK, LJUBLJANA Realjeva cesta 24.

Kisla jabolka

debele hruške — kg 3.50 Din — franko naročnik — razpošilja po 30 kg G. Drechsler, Tuzla. (l)

Denar

Vsaka beseda 1 Din

Rabi se 60.000 Din

proti vknjižbi na novo zgrajeno tristanovanjsko hišo. Obresti po dogovoru. — Sprejemo se tudi vložne knjižice ljubljanskih hranilnic. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Varno naloženo« št. 11.011. (d)

Čitajte in širite

»Slovenca«!

MARIBOR

IVAN KRAVOS, Aleksandrova c. 13

Razno

Vsaka beseda 1 Din

Kmetje pozor!

Ker ni denarja, je treba tudi pri kurjavi štediti, zato naj si vsak kupi »Alfo«-brzoparilnik, ker mu v par minutah voda zavre. Nadalje pa se zamenja »Alfa« za živo svinjo. Dotični naj se oglašijo direktno na tv. Fr. Tasker, kleparstvo, Celje. (r)

Inserirajte

V

»Slovenca«!

Na novo znižane cene!

Od ponedeljka, dne 1. avgusta se prične izvanredna prodaja poletnega manufaktur. blaga

v prvem nadstropju Tavčarjeva ulica št. 2, pri tvrdki Commerce

Navajamo cene blaga, katero se izloči iz zaloge:

Švic. etamini, enobarvni, 120 cm po Din 8.—	Crep Gorgelle, moderni vzorci „ „ 30.—
Švic. etamini, rožasti, „ „ 12.—	Češki cezirji za moške srajce „ „ 12.—
Umetna svila, najfinjša „ „ 10.—	Poplin za moške srajce „ „ 16.—
Poldeleni „ „ 8.—	Beli šifon „ „ 5.—
Svileni poplin za damsko perilo „ „ 14.—	Beli šifon, najboljša kvaliteta „ „ 9.50
Francoski crep de chine v vseh barvah, čista svila „ „ 50.—	Platno za rjuhe, 150 cm „ „ 16.—
Umetni crep de chine (ostanki) od „ „ 20.—	Domače platno za rjuhe, prvovrstno 150 cm „ „ 19.—
Foulard svila, ostanki „ „ 20.—	

Športne hlače že od Din 150.— naprej!

Ostalo blago, češki in angleški moški štofi, volneni crepi in ripsi, za damske obleke, kostume itd.

od 25 do 50% pod lastno ceno.

Prodaja se vrši, dokler traja zaloga!

OTOMANE

Couch zofe, divane, spalne fotelje, peresnice, žimnice, zložljive postelje, mreže, ter vza tapetniška dela izvršuje najceneje

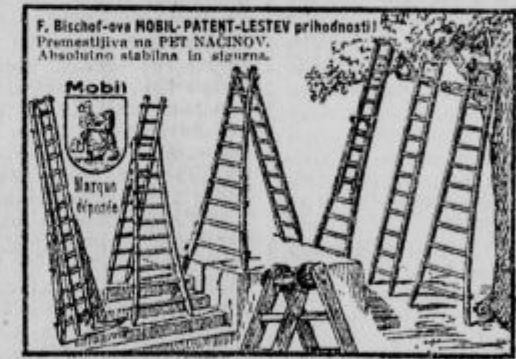
F. SAJOVIC, LJUBLJANA, STARI TRG ŠT. 6.

Zelo ugoden nakup hotela

Na otoku Krku se prodaja potom sodne dražbe, ki se bo vršila dne 1. avgusta 1932 ob 9 pri tamkajšnjem sodišču Krk, prvovrsten hotel »Vila Lucija« v Aleksandrovem, s 24 sobami ter povse opremljeno restavracijo z oskrbo za 100 oseb. Hotel se nahaja v neposredni bližini kopališča. Kupci, ki se zanimajo za nakup hotela, se vabijo, da se te dražbe udeležijo, ker kupec lahko takoj prične z obratovanjem. Pojasnila daje iz prijaznosti »Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani«, poštni predal 297, in sicer do dne 29. julija t. l.

FRIDOLIN BISCHOF

Maribor — Lastna tovarna patentnih mobilnih lestev

Skladišče in pisarna: Kacijanarjeva ulica št. 22, Melje

Za vsakega obrtnika in posestnika neobhodno potrebna in brez primere praktična novost

Roland Dorgelès:

Leseni križi

To je Sulpharta nagnilo, da je pripovedoval še druge dogodbe, in to tako spretno, da je bil kmalu junak cele bolnišnice, in da so prihajali v zavod ljudje, samo da bi ga slišali.

Bolnično osebje — zdravniki, strežnice, sestre, duhovnik, dame, ki so ob enajstih prišumele brez sape in si brž oblekle svoje bele plašče, da bi stregle ranjenecem pri južini — vsi ti so bili slišali že toliko vojaških povesti, da jih ni mogla nobena več presesteti; toda Sulphart je ustvaril nekaj čisto novega te vrste.

V njegovih ustih je postala vojna velika burka, v kateri si na mikaven in presenetljiv način slede straža, obhodi, napadi in vsakovrstni drzno-smečni doživljaji. Najklavnejši rezervist, ki bi ga bil slišal pripovedovati, bi bil zahteval, da naj ga takoj pošljejo na fronto.

Ostali ranjenci pa, ki so se vračali od onduka, so bili manj verni poslušalci in jim je ob Sulphartovih zgodbah od jeze prihajalo slabo. Dokler so stale okrog postelje bolniške strežnice in pazljivo poslušale pripovedovalca, si niso upali nič reči, kvečjemu so se na skrivnem škrebili. Komaj pa so sestre odšle, so začeli oživljati celo najslabotnejši, še tisti, ki so bili pravkar operirani, so se budili iz svoje omotice; okrevajoči so pustili v nemar svoje vozlanje, s katerim so se ukvarjali, se vzravljali na svojih posteljah in s spačenimi obrazi psovali Sulpharta:

»Ali si bil vse to videl v kinu, a?«

»Ti bomo že še zavezali gobec, ti čvekač, ti in tvoja prazna slama!«

»Ta ti je pa videl fronto, ta, da pripoveduje o njej take reči...«

»Ta bi ženskam še pete oblizal, da bi mu bolj stregle kakor tovarišem.«

Samo topničar se ni nikoli jezil. Kadar je bil Sulphart dolgo pripovedoval in se nato s cvetočimi lici in ponosen na svoj uspeh naslonil na blazine, mu je samo ljubezno dejal:

»Čeden fant si in zdrave barve... da te je veselje pogledati... Stabni zdravnik je bil zelo zadovoljen, ali si opazil?... Tak le nič skrbi, pri prvi preiskavi se bo zopet vse uredilo: štirinajst dni dopusta, da prideš dobro na noge, potem pa zopet nazaj v jarke...«

Te vrste obeti so Sulphartu namah pokazili vse veselje; in kadar je pripovedoval svoje zgodbe, ga ni moglo nič bolj razdražiti kakor nesramni enonožcev glas, ki je neprestano tiho ponavljal kakor papiga:

Sposoben!... Sposoben!...

Sicer pa jeza pri tovariših ni dolgo trajala: Sulphart je pošteno razdelil vse cigarete, ki so mu jih prinášale gospe in tako tudi lire vina, ki si ga je dal ponoči skrivaj prinášati gori. To jih je potolažilo.

Sulphart cel mesec ni ničesar zvedel o svojem polku; potem je nekega jutra prejel pismo od Lemoina, ki mu je v eni sapi povedal vse: Gilbert mrtev, tako tudi Bouffieux, Vieublé nevarno ranjen, Ricordeau pogrešan... Pravo klanje.

Njegova žalost ni bila nima. Dvakrat je prebral pismo in obupno vzklikal. Ves dan ni govoril o čem

drugem kakor o Gilbertu, njegovi velikodušni radodarnosti, njegovi umnosti, o hudih bojih, ki sta jih doživela skupaj in o lepem življenju, ki so ga imeli, kadar je bil polk na odmoru. Opisoval je svojo žalost z zgornimi besedami in vsem ljudem vedno znova zatrjeval, da je izgubil svojega najboljšega tovariša, svojega brata takorekoč. Ko pa je prišel večer, se je njegova burnost poglobila in v dvorani belih postelj je sam bdel, premišljeval in v resnici občutil, da je njegov prijatelj umrl.

Čudno jasno se je spominjal Gilberta, na dan njegovega prihoda k stotniji, na njuno prvo noč v tesnem hlevu, v katerem je bila zgneten desetnica. Strmel je v goli strop dvorane, na katerem so lebdele sence dolgočasnih senčnikov ponočnih luči, in videl po vrsti vse tedanje tovariše, vsakega natančno na mestu, na katerem je tisto noč spal. Videl je, kako je ležal ta skrčen pod odejo, oni pa zopet popolnoma stegnjen, da so mu noge v preluknjanih nogavicah gledale izpod odeje. Vsi so vstali v njegovem spominu, njihovi obrazi so oživeli, njihovi pogledi, glasovi, vsaka malenkost na uniformi, ki jo je bil, kakor je menil, že davno pozabil. Vsi so prihajali, drug za drugim, kakor na zadnji sklic: Bréval, Vairon, Fouillard, Noury, Bouffieux, Broucke, Demachy... In njihovi glasovi so odgovarjali: Mrtev, mrtev, mrtev...

Ko je začel vstajati, je hodil Sulphart najprej na mali bolnišnični vrt, s katerega lepih dreves je kopal na tla sonce. Imel je navado sedeti na klop, gledati tovariše, ki so balinali in jim dajati nasvete, za katere ga niso prosili — ali pa je čeblijal z mladimi ženskami, ki so prihajale v lazaret šivat.

Ameriška slovenska mladina

Razgovor z urednikom „Cleveland Journala“ Frankom Sodnikarjem

V Jakčevem ateljeju od leve na desno: Janez Za gar, gđc. Rojčeva, Frank Sodnikar, Silvester Škerl, Bozidar Jakac.

Prav po naključju sem se sestal s Frankom Sodnikarjem, urednikom angleško pisanega »Cleveland Journala«, in z gospodično Rojčevno. To so otroci slovenskih staršev, rojeni v Ameriki, zdaj prvič v svoji domovini — nedomovini. Med seboj se menijo ameriški, z večjo ali manjšo težavo se izražata slovenski. — Ti otroci, ki jih je imel Zupančič v mislih, ko je spisal one verzice iz »Dumec«: »Boš jih kot lastavke k sebi priključal? — Kakor golobe prizvala pod krov? — Ali jih tuja bo slava premamila — in jih nikoli več k tebi ne bo?« — ti otroci prihajajo sem in se v zemlji, ki je nikoli niso videli, počutiljo kakor doma. Le stežka se spet ločijo od nje; odslej bodo imeli dve domovini, kakor njih očetje — tu in onstran morja — nevdružno jih bo gnalo tja in od tam sem — zado-bili bodo lice Cankarjevega Damjana iz »Lepe Videe«. — Ne bomo govorili o tistih, ki so utonili v morju zgubljenja, marveč o tistih maloštevilnih, ki imajo zavest svoje pripadnosti in svojega izvora v sebi. V njih ne živi več naš jezik, v medsebojnem občejuvanju se poslužujejo privzajenega ameriškega — eno samo živi v njih: slovenski duh. V tem smislu je umeti zlasti »Cleveland Journal«, ki ga urejajeta Frank Suhadolnik in Frank Sodnikar. List izhaja vsak petek in mu je edini smoter, ohraniti v čitateljih — namenjen je zlasti slovenski mladini — slovenskega duha. V angleščini je pisan list, zato, da ga more prav ta mladina razumeti. V zvezi z zasebno slovensko šolo v Cle-

velandu, ki obstoji tam po zaslugi zdravnika dr. Kerna in pesnika Zormanca, je delo »Cleveland Journala« izredno važnosti; zadnja posledica vne-trega čitanja tega lista nujno pelje k vstopu v slo-vensko šolo, kjer se ta mladina more naučiti svo-jega pravega materinega jezika. List prinaša poleg dnevnih novic, obsežne sportne in deklisne rubri-ke v glavnem kulturne članke ter izvršne slovenske povesti v angleških prevodih. Članki se dotikajo slovenske književnosti, slikarstva itd. Zorman ob-javlja tu svoje angleške prevode iz slovenske lir-i-ke. Urednik Frank Suhadolnik je iz slovenske li-ke pregled slovenskega slovstva, ki je izhajal v listu vse leto. — Brez sportne strani in brez družabnih novic bi pa list ne mogel izhajati. Mladini, ki ob-iskuje tam srednje in visoke šole (College in Uni-versity) je malo do učenja. Največ se briga za sport in za družabno življenje, za ples in za druge za-bave. Kljub temu so imele tudi krajše povesti zgo-dovinskega značaja, ki se naslanjajo na našo slo-vensko preteklost, in ki jih je v listu objavljaj Frank Sodnikar, izredno lep uspeh. List je nepri-stranski.

Vse te stvari mi je povedal g. Sodnikar, med tem, ko sta se Bozidar Jakac (prvi Amerikanež, za-pomnite si, je Jakac vcelj za vraven) in Zagar raz-govarjala s prijazno gospodično Rojčevno, ki name-rava ostati pri nas kako leto dni. Gospod Sodnikar pa je še istega dne odpotoval nazaj v Ameriko s najlepšimi vtisi o svoji novi domovini. s. s.

Kdo gre?

»Slovenec« je že večkrat pisal o potrebi me-dnarodne katoliške vzajemnosti. »Pogubno, usodno bi bilo za nas, če bi se v tej kritični uri ne zave-dali svojega poslanstva. Ne bomo si tožili, da je pre-mnogih neuspehov in težkih razmer za katoli-ci-zem po svetu v znatni meri kriva naša nezaved-nost in individualna izoliranost. Komu se ima bolj-ževizem zahvaliti za svoje uspehe? Svoji dosled-nosti in ekspanzivni aktivnosti. S fanatičnim navdušenjem je razvil svoj prapor. — Vsega tega manjka katoličanom 20. stoletja. Pišemo in govo-rimo že navdušeno — toda ali tudi izvedemo, uresničimo? Še slepec bi otipal, tako jasno je v sedanjih žalostnih razmerah, da je že enajsta ura, da se vsi katoličani strneno proti razdirajočim protikršćanskim silam v bratsko zavedno bojno vrsto.«

Ta tako upravičena želja, ki jo je »Slovenec« v tej ali podobni obliki že večkrat izrekel, se ima izpolniti. Od 28. do 31. avgusta je mednarodni ka-toliški sešatek, na katerem se ima položiti temelji za mednarodno katoliško vzajemnost. Kje je to? Čudno res! V protestantskem Berlinu. In vendar! Berlinski katoličani so prav posebno pridni in ber-linski škof dr. Schreiber se je zavzel za to idejo.

V Nemčiji izrečno želijo, da bi tudi iz naših južnih krajev došlo mnogo udeležencev na to z-redno važno zborovanje. To je toliko bolj vabilno, ker je neposredno za tem vsakoletni nemški ka-toliški shod. In sicer v Essenu, središču Porenja, koder bivajo naši slovenski rojaki.

Kdor ima veselje za to potovanje, naj se čim-prej priključi Prosvetni zvezi v Ljubljani. Katerega prepričanega katoličana bi ne mikalo, biti zraven, ko se sklepa bratska zveza med katoličani raznih narodov in uresničuje naš ideal: mednarodna ka-toliška vzajemnost? ...

Nemški dijaki obiščejo Slovenijo

Brezje, 28. julija.

Nemški duhovnik Tensundern, z naslovom vi-karja ljubljanske škofije, duhovni vodja ter velik prijatelj vestfalskih Slovencev in našega naroda, Nemec, ki se je naučil slovenskega jezika, da bi mogel stati ob strani našim bratom v tujini, je or-ganiziral izlet 150 nemških mladeničev, povečini dijakov, v Slovenijo, oziroma na Brezje.

V pismu, pisanem v lepi slovenščini, pravi, da bi rad pokazal Nemcem našo Gorenjsko, naše pla-nine in jih navdušil za našo pesem ter izrečno želi, da bi naši pevci zapeli nekaj narodnih, prosil pa, da bi tudi njegovi fantje smeli zapeti kako svojo. Zato bodo napravili vso dolgo pot iz Westfalije in Porenja skozi velik del Nemčije, vso Avstrijo ter bo njihova prva pot k Mariji Pomagaj na Brezje, da se poklonijo Nji ter opravijo tam svoje pobožno-sti in slovesnosti.

Svoj prihod so naznanili za torek 2. avgusta ob sedmih zvečer na Otočje, kjer jim bo veljal prvi pozdrav od naše strani. Iz Otočja grede kot prvi romarji peš na Brezje. Tik pred vasio na vrhu stop-nice bo uradni sprejem. Po prihodu na Brezje bodo imeli slovesne večerice in prav tako drugi dan tudi slovesno sv. mašo.

Skrb nas vseh je, da bodo prvi vtisi, ki jih bodo dobili nemški gostje ravno na Brezjah, kar najbolj, zlasti ker sodeluje pri izletu tudi nemška dijaška organizacija za zbližanje Nemčije z Ju-go-slaviijo.

Preiskava proti ponarejevalcem

Ljubljana, 20. julija.

Policija še vedno nadaljuje s preiskavo v za-devi ponarejanja bankovcev. Neprestano zaslišuje obtožence in prič, vendar pa policija zaenkrat ne daje časnikařem še nobenih informacij, češ, da je v interesu preiskave, če listi o tem nič ne pišejo.

S sejma v Prekmurju

Dol, Lendava, 27. julija.

Danes se je vršil tu kramarski in živinski se-jem. Davine je bilo veliko, kupcev malo, pa še ti so kupovali za sramotno ceno. Ljudstva se polasča obup. Davke bi bilo treba plačati, denarja pa ne more dobiti kmet od nikoder. Četudi ima kako ži-vinče na prodaj, s tem še ne more plačati davka. Kmet bi moral prodati pri sedanjih cenah vsaj pet krav, da bi poplačal to, kar terjajo od njega.

Visok obisk na Jezerskem

Jezersko, 28. julija.

Danes je posetil naše letovišče prevzvišenji za-grebski nadškof dr. A. Bauer. Spremljal ga je njegov tajnik dr. Štepinac in bivši minister Švrljuga s soprogo. Ko je prevzvišeni prišel v župnišče, kjer biva na letovišču soproga nadškofe-vega nečaka ga. Mara Jurašević, so se gostje župnišča — 25 po številu — skoro vsi Zagrebčani, zbrali na dvorišču in vzkliznili doseplemu visoke-mu gostu živeli naš hrvaški metropolit. Mala de-klacija, sorodnica nadškofa, je pozdravila visokega gosta in mu v pozdrav podala šopek cvetlic. Pre-zvišeni se je nad eno uro mudil med Zagrebčani v župnišču. Gostje so zapeli več hrvaških in sloven-skih narodnih pesmi, ki jih je nadškof prav vesel poslušal, pa tudi sam pomagal pri petju. Prevzi-šeni je naročil stanovanje za mesec avgust v žu-pnišču za svoji dve nečakinji. Na Jezerskem ima župnišče namreč najlepše in moderno opremlje-tujske sobe. Prevzvišeni nadškof se je nato odpe-ljal z avtom na Visoko nad Škofjo Loko.

40 letnica mašništva

Smlednik, 28. julija.

V sredo je praznovalo 9 šolencev 40 letnico mašništva pri svojem sošolcu župniku v Smled-niku g. Cegnarju. Bili so gg. Cegnar, Cestnik, Kos, dr. Levčnik, Polak, Renier, Sarec, dr. Ušeničnik in p. Ananija Vračko. Kdo bi jim prisodil, da sto-pajo v desetletje zlata mašništva.

Slavnost štiridesetletnice se je pričela že v torek zvečer. Poln je bil prostor pred cerkvijo, ko je pevski zbor spremljan od mnogih lampijončkov zapel podoknico. Vstili so se pozdravi, nakar je povabil slavljence g. župnik Cegnar vse v cerkev, kjer je izmolil litanije Srca Jezusovega s posev-tivito. Le polagoma so se ljudje razšli, župnišče je pa še dolgo žarelo v neštevilnih lukah. V sre-do jutraj je pričakovala goste množica faranov, otroci so delali špalir, ko so stopali v cerkev. Ob oltarju so se spominjali rajnkih tovarišev, zase pa prosili blagoslova svojemu delu. Lahko reče vsak izmed njih: Moje življenje je delo. — V Zireh je delal g. Cegnar za župnika in dva kaplana, v Vr-hpolju pri Moravčah je bil poleg cerkvenega dela učitelj v slabih prostorih nad 100 učencem, dokler ni poslal novega šolskega poslopja. Ko je prišel v Stranje pri Kamniku je našel podobne razmere, zopet je postal učitelj, skrbel za novo šolsko po-slopje in vpeljal redne šolske razmere. Ni čuda, da tudi v Smledniku ne počiva, ko je navajen de-lati. Prenovil je cerkev, župnišče, napeljal je v cerkev elektriko, prenovil pokopališče, obnovil po umrlem slikarju Ogrinu križev pot na Kalvariji, poleg tega nadomeščal skozi eno leto župnika v Mavčevah in sedaj skozi pol leta bolnega g. žu-pnika v Trbojah in vse to pri 64 letih, ki jih je do-polnil. Ista zgodba dela pri ostalih gospodih, zlasti prezasluznemu voditelju našega kulturnega življe-nja g. univ. prof. in bivšem rektorju ljubljanske univerze dr. Alešu Ušeničniku, gg. gimnazijskima profesorjema dr. Levčniku in Cestniku, gg. žu-pnikih Kosu, Polaku, Renierju in Sarcu in fran-čiškani p. Ananiji.

Pridružujemo se želji, da bi Bog vsem dal učkati zlato mašo.

V naročje katoliški Cerkvi

Ganljiva slovanska družinska slavnost v Ame-riki.

Iz S. Bethlehema v Ameriki poročajo o ganljivi slavnosti, ki se je vršila v hiši vdove našega rojaka Petka. Vsa družina je prestopila iz evangeličanske v katoliško Cerkve in so na-enkrat bili krščeni po katoliškem obredu trije otroci. Zanimivo je to, kako je našla Petkova družina pot v katoliško Cerkve.

Zadnji čas je Petkova družina imela nes-rečo za nesrečo. Najprej je umrl najmlajši otrok. Na dan otrokovega pogreba je žena-zadela umrlo očegospodar, ki je skrbel za družino za kruh. Komaj so očeta pokopali, je zadela družino nova nesreča. Najstarejša hči, devet-letna Roza, je po neprimli prišla pod neki stroj. Stroj ji je zlomil eno nogo in ji zadal hude poškodbe na glavi in ostalem delu telesa.

Te zaporedne nesreče so vdovo in otroke tako potle, da se jih je polasčal obup. Ne-srečna družina je začela iskati tolažbo v veri in molitvi. Uboga vdova je spoznala, da ji njena vera ne more dati prave tolažbe. Za-nimati se je začela za katoliško vero. Čim bolj jo je spoznala, tem bolj jo je vzljubila. do-

Vaš FAVORIT čaka ...

... čaka, da Vam neguje in polepšuje Vašo polt, da Vas obda z novo ljubkostjo in svežostjo. Favorit lepih gospa ostane vedno Elida Favorit milo. Nego-vanje s tem nežnim mi-lom finega, svežega vonja Vam bo v največje veselje.

ELIDA Favorit MILO

Slovenski trpini ob robu Sahare

Iz pripovedanja rojaka Lojzeta Dobravca

Ljubljana, 29. julija.

Včeraj smo zapisali zanimivo zgodbo sloven-skega delavca Lojzeta Dobravca, ki je prepotoval za delom in kruhom peš skoraj pol Evrope. Veliko je doživel fant v svetu, veliko je skušil med tuji-mi ljudmi, dovolj je zaslužil, pa tudi dovolj trpel. Med svoje pripovedovanje je Dobrave vpletel tudi nekaj drugih splošno zanimivih stvari.

Svoje prihranke v Afriki, ko je bil tamkaj brez dela, je porabljal med drugim tudi na ta način, da je potujoč po Afriki po dolgem in počez, ob-iskoval na raznih krajih tudi skupine Slovencev, ki so zaposleni po raznih tovarnah in rudnikih sever-ne Afrike. Pot ga je zanesla tudi prav na rob pu-ščave Sahare, kjer v velikanskih rudnikih kopljejo žveplo, ter ga razvažajo po vsem svetu, največ se-veda v Francijo. V teh rudnikih dela tudi več Slo-vencev, ki se jim pa ne godi dobro. Prišli so tja z raznimi agenti, ki so jih s pogodbami navezali na rudnik, da ne morejo proč, čeprav bi še tako radi. Ker jim je podjetje, ki jih zaposluje, plačalo tudi vožnjo iz Evrope do rudnika v Afriki, so de-lavci na ta način večni dolžniki podjetja. Nikdar niso rešeni dolga, navezani so na rudnik.

Zaradi tega je bilo našim delavcem že od nek-daj svelovano, naj nikar ne hodijo v tuje kraje na delo pod takimi pogoji. Kdor že gre na tuje za kruhom, naj si vsaj vožnjo sam plača, pa naj si v ta namen prej denar vzame na posodo. Tako je po-tem vsaj neodvisen od podjetja, svoj zaslužek lahko uporablja po lastni volji in potrebi. Dobrave je v teh žvepelnih rudnikih v Afriki obiskal tudi neke-ga Franca Streharja iz Moravč, ki dela v rudniku že od leta 1925. Podjetje delavce na vso moč izrablja ter jih skrajno slabo plačuje. Tam sta bila tudi dva brata Škrabar iz Zagorja ob Savi, ki se je bil z njima naš Lojze Dobrave spoznal že prej. Ko ju je v Afriki obiskal, sta mu pripove-dovala o ravnanju z delavci strašne stvari. Pozneje se je eden izmed bratov, ko ni mogel več prena-šati neznoznega gorja, najprej stebel z delovodjo, potem pa je pobegnil z rudnika. Pustil je tam celo svojo ženo, ki ji je šele pozneje poslal denar, da se je mogla preseliti za njim v francosko Alžacijo, kamor je bil med tem prišel in dobil tam delo. Nazadnje je pobegnil tudi drugi brat ter so se po-zneje z Dobravcem zopet sešli v Alžaciji. Če ne pobegne, sploh ne moreš proč od tega podjetja in rudnika.

Dobrave je tudi pripovedoval o silno živahnem prometu in v vseh lukah obmorske Afrike. Čeprav vlada, zlasti čez dan, naravnost neznozna vročina, je življenje živo. Poceni so zlasti živila, tako da vsak delavec lahko dobro shaja s svojim zaslužkom. Tobak in cigarete so skoraj zastoj, tudi vino je zelo dobro in poceni, po 1.80 frankov liter, tedaj niti ne po 4 Din. Nasprotno pa je pivo v vseh mestih severne Afrike silno drago. 2.50 frankov (5 Din) mali vrček.

Vsa Afrika napreduje. Mesta se širijo in mo-dernizirajo. Grade lepe nove ceste, železnice, ve-likanske elektrarne, pristanišča, železne mostove, a ves razvoj je huda kriza nekoliko zavrla. Zelez-niški promet med obmorskimi mesti je sijajno organiziran, vlaki vozijo veliko hitreje kakor v Evropi, proge so seveda zgrajene po večini kar naravnost, vožnja je zelo udobna, pa tudi poceni. Francozi, ki so deželo kolonizirali, skrbje za red in varnost, polagoma pa se temu privajajo tudi že domačini. V policijskih službah je že mnogo do-mačinov, vse boljše službe pa drže v svojih rokah seveda Francozi sami. Vsak delavec, ki hoče po-lovati iz kraja kam drugam, mora nositi s seboj legi-timacijo, katere obrazec si lahko kupi v trafikah. V vsej Alžiriji je na ta način v veljavi ena sama vrsta osebne legitimacije, ki jo izpolni vsakomur listo podjetje, pri katerem je delavec zaposlen. Naš popotnik je tako zbral celo vrsto takih legitimacij, ki so mu jih bila izpolnila in potrdila razna po-djetja, pri katerih je od časa do časa delal. Vsi javni organi so na splošno prijazni, vljudni, v vsa-kem delavcu vidijo prav tako človeka z dušo, ka-kor v vsakem bogatinu. Zlasti pa so vsi javni organi in vsa oblast prijazni proti domačinom, ki so zaradi tega Francoze, kljub temu, da jih na nek način izjemajo in izrabljajo za svoj dobiček, tudi dejansko ljubili. Do večjih nemirov pride kveč-jemu kje v notranjosti dežele, kjer žive še ostanki divjih pastirskih in puščavskih plemen. Sicer pa se ti po vseh mestih severne Afrike zdi, kakor da si v kakem bistu francoskem mestu.

V Malagi na Španskem je Dobrave naenkrat zašel v neprijetno zagato. Prišel je tja iz Afrike, da bi dobil kako delo, našel pa je na Španskem — revolucijo. Vseposred so se tepli, streljali, po-bijali, trgovine so bile zaprte, delavnice in tovarne večinoma tudi, vsak se je bal za svoje imetje, zato tudi nikjer ni bilo mogoče dobiti dela in zaslužka.

.....

kler se naposled z otroci vred ni zatekla v na-ročje katoliške Cerkve.

Ganljivi slovesnosti je prisostvovalo veliko število naših tamošnjih rojakov, ki so z ve-likim veseljem sprejeli v svojo sredo nove ver-ske brate.

Zato je bil Dobrave prisiljen vsak dan sproti po-iskati si kosček kruha v obcestnih vaseh, skozi katere je pešahal proti francoski meji. Težje je bilo v Franciji, kjer vsakogar takoj zapro, če ga zasledijo pri prosjačenju. Niti ni treba, da prosilca orožniki prav zaloti pri prosjačenju; dovolj je že, če ga sreča na cesti, ga preišče — in če ne more pokazati vsaj 8 frankov gotovine, ga zaradi posto-panja zapro. Osem frankov je zakonsko določena vsota denarja, ki vsakogar opravičuje, da lahko brez dela potuje po Franciji. Z osmimi franki v žepu tudi lahko prosjačič od hiše do hiše, če se ti ljubi in če le ne zaloti orožnik. V tem slučaju pa se ti prav lahko zgodi, da si pošteno tepen. Ta-ko omejujejo prosjačenje tudi v Belgiji, medtem, ko v Holandiji in Nemčiji lahko prosjačič, kolikor hoče.

V zahodni Franciji, v Belgiji in po raznih nem-skih mestih je Dobrave obiskoval znane slovenske delavske skupine. Povsod se zdi slovenskim de-lavcem mnogo slabše godi, kakor se jim je godilo v prejšnjih letih. Zaslužek ni več tak, kakor je bil, v mnogih krajih je omejeno tudi delo, pone-kod kar na polovico. Marsikdo je že moral seči po prihrankih, če jih je seveda imel. Kdor pa v do-brih časih ni mogel ali hotel devati na stran, ta zdaj več ali manj strada. Brezposelna podpora ne izda veliko, kdor jo pa dobi. Tudi naša konzul-arna zastopstva ne morejo našim ljudem dosti pomagati, ker so sama večinoma brez sredstev. Ko se je Dobrave zgledal na konzulatu v Lille, so mu tam sicer dali potni list za potovanje v dom-bi-vno, denarne podpore pa mu nikakor niso mogli dati! Konzularni uradnik ga je napotil peš domov, kakor je Dobrave peš potoval že doslej skozi pol Španije in vso Francijo. Dobrave je nato potoval peš iz Lille skozi vso Nemčijo do Celovca na Ko-roškem, skupaj 1521 kilometrov daleč. V Celovcu so mu na konzulatu dali 6 šilingov, ki so komaj zadostovali za vožnjo do Jesenice. V Ljubljano je Dobrave prišel 19. julija popolnoma suh. Brez okle-vanja jo je zato še isti dan mahnil peš do Kresnice, kjer je spal pri znanecu, čez nekaj dni pa je na-da-ljeval pot v svojo obitno Ljiljo. Tam so mu na žu-panstvu dali 30 Din podpore ter ga napotili v Ljub-ljano na borzo dela. Iz Ljubljane so pisali v Bel-grad, kjer bi ga gradil most čez Savo v Zemun, kjer bodo Dobravca morda zaposlili zaradi znanja jezi-kov ter tudi zaradi tega, ker je pri podobnih delih že več let delal v Afriki.

KAVA dnevno sveža pri LEGAT. Miklošičeva c. 18 specerija, delicatesa, zajutrkov

Kranj

Hotel »Nova pošta« renoviran. Po odhodu najemnika g. Liebra je v julijem vodstvo ho-tela »Nova pošta« prevzela zopet lastnica g. Je-gličeva sama. Renovirala je primerno vso no-tranjost poslopja, gostilniške in tujske sobe, kar napravlja na gosta prav dober vtis. V sosednjem posloppu poleg hotela se nahaja povečan in re-novljen hlev ter dve novi avtogarazi.

Kaj bo s hujansko brvjo? Najbližja in naj-krajša zveza med Kranjem in Hujami je znana brv na Kokri poleg starega kopaljšča, ki pre-mostuje ozko, toda globoko sotesko. Ta brv pa je že mnoga leta v prav zaniknem in nevarnem stanju. Sicer je dosedaj nekam vztrajno klju-bovala vsem navalom Kokre, katere jo je se-veda primerno omajala in razdirala. Na vsak način bo treba to hujansko brv temeljito po-praviti. To je v prvi vrsti stvar Hujancev, ki jo zlasti poleti največ uporabljajo. Vprašanje je, koliko bodo pripravljeni žrtvovati. Prizadeta pa je tudi občina Predoslje. Dvomimo, da bi ta imela na razpolago kake možnosti, s katerimi bi k popravilu kaj prispevala. Ker pa je hujan-ska brv deloma tudi zadeva kranjske občine in novoustanovljenega agilnega tujskega prometnega društva, sta občina in tujsko prometno društvo v nemajhni meri poklicana in dolžna, da prav znatno prispevata k popravilu. Kajti hujanska brv, nudi hiter in še posebno za izprehajalca zanimiv prehod skozi romantično sotesko Kokre — odkoder se nudi očem prav izrazita slika Kranja, srednjeveškega mesta na strmih skali — na hujansko stran in od tod ob robu Kokre v Čirški gozd in naprej. — Zato je treba prav posebno pozdraviti, da se je ustanovila zasebna akcija, ki namerava hujansko brv temeljito po-praviti. Brv bo nekoliko višja ko dosedaj ter dovolj močna in sposobna kljubovati tudi ve-likim povodnjim. Delo bo stalo nekako do Din 20.000. O stvari sami bomo še poročali, ko bodo na razpolago podrobni podatki. Idealna rešitev premostitve kokrske soteske med Kranjem in hujansko stranjo, pa bi bil viseči most. Huje bi postalo kranjsko predmestje in Kranj bi se razširil ne samo proti severu, ampak tudi proti vzhodu. Teda to je pesem bodočnosti.

Ljubljana

Pogledam nebotičnik od znotraj

Ljubljana, 29. julija.

Venci lesenih odrov ob nebotičniku se nližajo, dela napredujejo, radovednost Ljubljančanov pa raste. Stavba nebotičnika pa najbrž še ne bo tako kmalu popolnoma končana, čeprav je zaposlenih zdaj pri raznih delih skupaj 400 delavcev z obrtniki vred.

V zimskem delu kavarne, do katere bo poleg treh dvigal vodilo tudi kakih 250 širokih okroglih stopnic, izdelujejo zdaj stropce ter napeljujejo električno razsvetljavo. Eno in drugo delo je prav zanimivo. Stropi so vsi zelo fino izdelani. Prevlaka iz mavca, ki jo na strop ročno polagajo mladi beli dečki. Zarnice bodo svetile le navzgor ter se bo svetloba odbijala od stropa navzdol v dvorano. Razen tega venca skritih zarnic bo razsvetljevalo dvorano še nekaj močnejših električnih zarnic s strani, ki bodo tudi prikriti. V zgornjih treh letnih etažah kavarne pa so zaposleni pleškariji, ključavnarji, mizarji, ki imajo vsi še dovolj opravka. S ceste se sicer zdi, kakor da bi bil nebotičnik v zgornjih nadstropjih že popolnoma izdelan, pa prideš gori in vidiš, da ni.

Med 9. in 10. nadstropjem betonirajo zdaj stropce na glavnem stopnišču. Nato bodo nadstropje z betoniranjem stopnic eno nadstropje nižje. Vsa dela izvršujejo od zgoraj navzdol. V sobah in hodnikih devetega in desetega nadstropja še obmeta vajo stene z apneno malto, napeljujejo razne vode in žice, pripravljene so tudi že peči za centralno kurjavo, položene so večinoma tudi že vse heraklitne stene.

V osmem nadstropju je najbolj živahno. Na zunanji strani stavbe je v tem nadstropju zadnji leseni zidarski oder, na katerem se gnete kakih 10 kamnosekov, ki tolčejo in klečejo. Vse zunanje stene nebotičnika so namreč izdelane v finem ometu, zanj porabljajo angleški cement, ki hitreje suši in je tudi bolj trden. Cementno prevlako potem kamnoseki natočijo (štokajo). Na Dunajski cesti v osmem nadstropju so šele pričeli z ometom, o katerem pravijo, da bo držal 40 let ter da v tem času nebotičnika ne bo treba zunaj čistiti ali beliti.

V nižjih nadstropjih je kajpada tudi živo. Nižje ko greš, manj je delavcev v nadstropjih, manj je tudi izvršenega. Ob stenah so še položene heraklitne stene.

Kaj bo danes

Kino Kodeljevo. Ob 20.30 »V preiskavi« (Albert Basermann, Gustav Fröhlich).

Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska c. 6 in mr. Bakartič, Sv. Jakoba trg 9.

V mestni župniji sv. Jakoba bo v nedeljo (Jakobovo) začetek sv. maš ob 5. ob 6 pridiga in ob pol 7. sv. maša pred Najsvetejšim. Ob 10 pridiga in slovesna sv. maša s spremljevanjem orkestra (vojaškega). Popoldne ob 7 pridiga in slovesna liturgija. Pri vseh glavnih opravilih bo tudi običajno darovanje za cerkvene potrebe.

Razpis. Mestno načelstvo v Ljubljani razpisuje dobavo keramičnih tlakov in keramičnih oblog za javno stranišče pod tromostovjem. Ponudbe je vložiti do 6. avgusta t. l. do 12 popoldne v mestnem gradbenem uradu. Nabreže XX. septembra št. 2-II. Razpisni pripomočki se dobe dnevno med uradnimi urami pri gornjem uradu.

Sezona žabjih krakov tam na Pogačarjevem trgu utegne biti letos prav živahna. Včeraj je bilo te drobne delikatese razpoložene ob semenišču dolga vrsta, menda vsaj 700 kosov. Zanimanja za žabje krake sicer med Ljubljančani ni preveč, pa prodajalci bodo vendarle prišli na svoj račun. Včeraj so prinesli žabjih krakov celo iz Metlike, največ pa seveda z Izanskega, kjer je žab na tisoče. Najprej so zahtevali za krake po dinarju, pozneje so jih dajali tudi 3 do 4 za dinar. Sami na sebi kraki torej niso ravno dragi, samo preveč jih je treba za skromno kosilo, čeprav le za približno. Razen žabjih krakov pa je bilo na ribjem trgu dovolj zlasti ščuk, domačih po 20 Din, uvoženih po 14 dinarjev kg. Dovolj je bilo tudi vseh drugih rib, precej tudi rakov.

Megla nad Ljubljano. Saj smo megle sicer vajeni, toda tako zgodaj v poletju navadno ne. Zadrženo deževno vreme pa je očrtaje tako shladilo, da je presenetila včeraj jutraj resnična megla, pomislile, sredi poletja, ko niti pravih vročih dni še nismo imeli letos. Tudi je bilo včeraj jutraj za poletni čas razmeroma pošteno mraz.

Umrli v Ljubljani. Delacorda Ivan, ravnatelj v p., 48 let, Dunajska c. 17; Jelenc Jožef, mesar in posestnik, 37 let, Celovška c. 54; Pogačar Jože, ravnatelj zavarovalnice, 33 let, Aleksandro-

va c. 4; Vrhovec S. Alojzija Slavimira, usmiljenka, 22 let, Slomškova ul. 20; Pahor Slava Marija, kontoristinja, 25 let, Aleševčeva c. 37. — V ljubljanski bolnišnici so umrli: Rosenwirth Ivan, delovodja, 59 let, Verd pri Vrhniki; Smolej Anton, čevljar, 47 let, Tržič; Šimenc Jakob, rudar, 36 let, nestalno; Pavlič Rajko, knjigovodja, 45 let, Sv. Vid nad Ljubljano; Pibernik Jakob, delavec, 47 let, Perovo pri Kamniku; Bregant Ivan, delovodja, 39 let, Dunajska c. 35; Maroz Marija, hči dnevnica, 2 leti, Rakek; Godina Zmagoslav, sin služkinje, 1 uro, Galjevičeva 154.

Ne potrebujemo reklame, delo govori! PRALNICA, LICALNICA IN CISTILNICA OBLEK Ljubljana, Mestni trg št. 8 (HAMAN)

Iz policijske torbe. Policija je imela včeraj mnogo opravka z raznimi ljudmi, ki so na sodišču doslužili kazni in ki jih je jetnišnica izročila policiji, da jih odpravi v domače kraje. Dalje zaslišuje policija dva tatova koles, vendar pa preiskava še ni zaključena in še ni zrela za javnost. Prijavljenih pa je več tatvin. Hišnemu posestniku Francu Vovku iz Gerbičeve ulice 19, je nekdo na kegljišču Lovsetove gostilne v Kolesarji izmaknil iz žepa sukničja cigaretno dozo, v kateri pa je imel Vovk spravljenih tudi bankovcev za 1270 Din. — Ostale tatvine so manjšega pomena. — Tapetniku Jožetu Klobčarju na Mestnem trgu 12 je izginila 150 Din vredna odeva. Posestniku Francu Bizjanu v Podmilskovi ulici 16, je nekdo ukradel 200 Din vreden štedilnik. — Delavki Ivani Stanko v Černetovi ulici 6 je neznan tat izmaknil iz sobe čevlje, vredne 150 Din. — Delavec Alojz Tanc pa je prijavil tatvino, ki se mu je pripetila na stavbi Sokolskega doma v Šiški, kjer mu je neznan tat ukradel iz žepa 120 Din denarja.

Poklicni in prostovoljni gasilci. Kadarkoli izbruhne v Ljubljani požar ali ogenj, so vedno in v vsakem slučaju mestni poklicni gasilci prvi na mestu in ti tudi redno preprečuje morebitno katastrofo. Saj za to so bili tudi ustanovljeni. To ni ošleket prostovoljnih gasilcev, ki imajo svoje velike zasluge, vendar bi tudi poklicnim gasilcem moralo mesto nuditi več ugodnosti. Sedaj, ko so dodeljevali prostore, ki jih je izpraznila Mestna elektrarna v Mestnem domu, so bili poklicni ga-

silci kar prezrti. In vendar je znano, v kako žalostnih razmerah se stiskajo ti vrli varuhi javne varnosti v Ljubljani v dveh, treh majhnih sobah in kako na tesnem so njihove delavnice. Edino sobo, ki je bila še prosta, niso dobili poklicni gasilci, temveč prostovoljni. Mestna občina bi napravila boljše, če bi dala poklicnim gasilcem več prostora, zlasti malo bolj prostorne delavnice, ker bi imeli potem več veselja za delo in bi mestna občina torej koristila sama sebi. Sploh pa bi moral biti Mestni dom na razpolago samo gasilcem, poklicnim in prostovoljnim, da ne bi bilo med obojnimi ljubosumnosti za eno samo sobo.

Maribor

Duhovne vaje za lavantinske duhovnike, ki so se pričele v ponedeljek dne 25. t. m. in ki so se vršile v tukajšnjem Dijaškem semenišču, so se včeraj slovesno zaključile. Duhovnih vaj se je udeležilo 36 duhovnikov iz lavantinske škofije s pomožnim škofom dr. I. Tomažičem na čelu. Duhovne vaje je vodil p. dr. Regalat Čebul iz Ljubljane.

V meljskem katoliškem prosvetnem društvu je jutri, v nedeljo popoldan, sestanek s predavanjem o delavski okrožnici Leona XIII.

Nočno lekarniško službo ima prihodnji teden do vključno 6. avgusta t. l. lekarna P. Albatreze pri Sv. Antonu v Frankopanovi ulici.

Zetev smrti. V Gregorčičevi ulici 23 je umrla ga. Marija Klamfer, soproga železnikarja v pokopu. Dosegla je starost 69 let. Blaga rajnica bo pokopana v Rušah. V nedeljo ob 14 gre sprevod iz hiše žalosti v Gregorčičevi ulici do dravskega mostu, kjer je razhod. V Rušah bo nato pogreb ob 4 popoldne. — Izdihnila je tudi soproga prevoznika ga. Julijana Welle. Pogreb blage pokojnice, ki je dosegla lepo starost 71 let, bo jutri ob 3 iz mestne mrtvašnice na Pobrežju. Pokojnicama mir in pokoj, žalujočim naše iskreno sožalje.

Slovo vrliga moža. V Ljubljano je bil predstavljen tehnični uradnik, poslovodja v kolarni državnih železnic Jakob Babnik. S težkim srcem so se poslovalci od njega ne samo tovariši in prijatelji, ampak se težje se je poslovilo podrejeno mu delavstvo. Bil je priljubljen kot tovariš, a spoštovan in čisljan je bil od delavstva, ki je videlo v osebi g. Babnika starešino na pravem mestu. Pomagati tovarišem, pomagati delavcu je bilo njegovo glavno načelo, katerega je vestno izvrševal. Za slovo so mu delavci okitili s cvetjem pisalno mizo ter ga počastili v znak spoštovanja s primernimi darili, med katerimi se je nahajala tudi ura budilka, ki ga bo budila vsako jutro iz sladkega sna in ga spominjala na delavstvo kotlarne drž. železnice v Mariboru. G. Babniku želimo na njegovem novem službenem mestu v Ljubljani obilo sreče in naj deluje tudi tam za iste ideale kakor je deloval v mariborski delavnici.

Pomožna akcija še obstoji. Dasi je bila pomožna akcija mariborske občine oficijelno že pomladi zaključena, obstoji v resnici še sedaj. Mestna občina ima na hrani še vedno večje število brezposelnih in njihovih družin. Dnevno se razdeli v Ljudski in Javni kuhinji 300 porcij hrane za to revce, ki nimajo lastnih sredstev, da bi se preživeli.

Slavje radvanjskih gasilcev. Prostovoljno gasilsko društvo v Radvanju slavi v nedeljo 40 letnico svojega obstoja. Ob tej priliki se vrši v Radvanju zlet mariborske gasilske župe. Sporred slavnosti je naslednji: Drevo ob 20 bakljada. Jutri ob 8 budnica, ob 7 položitev vencev na grob umrlih članov, ob 8 sv. maša na prostem, ob 10 župni sestanek v dvorani pri Lipi, ob 12 do 13 skupni obed, ob 14 gasilska vaja in ob 15 obhod, ki se zaključuje na veseljem prostoru v gostilni Anderle.

Požarni alarm ob času odlikovanjske slavnosti. Požarni smo že svojčas poročali, so bili odlikovani za izredne zasluge na polju gasilstva, reševalnega dela, z redom sv. Save 4. vrste poveljnik mariborskega gasilnega in rešev. društva Ivan Voller, šef-zdravnik dr. I. Pavic, zdravnik dr. Urbaček in dr. Schmiederer. Srebrno kolajno za zasluge so prejeli četniki Ertl in Egger in četar Šurkalovič. Odlikovancem je izročil včeraj popoldne mestni župan dr. Lipold v slavnostno okrašen glavni orodni remizi v gasilskem domu ob prisotnosti članstva omenjena odlikovanja. Komaj pa je župan razdelil odlikovanja, že je zapel zvonec z alarmom ter pozval gasilce pred mestni grad. V dvorani grajskega kina se je vnel lesen opaž ob dimniku ter je bila nevarnost požara. Gasilci so najprej odstranili opaž, nakar je dimnikar pogasil v dimniku vnete saje.

Silci kar prezrti. In vendar je znano, v kako žalostnih razmerah se stiskajo ti vrli varuhi javne varnosti v Ljubljani v dveh, treh majhnih sobah in kako na tesnem so njihove delavnice. Edino sobo, ki je bila še prosta, niso dobili poklicni gasilci, temveč prostovoljni. Mestna občina bi napravila boljše, če bi dala poklicnim gasilcem več prostora, zlasti malo bolj prostorne delavnice, ker bi imeli potem več veselja za delo in bi mestna občina torej koristila sama sebi. Sploh pa bi moral biti Mestni dom na razpolago samo gasilcem, poklicnim in prostovoljnim, da ne bi bilo med obojnimi ljubosumnosti za eno samo sobo.

Gospodinje — pozor!

Vse vrste žganja in alkohola za vlaganje sadja dobite pri tvrdki

„Alko“ d. z o. z.
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 13

Časten obisk. V četrtek se je ustavil v Mariboru na povratku iz naše države zdravstveni šef češke vojske, sanitetni polkovnik dr. Karl Freja. Mudi se je čeli mesec v naši državi ter proučeval našo sanitetno službo. Dr. Freja je po ogledu Maribora včeraj odpotoval v domovino.

Krvava rihta pri Betnavskem ribniku. Dočim v območju mesta Maribora že dolgo ni več pasjega kontumaca, ga imajo v predmestjih še vedno in konjederec je kužam neprestano za petami. Pritožbe radi te dvojne mere so bile doslej vse zaman. Pri betnavskih ribnikih je povzročil te dni konjederec pravo krvavo rihto med štirinožci. Tja v mali ribnik vodijo lastniki radi svoje pse, da se ob vročih dneih okopijejo. Za to je menda zvedel konjederec ter nastavlil zvito zasedo. Nenadoma se je pojavil s svojim vozičkom in psi, ki prosto tekali, polovili. Onim, ki so skušali nati rešitev na urnih nogah, pa je posvetil iz puške, da jih je cela vrsta obležala.

Opekarne pod Pohorjem v obratu. Po dolgotrajnem zastanku so pričele obratovati zopet vse tri opekarne pod Pohorjem. Opekarne, ki so last mariborskih stavbenih podjetij, bodo v obratu do jeseni.

Kongresi na »Mariborskem tednu«. V dnevih mariborskega tedna bo naše mesto pozorišče številnih kongresov in zborovanj. Med najvažnejšimi bo kongres gostilničarjev in hotelirjev iz cele države. Kongres se bo vršil v dneh 13., 14. in 15. avgusta. — Dne 7. avgusta se bo vršilo veliko zborovanje trgovcev iz Dravske banovine. Na zborovanju bo poročal trgovinski minister Mohorič. — Kongres so sklicali v Mariboru še občinski nameštenci. Datum še ni določen. Istokotako se vrši v tem času skupščina producentov usnja.

Morski blagor. Ribji trg je bil včeraj dobro založen. Sardale (35 kg) so se prodajale po 14 dinarjev, moli (20 kg) po 28 Din, plavice (5 kg) po 20 Din in morski raki (5 kg) po 28 Din.

Nočna bitka v Počehovi. Malo razpravno dvorano okrognega sodišča je včeraj kar napolnila gruča fantov, ki so se prišli zagovarjati radi vroče krvi. Vseh skupaj je bilo 9 ter so se držali bolj ločeno na dve skupini, ki sta se še pred sodniki gledali nekam pisano. V vsaki skupini so bili po trije bratje, ki so imeli med razpravo tudi glavne vloge. Slo je za krvavo bitko, ki se je vršila letos po zimi, dne 2. februarja v Počehovi pri Mariboru. Tam je imel takrat neki posestnik vinotoč, katerega sta omenjena dne obiskali obe fantovski skupini. Med obema je bilo staro sovraštvo in tudi v vinotoču so se fantje gledali pisano. Nekateri so že kar naprej računali na pretep, ker so imeli s seboj nože in eden celo sekirico. Toda šele zvečer ob 10, ko so se jeli radi policijske ure razhajati, je dotle tleče vznemirjenje zaplapolalo v pretep. Lastnik vinotoča je preprečil z duhapristojnostjo spopad, ki bi imel morda usodne posledice, ker so bili fantje precej vinjeni. Ko je bila prva skupina na prostem, je namreč naglo zaprl in zaklenil večna vrata ter tako ločil srdite fante. Ko so bila pa vrata zaprta, je prišla prva skupina oblegati hišo, kakor kako trdnjavo. Spravili so se nad vrata in okna, ki so bila zavarovana z železnimi križi ter na vsak način hoteli vdreti v poslopje. Vrata so obdelovali s sekirico, dokler se ni zlomilo toporišče, na oknih pa so zvrli in iztrgali križe. Vse hišo so pri obleganju in naskakanju upustili. Razbili so 44 šip, polkne, strgali strešno žlebovje, zvrli tri železne okenske križe, strli skupaj leseni mostovž pred hišo, razbili mizo in tri klopi, ter izruvali starodavno vinsko trto, ki je dajala skoro polovnjak vina. V sobo so metali kamenje in kolo. Pa tudi branilci trdnjave niso držali rok križem. Najprej so razbili petrolejko, da jih ne bi izdajala luč, nato je šla trojica tiščat vrata, ostali pa so odbijali napad pri oknih. Dve uri je trajala bitka in končno so napravili z razdejanjem lastniku vinotoča 5800 Din škode. Ker so bili dobro zavarovani, so pretepati dobili le neznatne poškodbe. Z ozirom nato so bile tudi kazni mile. Samo eden je dobil mesec dni zapora, 5 po en mesec pogojno, ostali trije, ki so samo tiščali vrata, pa so bili oproščeni. — Škoda, katero so povzročili lastniku vinotoča, pa morajo poravnati solidarno.

Za abituriente. Za vojne državne gojence po razglašenem natečaju bo sprejetih za veterinarski študij na zagrebški univerzi 10 absolutov srednje šole. Vsa potrebna pojasnila v mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu 11.

Cerkveni vestnik

Cerkev sv. Jožefa. Jutri slovesno praznovanje godu sv. Ignacija, ustanovnika jezuitskega reda. Ob 8 slovesna sv. maša. Izvaja se: Missa seraphica z orkestrom, zložil p. Hugolin Saltner, gradual Iustus ut palma florebit, zložil A. Foerster; po ofertoriju Iubilate Deo, zložil R. Wagner. Po maši: Kristusu Kraju, zložil Matija Tome.

Kulturni obzornik

Javna čitalnica v Ljubljani

Odkar smo Slovenci v prvi vrsti vsled novih geografsko-političnih razmer izgubili marsikatero važno in tradicionalno kulturno postojanko na periferiji našega narodnega ozemlja (Trst, Gorica, Celovec), raste vsebolj pomen Ljubljane kot glavnega središča slovenstva. Jasno je, da jo zaradi tega čakajo velike in nujne politične, gospodarske in kulturne naloge. Zal pa dejanski napredek naše Ljubljane ni vedno v skladu s temi nalogami, katere ji nalagata življenje in razvoj. Dasi se mesto kolikortoliko ugodno razvija na zunaj, moremo pa vendarle, zlasti v vprašanih duhovnih kulturo, vedno znova in znova opozarjati na pomanjkljivosti. V zadnjem zvežu Doma in sveta (št.5-6) je France Stelč predložil slovenski javnosti Plečnikov načrt za univerzitetno knjižnico v Ljubljani, pri čemer z vsem poudarkom naglašajo potrebo harmonične skladnosti med vnanjo in notranjo podobo mesta, kakršno je Ljubljana kot središče slovenskega naroda. Poleg Akademije znanosti in umetnosti je univerzitetna knjižnica gotovo ena najnujnejših potreb našega duhovnega in kulturnega življenja.

S tem v zvezi se hočem na tem mestu dotakniti vprašanja javne čitalnice v Ljubljani, katero nujno potrebujemo, če nečemo doživeti poraza, da bo naša inteligenca v najkrajšem času popolnoma odrezana od kulturnega sveta. Dejstvo je namreč, da se slovenski inteligent danes rapidno odmika od Evrope in s tem od kulture in sicer v

smerni vedno večje kulturne nepoučenosti. Ze danes so v Evropi zemlje in dogodki, ki so za povprečnega slovenskega inteligenta, ki je absolutno univerzo, takorekoč neznanja dejstva. Vse to je zlasti posledica vedno naraščajoče proletarizacije in že naravnost obupnega gospodarskega položaja naše inteligence. Radi prevelikega pomanjkanja si danes slovenski publicisti, esejisti, znanstveniki itd. ne more omisliti niti najpotrebnejših in najnujnejših knjig, revij in časopisov iz inozemstva. Knjižnice ga deloma iz istih razlogov podpirajo v tem skrajno pomanjkljivo in nezadostno. Izjema so srečni posamezniki, ki zmorejo nekaj več, ali vse to za skupnost ne pride v poštev. Posledica vsega tega je splošna kulturna neinformiranost, odrezanost od sveta, zaostalost in nesodobnost, ponižanje kulturnega nivoja, radi česar nujno pada tudi zanimanje in udeleževanje v vseh smereh. Jasno je, da takšne razmere ne pomenijo duhovne škode le za posredna, marveč za narod in njegovo kulturo vobče.

Mislím, da bi temu nevzdržnemu stanju vsaj nekoliko mogla odpomoci javna ljudska čitalnica, kakršne danes v Ljubljani še nimamo in kakršno mora žal, reyno in bomo namodenečati predvsem kavarna »Union«, ki danes reynmo slovenskemu inteligenfu pomeni skorajda edino okno v kulturni svet. Čitalnica, za katero se tukaj ogrevam, bi samoumevno morala biti samostojna, ne del kake knjižnice, iz česar sledi tudi poseben značaj njene ureditve in uprave. Res da je v načrtu univerzitetne knjižnice tudi javna čitalnica, ki bo dostopna vsakomur, toda ustroj vsake univerzitetne knjižnice je tak, da bi tudi njena ljudska čitalnica bila bistveno drugačna, nego pa nam je danes potrebna. Tam bo moglo dobiti tudi knjige, dalje revije za več let nazaj itd., podobno kakor je to danes n. pr. v Hecjski biblioteki, z enakim knjižničnim načinom

izposojevanja po listkih. Toda neglede na to je do naše univerzitetne knjižnice najbrže še precej daleč, a naše zadeve ne kaže odlašati tako dolgo.

Torej: takšna javna čitalnica bi naj bila res to, kar pomeni že naslov sam. Prvič bi naj bila res čitalnica, ne knjižnica: imela naj bi na razpolago vse pomembnejše domače in inozemske dnevnike, časopise in revije (brez knjig) in ti naj bi bili na razpolago le v tekočih številkih in letnikih. Dostop naj bi imel vsakdo, morebiti proti majhni odškodnini enega dinarja dnevno ali pol-dnevno. Uprava bi morala biti skrajno enostavna: zadostoval bi vodja čitalnice, ki bi izdeloval načrt in naročal liste, in en ali kvečjemu dva dežurna uradnika(ice). Vsak obiskovalec čitalnice bi se pri vstopu vpisal v vpisno knjigo. Časopise in revije, ki naj bi bili nameščeni najboljše ob straneh ob steni čitalnice, bi vsakdo jemal sam in jih zopet sam vračal na mesto. Mislím, da bi bilo to izvedljivo tudi v Ljubljani, kjer sicer še vedno cvete barbarska navada, da ljudje v javnih lokalih čečkajo po revijah, jih trgajo in celo odnašajo. Kar se tiče prostora, bi zadostovali dve dvorani, ena za čitalnico, druga za shrambo časopisov in revij. Morebiti bi bila potrebna še predsoba za garderobo.

Potrebo takšne javne čitalnice uvidi pač vsakdo. Načrt ni neizvedljiv. Prepričan sem, da bi ob nekoliko ugodnejših materialnih razmerah nekaj deset ali sto inteligentov samih moglo uresničiti ta načrt. Tako pa mislim, da je dolžnost mestne občine v zvezi z banovino, da mislita na njega takojšnjo uresničitev ter dasta v svoje proračune tudi znesek za javno čitalnico v Ljubljani. S tem bi bilo nedvomno pomagano naši kulturi in bi se preprečilo, kar se bo sicer gotovo zgodilo, da bo namreč slovenska inteligenca prisiljena in ne po lastni krivdi mirno počivati, ko bo naš svet in kultura šla mimo nie naprej v bodočnost.

Končavam z željo, naj se izjavijo o tem vprašanju časopisi in posamezniki, ki se za stvar zanimajo.

★

»Nepozabna naša Istra«. Poleg Barbaličeve (»Vjerska sloboda Hrvata in Slovenaca u Istri, Trstu i Gorickoj«) versko in kulturno izčrpano zgrajene knjige in še nekaterih drugih, je predzadnja delo išla v Zagrebu pomembna knjiga te vrste: »Nezaboravna naša Istra«, napisali so jo trije mladi Istrani: Ante in Matko Rojnić in Blaž Zucon. Knjiga se od drugih tovrstnih izdaj loči v tem, da so v njej vse veje znanosti, ki segajo v to zemljo, dotaknjene: geografija, zgodovina, etnografija, kultura in statistika Istre in Julijske Krajine sploh. In še: Nad sto strani pokriva slike (pred vsem iz krasnih narodnih tipov, reprodukcij Saša Santla), ki so izrgane iz srca istrske zemlje: tipična arhitektura istrskih mračnih mest in vasi, starejši, žene, ribiči, kmetje pri delu, deklice na tipičnem istrskem studencu; vse v tihi slovenski otožnosti in vdanosti. Škoda le, da niso nekatera poglavja podrobneje podana, posebej zadnji zbirnik. To! v uvodu razjasni to knjiga: »Ta dečnja besed in slik nima drugega smotra, ko da da informativen pogled v Istro in njej sorodne kraje. V knjigo je položena ljubezen do rodne zemlje. Če bo uspela, bo v naslednjih izdajah izpopolnjena slikovno in vsebinsko...« Knjiga (popravlja jo pišejo sami emigranti) ni pisana z jedkim žolcem, temveč stvarno. Samo dejstva govore. Pa tudi ta so glasna. Po knjigi, ki je izredno okusno urejena, morajo seči ne le vsi, ki se bavijo s trpljenjem naših bratov onkraj, marveč tudi javne knjižnice, da odkrijejo skrito lepoto duš istrskih širšim krogom javnosti. h-

Dnevna kronika

Preiskavanje notranjskih jam

Ljubljana, 29. julija.

Danes so se vrnili z Notranjskega jamarji, ki so v ponedeljek pričeli raziskovati novo odkrito jamo pri Kalish pri Logateu, o čemer smo že poročali. Obrnili smo se na člane jamske ekspedicije, naj nam kaj povedo o uspehih jamske ekspedicije. Jamarji so obljubili, da bodo oficijelno in strokovno poročilo že še objavili, ko bodo najdenine pregledali, saj so to dolžni naši javnosti, ker pač računajo tudi na podporo, katere potrebujejo za nadaljnje delo. Z raziskovanjem jam imajo namreč mnogo stroškov in je samo sedaj pri Kalish moralo biti h koncu zaposlenih 6 delavcev, ki so odvažali ilovico.

Jama, ki so jo sedaj naši jamarji preiskovali, je eno uro oddaljena od Logateca in pet minut od Kalish, kjer je pravzaprav samo ena hiša. Ta kraj je še skoraj nedotaknjen od moderne življenja, tih in miren, ljudje pa še hodijo radi tja na počitnice in tudi smučarji so se že pričeli zanimati zanj. Jama je bila skoraj do zadnjega kar neznana, čeprav je bil vhod v njo tik ob cesti. Vhod v jamo je bil namreč prekrit z veliko skalo. To skalo je nekdo premaknil in ob poti je zaznamoval kakšnega polkvadr. metra široka odprtina. Desinfektor okrajnega glavarstva g. Dolar v Logatec se je za jamo zanimal. Da je sploh mogel vanjo, je razširil odprtino. Pod odprtino se mu je odkrilo približno 7 metrov globoko brezno. Jama ima na dnu sedlo, iz katerega se razširi v dva rova. V enem rovu je našel g. Dolar ostanke nosoroga in so zato jamarji krstili ta rov za nosorogov rov, drugi rov pa je ostal še brez imena.

Ekspedicijo je organiziralo tukajšnje jamsko društvo. Ekspedicije so se udeležili docent dr. Seiškar kot fiziolog, dr. Reya kot meteorolog, dr. Rakovec kot paleontolog, dr. Radovano vič kot zoolog, dr. Kuščar, ki je prisostvoval delu v jami od časa do časa kot malakolog (specialist za polže), tehnično vodstvo ekspedicije je imel g. učitelj Michler z Vrhnike, g. Bar ml. iz Ljubljane je bil fotograf, g. Bukovec merilec, dalje pa so pomagali še nekateri drugi gospodje, predvsem seveda g. Dolar, dalje g. Serko ml., Košir, Verbič, Straus in drugi.

Ekspedicija se je razdelila na dva dela. Prvi del ekspedicije se je pod vodstvom paleontologa dr. Rakoveca bavil izključno le z izkopavanjem, drugi del ekspedicije pa se je bavil z iskanjem novih jam, ki jih je okolica zelo bogata. Prebivalstvo, naši inteligentni notranjski kmetje, so žli ekspediciji zelo na roko in so sami opozarjali iskalce, kje bi se dalo najti še kakšno brezno.

Ekspedicija je imela s seboj vse priprave, ki jih pozna sedanja moderna jamska tehnika za raziskovanje jam. Celotnega okostja nosoroga ni in tudi ni upanja, da bi ga našli. G. Dolar je našel zobe, ki jih je dr. Rakovec spoznal za nosorogove. Morda bi se dalo najti še kakšen drug del nosorogovega okostja, treba pa bo pregledati še sosednje rove, deloma nad rovom, deloma pa pod njim. Dr. Rakovec sam je našel nekaj kosti, ki so najbrže nosorogove, našel pa je tudi okostja nešteti malih živali, ki so deloma že izumrle in ki jih je dr. Rakovec izkopal v raznih globinah. Kostí so bile v jamski ilovici in je bilo delo zelo zamudno, ker je moral dr. Rakovec, oziroma g. Dolar, pregledati vsako grudo ilovice, delavcem pa ni bilo zaupati tega dela, da kaj ne pokvarijo. Delavci so samo odnašali preiskano ilovico iz jame. Čeprav je bilo v jami šest jamskih svetilk, vendar je bila kljub temu svetloba pomanjkljiva za tako kohtljivo delo. Umevno je bilo, da je to delo zahtevalo silnih naporov. Izkopavanje je trajalo cele štiri dni, to je od ponedeljka do četrka. Poleg Dolarja je dr. Rakovec najbolj pomagal še g. Košir. Vse najdene stvari, kosti in drugo, je dr. Rakovec prinesel v Ljubljano, da jih tu pregleda in raziše. Prihodnji teden pa se odpelje v Gradec, da tam prouči v tem namenu znanstveno literaturo, v kolikor je v Ljubljani ni.

V sosednjem rovu te jame pa so našli jamarji polno lepih kapnikov, tako da namerava jamsko društvo urediti dostop v jamo, ki bo dostopna potem tudi izletnikom in obiskovalcem.

— Pri išiasu sledi na kozarec naravne »Franz-Josef«-grenčice, zavžite na tešče, izdatno izpraznjenje črevesa brez vseh težav, pridruži pa se navadno prijetno ugodje olajšanja. Zdravniški strokovni listi omenjajo, da učinkuje zanesljivo in prijetno »Franz-Josef«-voda tudi pri pritisku na jetra in debelo črevo kakor tudi pri zabreklih žilah, haemorrhoidah, prostatalnih boleznih in katarju v mehuru. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Dr. A. B.:

S pota k Rezi na Route

(Nadaljevanje.)

Močno sem se razveselil o tej samozavestni izjavi in povedal, kaj vse in odkod vem kaj o Tereziji in o opazovanju in objašnjevanju njega samega, dr. Seidla iz raznih knjig, knjižic in časopisnih poročil.

Vsi moji viri so mu znani. On pozna Terezijo od začetka l. 1919, ko se je vrnil iz vojne službe domov in prevzel svoje posle. Dobil je v svojo zdravniško oskrbo kot zavarovanko pri bolniški blagajni kmetijskih delojemalcev, on je napravil poročilo, da je kot neozdravljiva poškodovanka dobila invalidsko rento, ki jo menda prejema še dandanes, on jo je zdravil pri raznih obolenjih, ki so se pojavila v naslednjih letih, tako da pozna njo, njene ljudi in vse okoliščine neposredno in prav natančno. On je tisti in edini zdravnik, ki je na poziv regenburškega ordinarijata sam organiziral, vodil in nadzoroval petindvajsetdnevno opazovanje Terezije in »zdravniško preiskovanje vseh pojavov na nji in sicer tako, da je bila Terezija ves ta čas brez posledica pod zanesljivim nadzorom vsaj dveh zapriženih redovnic.

Raznir je mapo in pokazal v njej prvopis svojega poročila, ki je izšlo samo v dveh izvodih, eden za Regensburg, drugi za Rim. Rokopis obsega okoli 80 s strojem pisanih strani običajnih pol in vsebuje mnogo lepih fotografških posnetkov, ki jih je napravil on sam. Za vse podatke tega poročila jamči, ker jih je neposredno ugotovil sam.

Nisem se zanimal za vse podrobnosti tega zanimivega spisa, za nekatere pa zelo in temeljito. Dr. Seidl mi je povedal in razložil vse, kar sem želel in obsežnejše ali natančneje, kakor je imel napisano. Cisto nazorno mi je popisoval, kako je s povečevalnim steklom opazoval na Tereziji začetno krvavenje na prsih (»srčni rani«), bral mi je

Povdariti pa je treba veliko zanimanje ljudi za to jamo. Ves čas, kar je bila ekspedicija na delu, so prihajali na obisk in gledali, kako delo napreduje. Ljudje so kar nekako ponosni, da so našli v njihovem domačem kraju to jamo in ostanke nosoroga.

Ostali del ekspedicije pa je med tem našel še razne druge jame. Eno od teh so krstili za Strausovo jamo. Na naših tleh cenijo število vseh teh kraških in podobnih jam na okoli 2000, raziskanih pa jih je komaj kakšnih 200. Jamsko društvo čaka v tem oziru še velika naloga. Vsako preiskano jamo je treba namreč pregledati, napraviti o njej načrte, preiskati vso favno in napraviti kolikor mogoče mnogo fotografij, vse pa spraviti pod registrir v arhiv jamskega društva. Dosedanji material jamskega društva je znaten in bo kmalu zadostoval za začetek speleološke (jamoslovne) muzeja, ki bi bil prvi pri nas.

Nekdo, ki se v življenju najbrže še nikdar ni zmotil, se je v »Jutru« nevalificirano norčeval iz našega prvega poročila o jamskem nosorogu. Sicer je čudno, da izhajajo v dnevnikih take porogljive opazke na račun zmotljivosti časnika — malo preveč je zahtevali, da bi bil vsak častnik vsaj tako podkovan v paleontologijo, kakor kakal znanstvenik — vendar je v našem poročilu bral lahko vsakdo, kaj je mišljeno. Nosorog, katerega ostanke najdemo v jami, je bil v listu kar na kratko označen za jamskega nosoroga, ne da bi bil s tem kdo hotel trditi, da je to posebna vrsta nosoroga. Ali je dlakocepstvo tudi znanost?

Smrt Radeckijevoga veterana

Črnomelj, 27. julija 1932.

V starosti 88 let smo pokopali pretečeno nedeljo Klobučar Janeza iz Butoraja. Kot mlad fant je moral k vojakom na italijanske boje poljane, kjer se je pod generalom Radeckim boril proti staremu sovražniku. Na kresni dan, t. j. 25. junija 1866 leta je bil ranjen v vroči bitki pri Custozzi. Za spomin na to je imel nekoliko pohabljen roko. — Sedaj pa je sam dobojeval boj življenja kot eden izmed še zelo redkih Radeckijevih veteranov, za katerimi bodo prišli na vrsto bojevniki iz drugih vojsk.

Odbor mestne hranilnice in posojilnice v Črnomlju se je takole konstituiral: za predsednika je bil izvoljen gostilničar Majerle Franc, za člane upravnega odbora pa Klemen Pavel, lesni trgovec, Papež Janko, klepar, Lakner Alfonz, hotelier in odvetnik dr. Rasto Tusulin. Po končanih volitvah je nekdo iz nevolje pljuval zunaj na cesti v zid!

Koledar

Sobota, 30. julija: Abdon in Senen, mučenca; Julita.

Osebnosti

— Iz belgrajških zaporov se je sinoči vrnil v Groblje pri Domžalah g. Jos. Godina, C. M.
— Gospod ban se je vrnil z dopusta. AA. Ban dravske banovine dr. Drago Marušić se je vrnil z dopusta in je spet prevzel posle.
— Duhovska vest. Na župnijo sv. Marjete na Planini bi 1. avgusta t. l. slovesno instaliran č. g. Jakob Sajovic, od sedaj kaplan pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. V »Slovenec« od 28. t. m. je zamenjal tiskarski skrat Sv. Marjeto na Planini s Sv. Marjeto ob Pesnici.

Ostale vesti

— Visoki obisk v Kranju. V sredo popoldne so prišli z Bleda prevzvišeni nadškof g. dr. Anton Bauer s svojim tajnikom g. dr. Stepinacem v spremstvu g. ministra n. r. dr. Švrljuge in njegove soproge, dvorne dame. Napravili so posej v župnišču in si ogledali nato župno cerkev.
— Življenjepis Stefana Kührja. Uredništvo Marijinega lista za Slovensko krajino je izdalo knjigo z naslovom: Stefan Kühr. V knjigi je življenjepis in nekaj njegovega dela. Stane samo 1.50 Din. Priporočamo knjigo v nakup, da boste videli, kako smo se mi borili za svobodo pod madjarskim jarmom. Slovenci, kupujte!
— Romanje na Brezje ob priliki letne skupščine Prosvetne zveze v Mariboru se vrši od 7. do 9. avgusta t. l. Prosimo, naj se takoj do konca t. m. vpošlje vse prijave, po katerih se bo sestavil podoben vojni red na glavnih in stranskih progah, ki bo objavljen v listih. — Mariborska Prosvetna zveza.

odstavke, kjer omenja »revmatične« bolezni na desni rami, kjer se je kasneje razvilo in ostalo znamenje »nošenja križa«.

Ogledoval sem si fotografske posnetke ran na rokah in nogah in sicer v prvih početkih in kasnejšem stanju, ranne na prsih, krvavega solzenja ali krvavenja iz oči, krvavenja iz glave, Terezijo v zamaknjenju in trpljenju, in sicer v raznih časih, Terezijo po prestatnem trpljenju v spanju, Terezijo po teh dogodkih kot čvrsto in živahno dekle. Vseh tistih petnajst dni ni žila Terezija prav nič drugega kakor običajne hostije v teži mami ko pol grama in za splahovanje ust 45 g vode, od te je izpljunila 30 g, tako da je ostalo v nji kvečeno 20 g. Njena teža je znašala v začetku in na koncu poskusa enako, 55 kg, med poskusom je padla za 4 kg (potenje, krvavenje iz ran, izločanje seča v neznanstvih množinah); navzile popolni zdržnosti se je zopet dvignila na prvotno težo.

Seč in krv je dal dr. Seidl preiskati v kliničnem laboratoriju. Za ugotovitev živčnega stanja je naprosil svojega znanca prof. dr. G. Ewolda z univerze v Erlangenu, ki je poldrugi dan Terezijo opazoval in preiskoval. Prof. Ewald je sestavil in približil obsežno poročilo o stigmatiziranki, vporabivši njegove, dr. Seidlove, ugotovitve. Dr. Seidl sam ni posebno zadovoljen z načinom, kako je prof. Ewald objavil izvid te komisijonalne preiskave, tudi se ne strinja povsem s prof. Ewaldovimi zaključki.

Dr. Seidl označuje svoje poročilo tako-le: »V vsem sem skušal, kar sem doslej storil na stvari, vestno in objektivno izpolniti svojo nalogo, ne oziarajoč se na kritiko onih, ki osumljajo mojo cerkvenost, ne na roganje drugih, ki dvomijo o moji znanstvenosti.«

Dr. Seidlove mnenje o pojavih na Tereziji Neumann je zglašeno v končnem povzetku, jasno in točno: Pojavi so pristni, namerna ali nenamerna potvra je izključena. Terezija sama in njena družina so npravnstveno in družabno neoporečni ljudje, dasi ne brez človeških slabosti. o dobičkaželosti

— Minister Demetrovič obljublja občinske volitve. Belgrajška »Politika« z dne 29. t. m. prinaša razgovor, ki ga je imel dopisnik »Politike« s poljedelskim ministrom Jurajem Demetrovičem o spremembah v zagorski občinski upravi. G. minister je potrdil, da je res nameraval, kar se je govorilo tudi po Zagrebu, doseči, da bi bil imenovan za zagrebskega župana zagrebski narodni poslanec ing. Seg. Za sedaj pa je bil imenovan za župana dr. Krbek, ki je priznan administrativni uradnik in profesor administrativnega prava na zagrebski univerzi. Od prvotnega načrta, imenovati za župana ing. Seg, je g. minister odstopil zato, ker bo sedanje razmerje v občinskem svetu le začasno. Izjavil je, da je prepričan, da se bodo v kratkem mogle izvesti občinske volitve.

— Izlet v kraljestvo Trdinovih bajk. Društvo »Krk« in ekskurzijski odsek JUU priredita v nedeljo 7. avgusta celodnevni izlet iz Ljubljane preko Novega mesta na Trdinov vrh na Gorjancih. Odhod iz Ljubljane bo z izletniškim vlakom ob 5.25. Prihod v Novo mesto ob 7.52. Po kratkem sprejemu na kolodvoru odhod z avtobusi v Novo mesto, kjer bodo izletniki zajtrkovali. Po zajtrku se takoj odpeljejo proti Gorjancem. Pri Zajcu poklonitev manom bardu dolenske metropole Trdin, nato pa se nadaljuje vožnja z avtobusi do Tovarne. Od Tovarne naprej peš izlet (lahka tura) do Gospodine, do planinske postojanke SPD pri Sv. Miklavžu in nato do Trdinovega vrha (1181 metrov). Povsod tod je prekrasen razgled na Dolensko in posebej še na Novo mesto, na Belo krajino in na Hrvaško z Zagrebom. Od Trdinovega vrha se vrnejo izletniki k Tovarini, odkoder jih potegnejo avtobusi nazaj v Novo mesto. Prihod v Novo mesto ob 17, kjer bodo izletniki večerjali. Povratek v Ljubljano z večernim vlakom ob 22.10. Izlet se bo vršil ob vsakem vremenu. Če bo slabo vreme, se odpeljejo izletniki mesto na Gorjance v Dol Toplice. Tam bo ogled Toplice, nato kopanje v zdravilnih bazenih. Vožnja z vlakom do Novega mesta in nazaj, 40 km vožnje z avtobusi na Gorjance in nazaj, obilen zajtrk in večerja stane 90 Din, ki jih je vplačati pri prijavi. Prijave sprejema odbor društva »Krk« v Zvezni knjižarni nasproti glavne pošte v Ljubljani in tajništvo JUU v Učiteljski tiskarni, Franciškanska ul. št. 6 do vstevši 5. avgusta. Ker je število sedežev v avtobusih omejeno, se bodo prijave upoštevale po vrstnem redu. Vabimo na izlet vse prijatelje Dolenske. — Društvo »Krk« in EO—JUU.

RAZPIS

Mestna občina mariborska razpisuje dobavo: 100 vagonov premoaga kosovca 4800—5200 kalorij, 50 vagonov premoaga kosovca 4500—4800 kalorij, 10 vagonov bukovih, cepanih, suhih drv. Ponudbe z navedbo cen, postavljen vagon Maribor—Glavni kolodvor, je vložiti najpozneje do 5. avgusta t. l. Mestni načelnik: dr. Lipold, s. r.

— Razglas. Poštna hranilnica, podružnica Ljubljana, razpisuje prvo javno ofertalno licitacijo za dobavo 7.900.000 polonice, licitacija bo 16. avgusta ob 11 pri ravnatelstvu Poštne hranilnice v Ljubljani, Aleksandrova 18 l.

DAJ slado DAM led.

— Nesreča v Zagorju. Včeraj so pripeljali v Ljubljano 18 letnega tesarja Josipa Güntnerja, uslužbenega pri »Slogradu« in stanujočega v Zagorju ob Savi. Na neki stavbi v Zagorju je Güntner tako nesrečno padel, da je dobil resne poškodbe po obrazu in nevarne notranje poškodbe. Na ljubljanskem kolodvoru ga je prevzel reševalni avlo in ga prepeljal v bolnišnico.

— Roparski umor zaradi štirih dinarjev. V Kostajnici na Hrvaškem so roparji predminulo noč vdrli v stanovanje 66letne železničarske vdove Rozalije Feldhofer, jo devetkrat zabodli z nožem in mrtvo oropali. Zjutraj so sosedji slišali jokati triletnega vdovinega vnuka Viktorja, prišli k oknu in ga tolažili, čes: »Saj pride babica kmalu iz cerkve!« Dete je nato začelo pripovedovati, kaj je videlo ponoči, na kar so sosedje vdrli v stanovanje in našli grozno razmesarjeno vdovo. Zandarmerija je nemudoma začela zasledovati zločince in jih s pomočjo izvežbanega volčjaka še tisti dan izsledila in prišla. Bili so to 22letni Jovo Miljković iz Lekaulje pri Dvoru, Milan Čorić in Jovo Črnobruja, vsi že znani zločinci, ki so dejanje priznali. Izjavili so, da so umorili vdovo, ker so slišali, da hrani doma 50.000 Din, v resnici so pa našli samo štiri dinarje. Morilci so bili izvršili skupaj že več drugih zločinov. Sedaj so v zaporih zagrebske kriminalne policije.

Kaj pravite?

Danes vse govori, ne o tem, kako so časi, ampak o tistih, ki so denar delali. Taki razgovori so bolj časi primerni, kakor pa taratni nad stvarmi in ljudmi, ki s tarnanjem ne postanejo nič boljši. Denar so delali — o tem pa lahko govoris brez škode in strahu! Pa govorimo!

Rajnega Prelesnika niste poznali. Morda pa ste vsaj slišali o njem? Prelesnik je denar delal in v ječi umrl. Bil pa je v teku zadnjega pol stoletja največji junak v slovenski ljudski pesni. S celimi venci legend je ljudska povest orila Prelesnikovo postavo. Zakaj neki? Ali zato, ker je bil tako izreden talent? Tudi to nekoliko poodarja ljudska povest. Ali zato, ker je bil pomarejevalec denarja? Ne! Ampak zato ga slavi ljudska povest, ker je pomagal revežem, ker sam od pomarejvanja ni nič imel, ker je sam ostal revež in vse razdal drugim. Zato ga slavi ljudska povest, ki je o njem prav tako na Dolenskem kakor na Notranjskem.

Stari naš rod je imel visoke moralne pojme. Pomarejevalec denarja dela škodo skupnosti in tega stari rod v svojih legendarnih povestih o Prelesniku ne prikriva. V dobro pa šleje ljudska povest človeku, ki hodi po napačnih potih, da je dobrega srea, usmiljen in sam zase ne grabežljiv. Nikjer povest ne govori, da bi se bil Prelesnik, čes so ga prijeli, izgovarjal na tega in onega ter pehal druge v ječo. Sam je storil, sam nosil slabe posledice, čeprav so dobiček imeli drugi. Tudi pri zločincu se ne sme nehati človekovo viteštvo. Zato je stari rod viteško sodil starega Prelesnika.

Ljudska notranost pa se upira početju tega, ki je danes delal denar, delal prav za prav le zase, za svoj profit; razpevalci so imeli le provizijo. Vditi je pomarejevalec pohlep po bogastvu brez dela na stroške ubogih revežev, ki bi naposled s pomarejenim denarjem v roki ostali oskoderani, osleparjeni ali pa osumljeni. Temu se upira ljudsko mišljenje in čuvstvenost še danes. Vsekar se s takim početjem javlja novi moralni pojmi, ki so duši slovenskega ljudstva doslej bili tuji. Najbrže pri tem početju pa je to, da je današnji pomarejevalec denarja skušal prikriti svoje delo s tem, da je pridno s prstom kazal na druge, prav po geslu: »Primité tatú!« S kazalcem ene roke je kazal za postenjak, z drugo pa je zakonom in oblasti kazal osle. Pravijo, da on ni prvi dal drugemu tega vzgleda in da on ni edini te sorte med moralno od ljudstva že obsojenimi zločinci. Zato ljudska povest sedanjega rodu potomcem o norem Prelesniku ne bo pripovedovala legend, ampak bo prišla o njem s podobnim studom, kakor priča o svetopisemskem Judežu in njegovih 30 srebrnikih.

Za razčiščenje moralnih razmer pa bo morda to dobro in koristno.

— Rokovnjačeva smola. Ko se je vračal zagrebski detektiv Kenjalo 27. t. m. iz okolice v Zagreb, mu je skočil v Barutanskem jarku nenadoma za hrbet razcapan človek in zavpil: »Roke kvišku! Denar sem!« Pri tem je posegel za pas, kakor da bi hotel izvelci revolver. Detektiv se je obrnil, dejal: »Na, tu imaš denar«, segel v žep, potegnil — revolver in ga pomolil rokovnjaču pod nos: »V imenu postave, pojdi z menoj!« Capin je bil tako presenečen, da se je dal brez odpora zvezati in odvesti. Bil je brezposelni delavec Franjo Živković, ki se je pri zaslišanju zagovarjal, da se je v sili odločil, da napade kakega človeka na cesti.

— Zakon o tisku. V založbi Jugoslovanske knjižarne je izšla knjižica »Zakon o tiskuc, ki jo je uredil sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani Anton Mladič. Knjižica vsebuje pregledno tekst zakona o tisku z dne 6. avgusta 1925 z vsemi dopolnitvami po tiskovni novosti z dne 6. januarja in 11. januarja 1929, uvodnem zakonu h kazenskim zakonom z dne 16. februarja 1929, kazenskemu zakonu z dne 27. januarja, zakon o izvrševanju kazni na prostosti od 16. februarja 1929 in zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi z dne 6. januarja 1929, in je opremljena z nad sto važnejšimi in zanimivjšimi razsodbami kasacij in višjih sodišč. Knjižica je z ozirom na njeno vsebino, ki do sedaj še ni bila nikjer objavljena, neobhodno potrebna vsem praktičnim juristom, časnikařem in privatnikom. — Osmerka, 66 strani. Cena 16 Din. Založila Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani.

— Usoden padeč s kolesa. Dne 27. julija se je pripeljal po opravih v Dolenjo Lendavo g. Franc N. iz Petišovec. Ker se mu je mudilo, je hitro vozil. Pri tem je padel s kolesa na trdo cesto, da ni mogel vstati. Obraz mu je bil takoj ves krvav. Ima več ran po glavi in po obrazu. Pretresel si je možgane. Prvo zdravniško pomoč mu je nudil zdravnik dr. Klar. Takoj ga je tudi sprevidel g. dekan Jerič. Sedaj se nahaja v bolnišnici v Čakovcu. Rane so precej nevarne.

— Primarij dr. Jernej Demšar ordinira v avgustu samo ob sobotah.

— »Franz-Josef« grenčica izborno sredstvo proti zapeki in zlati žili.

mi je pokazal fotografovo obratovalnico.

Fotografova soproga mi je ponudila v nakup nekaj slik, ki sem jih poznal že od drugod, značilnih pa, s posnetki Terezijinih znamenj in nje same v zamaknjenju ne proda za noben denar, ker je razpečavanje teh slik sodnijsko prepovedano. Neumannovi so izposlovali to prepoved.

Vračal sem se mimo dr. Seidlove hiše, kjer ga je čakal njegov avto. Sofer me je ustavil in mi pripovedoval, da je bil kot vojak med svetovno vojno v naših krajih. Spominja se Kranja in Škofje Loke, nekkih goriskih krajev, Vidma in gornjeitalske nižine. Silno rad bi dobil zemljevid teh krajev, ki so mu ostali v lepem spominu. Kajpada sem mu ga obljubil.

V Bognerjevi kavarnici sem zbiral misli in koval načrte za nadaljno pot. Ni mi kazalo, da bi čakal v Waldsassen, zato sem se odločil, da odidem proti neznaniemu Eichstättu. Preko Nürnberga (ljak mi je stopil živo pred oči!) bi bilo morda po cesti bliže, železniška zveza pa je bila ugodnejša mimo Regensburga. Stopil sem v Angererjevo knjižarno, nakupil nekaj najnovejših knjig o Konnersreuthu, poslovil se v hotelu in odpeljal v silni sopoari.

Na postaji Wiesau sem čakal zveze. Sedel sem zopet v gostilno in si naročil kisle vode. Poizvedoval sem pri brhki natakarici, kako se kaj počutijo mačke in psi pri njih.

»Mačke in psi pri nas?« me je vprašala in debelo gledala. »Kaj hočete z njimi?«

»Njih zdravje me zanima,« sem zaupno šepnil.

»Saj jih nimamo!« je odvrnila v zadregi.

»Verjamem da jih nimate, ker vam poginjajo vse sorjake, če dobivajo tako srno v obari, kakor ste jo dali sinoči meni!«

Vila se je med gromom in treskom silna ploha, prispel je pospešeni osebni vlak, ki nas je naglo potegnil proti Regensburgu. Med vožnjo sem prebiral nakupljene spise. Proti večeru se je zjasnilo, v večerni zarji sem občudoval znamenito Walhallo, nad Donavo, malo nižje od Regensburga.

ŽENA IN POL

Če bi se rodila lady Fanny Lucy Houston, pela »Dame Commander of the British Empire«, v revnih razmerah in bi živel v uboštvu, bi gotovo postala ena najbolj prepirljivih in sitnih žena na Angleškem. Izobrazba, katere je bila deležna, in okolica, s katero jo je obdal bogati oče, sta pa poplemenitili prirojeno trmo in prepirljivost le v nenavadno svojevrstnost in muhavost. Po domače bi mi to imenovali kljub vsemu seveda še vedno: prismojenost.

Njen oče, Mr. Redmald, je imel že posebne križe z vzgojo svoje hčerke, ki je hotela vse bolje vedeti, kakor drugi zemljani. Prav vesel je bil, ko se je leta 1901 poročila z devetim lordom Byronom, potomcem slavnega angleškega pesnika. Novopečena lady Byron je kaj kmalu začela razvijati napredne politične nazore, ki so vsi zrastle pri njej iz zaničevanja do moških. Svojega moža je imela sicer rada. Toda vse druge moške, zlasti Angleže, pa je imela za neozdravljive otročaje, ki se hočejo od 6. do 60. leta svoje starosti igrati s kakršnokoli gumijasto žogo, kar pa bi moglo postati gospodarskemu in političnemu razvoju njene in njihove domovine skrajno nevarno. Vedno je zastopala mnenje in to trdi še danes, da so za delo v javnem življenju ženske bolj modre in bolj primerne, kakor moški. V tej smeri je začela tudi boj, ki naj bi privedel do tega, da bodo Anglijo vladale ženske namesto moških. Na kratko, postala je ena prvih zagovornic ženske volivne pravice in vseh drugih pravic, ki jih ženske upravljeno ali neupravičeno zahtevajo v javnem življenju.

Dočim pa so druge žene, ki so zastopale isto gibanje, bile radikalne in napredne, je bila lady Byron že takoj od začetka konservativna, reakcionarna in ultranacionalistična. Tako se je zgodilo, da je bila ona edina, ki se je z vso verno vrgla na delo za vojno propagando. Polem je pomagala v vojaških bolnišnicah, ustanavljala lazarete in sanatorije ter šole za sestre usmiljenke. Ko je umrl leta 1917 njen mož, je dobila v odklikovanje naslov »Dame Commander«. Ta redki naslov ji je dal dal toliko avtoritete, da je razvila takoj po vojni hudo agitacijo proti vsem angleškim povojnim vladam. Bila je edina ženska, ki je javno poudarjala, da je mir slab in škodljiv, da je uprava države v brezvestnih rokah in da so se vsi angleški možje, izmučeni radi vojne, popolnoma poneumili. Vse te svoje nazore pa je razlagala v obširnih člankih v časopisu, kjer se je še precej bolj jedrnatno izražala.

Ker je njena politična propaganda zahtevala ogromne denarne izdatke, se je začelo njeno premoženje krčiti. Leta 1924 pa se je poročila z enim izmed najbogatejših Angležev, z bogatim lastnikom ladij Sirom R. P. Houstonom. Njegovi živci najbrž niso mogli vzdržati tako burnega življenja z boljšo polovico, zakaj dve leti po poroki je že umrl in zapustil bojeviti lady tako premoženje, da je postala najbogatejša žena na Angleškem. V denarju je podedovala okrog dve milijardi dinarjev. Poleg tega je dobila še čudovito graščino in veleposestvo na angleškem otoku Jersey v Rokavskem prelivu in razkošno opremljeno motorno jahto. Vso to dedščino pa je porabljala in uživala na njej podobne in svojevrstne načine.

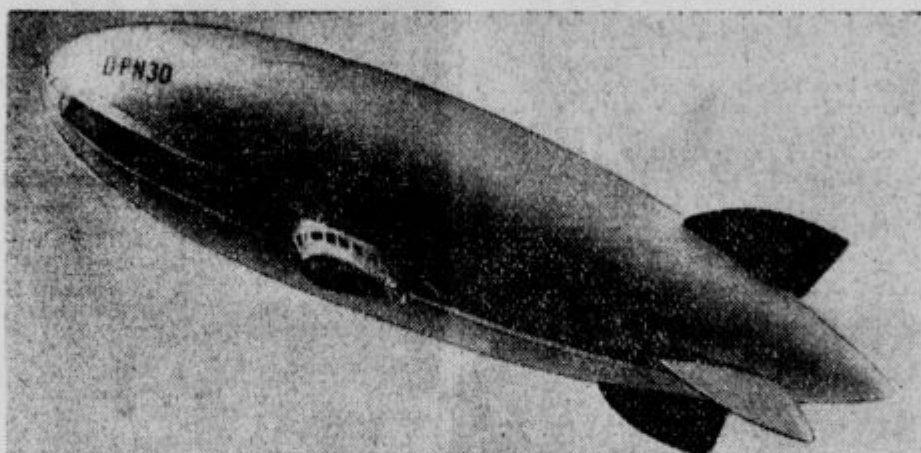
Praviljnost premoženje je porabila seveda za to, da je storiла cela veliko dobrega. Toda vse njene ljudomile ustanove so imele kratki zračni rekame za lastno osebo, vrh tega pa so ji pomagale izvivati angleško vladno. Najprej si je privoščila tajnika državnega zaklada Winstona Churchilla. Premoženje, ki ga je namreč podedovala, je bilo oproščeno davkov, ker je po nekem starem zakonu otok Jersey oproščen davkov. Zato je najprej v časopisu dala napasti žalostno angleško dedno pravo, kjer se za zgled omenja slučaj, ko je žena kakor lady Houston popolnoma nezasluzeno podedovala bajno premoženje, ne da bi dala tudi najmanjši znesek državi. Napadi so se takoli časa ponavljali, da se je končno Churchill začel osebno razgovarjati z njo, če bi hotela odstopiti kako malenkost od svojega premoženja državi. Seveda pri tem niti ni vedel, da je ona sama povzročila časopisno kampanjo proti sebi. Lady Houston je seveda takoj izjavila, da je rada pripravljena izročiti delež podedovanega denarja namesto davka državi. In v resnici je darovala 420 milijonov dinarjev državi. Kljub temu pa niso prenehali napadi v časopisu, ki jih je nadaljevala seveda sama in kateri

so zahtevali, da naj se spremeni tako nezmislno dedno pravo.

Prav ugodno priložnost pa je dobila, ko je morala angleška vlada izjaviti, da radi vedno hujše krize ne more več denarno podpirati velikih letalskih tekem za Schneiderjev pokal. Dočim so prizadeti letalci sprejeli to vest precej mirno, ker praktični pomen teh tekem za zrakoplovstvo ne pomeni mnogo, dasi so na teh tekmah dosegli že strahotne hitrosti. Letalci so pač upoštevali, da uspehi, ki so jih dosegli na teh tekmah, niso bili vredni nešteti smrtnih slučajev, ki so navadno pobirali najboljše med angleškimi letalci. Lady Houston pa je mislila seveda drugače. V časopisu je začela kričavo propagando, v kateri je trdila, da zločinska državna uprava, ki tako brez glave razmetava z javnim denarjem, končno prihaja v take denarne stiske, da ne more niti podpirati tako važnih tekem, ki služijo še najbolj obrambi domovine. Ker vse to seveda nič ni pomagalo, je zaključila časopisno gonjo s tem, da bo pač ona sama kot dobra rodoljubinja preprečila zločinsko postopanje vlade in sama krila vse stroške za te tekme. In v resnici je izdala več ko 25 milijonov dinarjev samo za to, da so letalci mogli tekmovali. Pri tekmah pa so nesreče zahtevale zopet šest mladih življenj in vsaki drugi ženski bi te žrtve gotovo čisto obladile navdušenje.

Zadnji slučaj, ki je še prav posebno pokazal njeno ekscentričnost in kateri je celo Angležem razvezal jezike, pa se je tical seveda zopet davkov. Ker stanuje na otoku Jersey, je še vedno prosta davkov. Ponudila pa je, da bo mesto 2.000.000 Din. ki bi jih morala plačati samo na dohodninskem davku, če bi stanovala kje drugje v Angliji, prostovoljno plačala 46 milijonov dinarjev pod pogojem, če bo vlada porabila ves njen denar za oboroževanje. S tem hoče ona namreč prisiliti vlado, da bo javno in praktično pokazala, kako življenjsko nevarno početje so neupravičene razorožitvene konference.

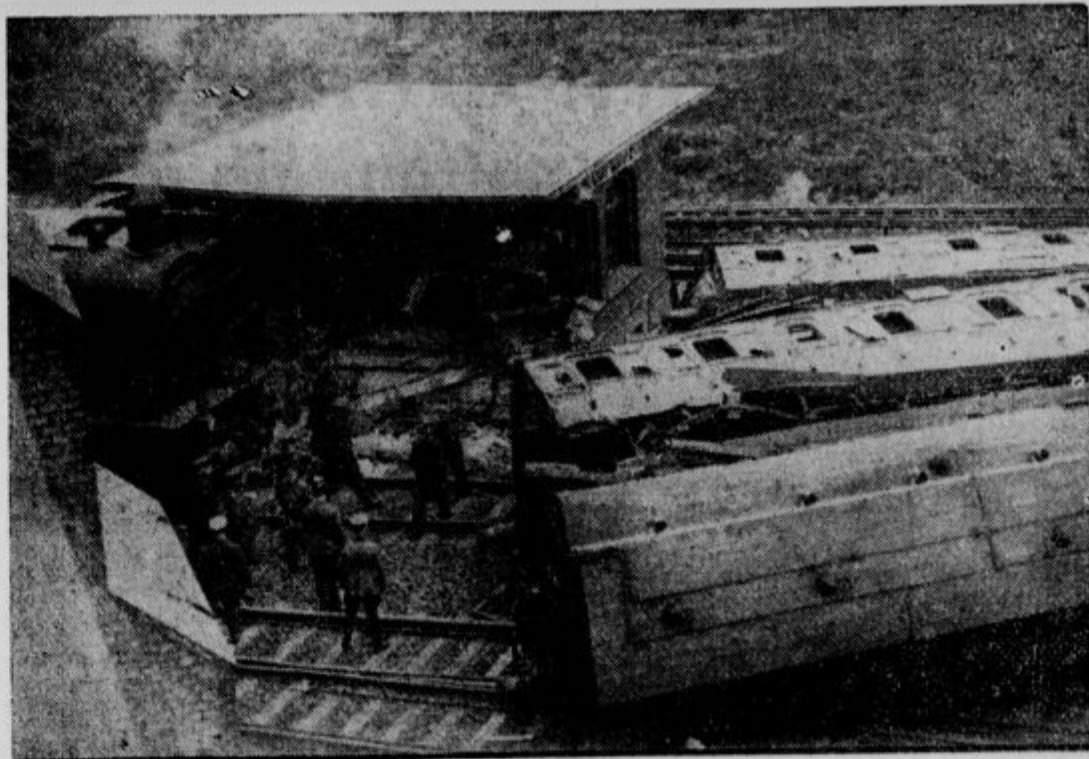
Prav gotovo je lady Houston ženska svoje vrste. Za vse njeno početje pa morda vendarle najdemo opravičilo, če pomislimo, da kljub temu, da je bila dvakrat poročena, nima sinov, sploh nobenega otroka...

Nov nemški zrakoplov. V Nemčiji so zgradili majhen neteg zrakoplov, ki je začel s prvimi poskusnimi vožnjami. Zrakoplov je zgrajen deloma po tako zvanem Parsivalovi konstrukciji in je dolg 45 m, njegov največji premer pa znaša 10 m. Zrakoplov drži 2600 kub. metrov plina in ima motor s 115 konjskimi silami. Zrakoplov doseže povprečno hitrost 80 km na uro in leti lahko 1000 km daleč v nepretrganem poletu.

Policajeve hlače - uradni dokument

V Lipekem je policijski narednik moral sedeti delj časa v zaporu, ker je zagrešil več tatvin. Vendar se državno pravdnštvo ni zadovoljilo s to kaznijo. Pač pa ga je naknadno tožilo še radi uničenja uradnih listin. Tožba pa je nastala takole: Na policijski je ukradel narednik hlače, kakršne dobivajo stražniki od policijske uprave. Vsake hlače pa so žigosane, kakor je po navadi žigosano vse, kar pripada vojaški ali policijski upravi. Stražnik pa se je potrudil in zbrisal uradni žig na hlačah, katere je ukradel in jih nato prodal naprej. Radi tega je sestavljal državni pravdnik obtožbo, češ, da je toženec uničil uradno listino ter se postavil na stališče, da je vsaka stvar, ne samo papirnata listina, že uradni dokument, če je opremljena z uradnim žigom. Sodišče seveda ni bilo istega mnenja kakor državni pravdnik in je stražnika oprostilo obtožbe, da je uničil uradno listino. Državni pravdnik se je seveda pritožil naprej na državno sodišče. Tudi to sodišče je oprostilo stražnika v toliko, v kolikor je bil tožen radi zbrisanja žiga na hlačah.

Železniška nesreča v Berlinu. V četrtek zvečer sta ob pol sedmih trčila potniški vlak in lokomotiva na neki predmestni postaji v Berlinu. Štirje vozovi so padli s tira. Ubita sta bila dva potnika, 50 jih je bilo pa bolj ali manj ranjenih. Pogled na razvaline nam jasno kaže, da je bila nesreča strašna.

Kdor zna pa zna

V Nemčiji divja volivni boj na vseh voglih. V vseh gostilnah in v vseh družinah. Vsi reklamni kioski so zalepljeni s samimi volivnimi plakati. V radiu preganja volivni govor ene stranke volivno propagando druge. Vse nemško časopisje porablja vagon papirja samo za volitve. Znanci, nekdanji stari prijatelji, se na cesti ne pozdravljajo več, ker jih je ogorčena volivna borba v različnih taborih strank odtujila med seboj. V gostilnah lete kazarci in čašarji; v družinah se pripravljajo sinovi in očetje, katera stranka je boljša in zakaj voli ta to,

drugi ono. Volivna napetost je dosegla svoj vrhunec.

Pravi tiči pa so znali izrabiti to volivno borbo zase. Niso sicer počeli velikih korupcij, pač pa za služili, kar se je dalo. Tako se je zgodil pred nekaj dnevi v Berlinu slučaj, ki ni prvi. Okrog 5 popoldne stopi v veliko trgovino s čevlji mlad gospod in začne izbirati čevlje. V trgovini je prav toliko odjemalcev, da imajo vsi uslužbenci polne roke dela. Mladi mož pomehi čevlje in hodi pred stenskim ogledalom sem in tja in poskuša, kako se mu je noga ulegla v čevljih in kako mu čevlji pristajajo. Sedaj se zaziblje na eno nogo, sedaj na drugo. Med tem neodločeno gozdruja in končno napravi par korakov od ogledala nazaj in se pri tem ogleduje v ogledalu.

»Pardon!«

Pri tem, ko je šel nazaj, je nehoti stopil na prste drugemu mlademu gospodu, ki je prav ta trenutek stopil v trgovino.

Došlec zarentači: »Kaj se to pravi, pardon?« Ko pa se ozre na gumbnico nerodnega, ki ga je pohodil, pa pristavi surovo: »Presneta neroda!«

Nahrujeni kupovalec čevljev pa se je prav tako zagledal v gumbnico došleca in seveda takoj odgovori z glasnim: »Molči, šleva!«

Ta kratki, toda ogorčeni razgovor je slišala vsa trgovina in vsi se ozro na bojevita mladčiča, ki stojita tesno drug ob drugem, eden ima v gumbnici hakenkreuzerski znak, drugi pa zvezdo komunistov. Med obema pa je še prostora 5 cm in vse kaže, da se bosta spoprijela.

»Draga moja gospoda!« zakliče poslovodja, ki je prihitel na pomoč, da bi preprečil medsebojno obračunavanje dveh političnih naziranj. Pa je že prekasno. Kar nastane divji trušč, iz katerega se razločno sliši močen plosk klofute, takoj nato pa skoči junaški klofutar skozi vrata trgovine, udarjeni pa za njim, seveda v novih in še ne plačanih čevljih.

24 ur potem sta že oba pri zaslišanju na policijski. Najprej poskušata burni dogodek preteklega dne opravičiti s svojimi različnimi političnimi nazori. Ko pa jima naštejejo še vse mogoče grehe, ki so zapisani v njuni policijski kroniki, pa mirno priznata, da sta se igrala politično nasprotnostjo le zato, da sta se, izmenjaje se, lahko oskrbela z novimi čevlji in da sicer ne pripadata nobeni stranki. — In tako se je spremenil politični prepričlek v čisto navadno — tatvino.

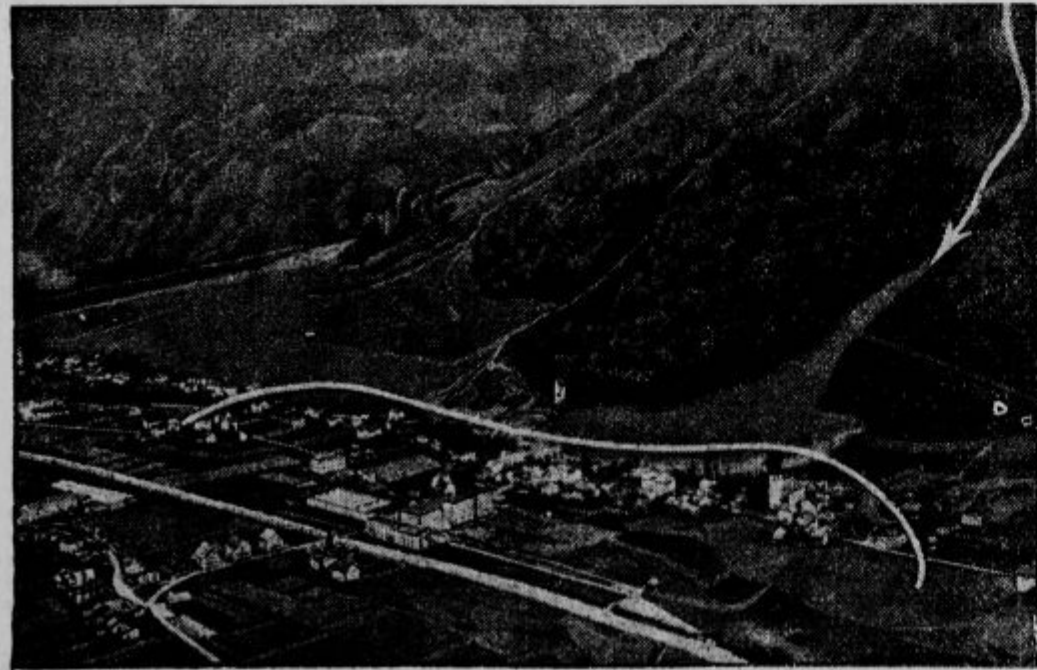
Pri zobozdravniku

Kalana bole zobje in gre zato k zobozdravniku. »Koliko stane, če mi izderete en zob?« vpraša Kalan zdravnika.

»Če boste čisto mirni,« pravi zdravnik, »tako da nihče v kabinici ne bo slišal najmanjšega glasu, vam bom računal 10 Din. Če boste pa kričali, vam bom pa računal 60 Din.«

K nemskim volitvam. Prijetni užitki ob volivnih govorih. Pasja vročina bo že pomagala, da bo volivni boj še bolj — vroč.

Grič, ki se podira. V Avicarskem kantonu Glarus se je 800 metrov visok grič Kilenstock, ki je že pred nekaj leti s svojimi plazovi ogrožal ob vzhodu ležečo vasico Lintal, začel vnovič premikati. Resno pričakujejo, da se bo odtrgal ogromen plaz, ki bo zasul polovico vasi. Z belo črto je označena polovica vasi, ki je že vsa izprezgnjena. Puščica, ki kaže z griča, pa kaže smer, s katere pričakujejo ogromni plaz.